

**UCHWAŁA NR XLIX/307/2018
RADY GMINY ZBÓJNO**

z dnia 13 listopada 2018 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Zbójno na lata 2015-2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 994 z późn. zm.), uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Strategię Rozwoju Gminy Zbójno na lata 2015-2020, stanowiącą załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała Nr XI.68.2015 Rady Gminy Zbójno z dnia 16 września 2015 roku w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Zbójno na Lata 2015-2020.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zbójno.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Mieczysław Pankiewicz

Załącznik nr 1 do
Uchwały Nr XLIX/307/2018
Rady Gminy Zbójno z dnia
13 listopada 2018 r.

Strategia Rozwoju Gminy Zbójno na lata 2015-2020

I. Zagadnienia ogólne.

1.1. Słowniczek terminów i skrótów.

Analiza SWOT

Metoda pozwalająca przeanalizować atuty i słabości regionu wobec szans i zagrożeń stwarzanych przez otoczenie. Skrót SWOT pochodzi od pierwszych liter angielskich słów: strengths (mocne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse), threats (zagrożenia).

Audyt

Ogół działań, poprzez które uzyskuje się niezależną ocenę funkcjonowania instytucji, legalności, gospodarności, celowości, rzetelności. Audyt jest zazwyczaj wykonywany przez odrębną komórkę, podporządkowaną bezpośrednio kierownikowi instytucji (audyt wewnętrzny) lub przez podmiot zewnętrzny (audyt zewnętrzny). **B+R**

Badania (B) + rozwój (R), działalność badawczo-rozwojowa służąca zmniejszaniu różnic technologicznych między regionami i tworzeniu lepszych warunków równej konkurencji.

B+R+I

Badania (B) + rozwój (R) + innowacje (I), działalność twórcza obejmująca badania naukowe lub prace rozwojowe, podejmowana w sposób systematyczny w celu zwiększenia zasobów wiedzy oraz wykorzystania zasobów wiedzy do tworzenia nowych zastosowań oraz działalność polegająca na opracowaniu nowej technologii i uruchomieniu na jej podstawie wytwarzania nowych lub znacząco ulepszonych towarów, procesów lub usług.

Beneficjent

Podmiot publiczny lub prywatny oraz osoba fizyczna, odpowiedzialne za inicjowanie lub inicjowanie i wdrażanie operacji; w kontekście programów pomocy państwa „beneficjent” oznacza podmiot, który otrzymuje pomoc.

Beneficjent końcowy

Instytucja lub firma publiczna i prywatna odpowiedzialna za zlecenie operacji. W przypadku programów pomocy beneficjentami końcowymi są instytucje, które przyznają pomoc. Występują dwa rodzaje beneficjentów końcowych: instytucje wdrażające i ostateczni odbiorcy pomocy. **Beneficjent pomocy**

Podmiot prowadzący działalność gospodarczą bez względu na formę organizacyjnoprawną oraz sposób finansowania, który otrzymał pomoc publiczną. **Biznesplan**

Narzędzie planistyczne wykorzystywane przy ocenie opłacalności przedsięwzięć gospodarczych. Sporządzany na potrzeby wewnętrzne firmy, jest także narzędziem komunikacji zewnętrznej – m.in. w celu pozyskania źródeł finansowania inwestycji. Kompleksowy spis celów oraz zadań, jakie stawia się przed przedsiębiorstwem. Jego elementami są m.in. analiza finansowa, analiza rynku, analiza SWOT. Treść biznesplanu powinna: - odzwierciedlać aktualną, rzeczywistą sytuację analizowanego podmiotu gospodarczego z różnych punktów widzenia (finansowego, produkcyjnego itd.), - uwzględniać otoczenie przedsiębiorstwa, w tym analizę rynku, - prezentować kadre przedsiębiorstwa, jej kwalifikacje, doświadczenie, umiejętności itd., - przedstawiać stosowane technologie produkcji, ich energochłonność lub inne istotne z punktu widzenia przedsiębiorstwa elementy, np. wpływ na środowisko naturalne, - być napisana językiem zrozumiałym dla odbiorcy (potencjalnego inwestora), niezbyt obszerna. Biznesplan często

jest załącznikiem wymaganym przy ubieganiu się o dofinansowanie z Funduszy Europejskich.

Budżet Unii Europejskiej

Plan dochodów i wydatków Unii Europejskiej sporządzany na okresy roczne, a także na okresy programowania. Na dochody budżetu UE (tzw. środki własne UE) składają się: tradycyjne środki własne (tj. opłaty rolne oraz cła), środek własny obliczony na podstawie VAT oraz środek własny obliczony na bazie dochodu narodowego brutto (DNB). **Cele**

Określenie w fazie wstępnej przygotowania projektu, planowanych efektów, jakie ma przynieść dane działanie o charakterze publicznym.

Certyfikacja wydatków

Czynność dokonywana w ramach systemu kontroli finansowej przez instytucję płatniczą w stosunku do operacji finansowych poczynionych przez instytucję zarządzającą i instytucje pośredniczące. Ma na celu potwierdzenie, czy wydatki na rzecz beneficjentów były ograniczone do okresu dopuszczalności kosztów, realizowane były zgodnie z obowiązującymi procedurami i czy dotyczyły uzgodnionych działań. **Decyzja**

Wspólnotowy akt prawny, wiążący dla poszczególnych instytucji, przedsiębiorstw i krajów członkowskich.

Długookresowa strategia rozwoju regionalnego kraju

Dokument planistyczny określający cele i kierunki rozwoju regionalnego państwa na okres 25 lat.

Dokumenty programowe

Dokumenty w postaci programów lub planów rozwoju, opracowywane dla potrzeb wydatkowania środków wstępnie przyznanych (alokowanych) danemu obszarowi lub sektorowi przez Komisję Europejską w ramach Funduszy Europejskich i towarzyszących im środków krajowych. Określają m.in. cele i główne kierunki wydatkowania środków na podstawie analizy aktualnej sytuacji i trendów rozwojowych danego obszaru lub sektora, kryteria i sposoby realizacji konkretnych projektów, osoby i instytucje odpowiedzialne za wykonanie określonych zadań oraz szacowaną wielkość i rozbić środków z uwzględnieniem współfinansowania ze wszystkich osiągalnych źródeł budżetowych. Do dokumentów takich zaliczamy: programy, regionalne programy. **Dyrektywy**

Forma aktów prawnych Wspólnoty. Jest prawnie wiążąca, jeśli chodzi o realizację celu i terminu działania. Pozostawia jednak adresatom swobodę wyboru środków i metod jej wdrożenia w narodowe systemy prawne.

Działanie

Część programu operacyjnego albo część priorytetu, w ramach której wnioskodawcy mogą realizować swoje projekty.

EBI – Europejski Bank Inwestycyjny

Bank powołany na mocy Traktatu Rzymskiego mający służyć finansowaniu rozwoju gospodarczego wspólnoty. Podstawowym zadaniem EBI jest równoważenie i stabilizacja wspólnego rynku poprzez udzielanie pożyczek i gwarancji kredytów, przyznawanych przez inne banki, które następnie są wykorzystywane we wszystkich sektorach gospodarczych (przede wszystkim w telekomunikacji, transporcie, przemyśle, energetyce oraz ochronie środowiska).

Europejski Fundusz Inwestycyjny

Fundusz powołany w 1994 roku w celu pomocy małym i średnim przedsiębiorstwom. Jego większościowym udziałowcem jest Europejski Bank Inwestycyjny, wraz z którym tworzy Grupę EBI. Zapewnia kapitał podwyższonego ryzyka małym i średnim przedsiębiorstwom

(MŚP), zwłaszcza nowym i ukierunkowanym na nowe technologie. Udziela on gwarancji kredytowych instytucjom finansowym (np. bankom) na pożyczki udzielane przez nie MŚP.

Europa 2020

Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest nowym, długookresowym programem rozwoju społeczno-gospodarczego Unii Europejskiej na lata 2010-2020. Została zatwierdzona przez Radę Europejską 17 czerwca 2010 r., zastępując w ten sposób realizowaną w latach 2000-2010 Strategię Lizbońską. Nowa strategia otwiera dyskusję na temat przyszłości gospodarki wspólnotowej oraz kierunków rozwoju Unii Europejskiej, bazując na doświadczeniach i osiągnięciach Strategii Lizbońskiej. Trzy główne filary strategii to: rozwój innowacyjny, rozwój zrównoważony i rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu. **Europejski Bank Centralny** Bank z siedzibą we Frankfurcie nad Menem, otwarty przez szefów ówczesnej 15 krajów Unii Europejskiej w czerwcu 1998 r.; kieruje polityką pieniężną państw Unii, w których obowiązuje waluta euro. Do jego zadań należy przede wszystkim: zarządzanie rezerwami walutowymi państw członkowskich, ustalanie poziomu stóp procentowych w strefie euro, przeprowadzanie operacji dewizowych i dbanie o sprawne działanie systemów płatniczych, decydowanie o emisji banknotów euro. Europejski Bank Centralny pełni również funkcje doradcze: może wyrażać opinię wobec organów UE i organów narodowych w kwestiach należących do zakresu jego kompetencji, jest on niezależny od jakichkolwiek wpływów politycznych. **Europejski Fundusz Morski i Rybacki**

Jeden z funduszy Unii Europejskiej za którego pośrednictwem jest realizowana wspólna polityka rybołówstwa całego terytorium UE. Wspiera wspólną politykę rybołówstwa w celu zapewnienia eksploatacji żywych zasobów wodnych i wsparcie dla akwakultury w celu zapewnienia trwałości w sensie gospodarczym, środowiskowym i społecznym.

Europejski Fundusz Rolny i Rozwoju Obszarów Wiejskich

Jeden z funduszy, determinujący politykę UE odnośnie obszarów wiejskich, którego celem jest wspieranie rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich. Jest instrumentem wspólnej polityki rolnej i przyczynia się do: zwiększenia konkurencyjności sektora rolnego i leśnego, poprawy stanu środowiska naturalnego i krajobrazu, poprawy jakości życia na obszarach wiejskich oraz zwiększenia popierania różnicowania działalności gospodarczej. **Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego**

Jeden z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, którego zadaniem jest zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju regionów należących do Unii Europejskiej. Z EFRR pochodzi m.in. wsparcie inwestycji produkcyjnych i infrastrukturalnych oraz wsparcie udzielane małym i średnim przedsiębiorcom.

Europejski Fundusz Społeczny

Jeden z Funduszy Europejskich, którego głównym zadaniem jest rozwój społeczeństw w UE. Z EFS pochodzi m.in. wsparcie polityki rynku pracy, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, adaptacyjność i rozwój kadr, wyrównywanie szans na rynku pracy.

Europejski Obszar Gospodarczy

Forma partnerstwa pomiędzy państwami członkowskimi Wspólnoty Europejskiej (później UE) a członkami EFTA (Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu). Utworzenie EOG miało na celu zacieśnienie więzi między obu instytucjami dzięki włączeniu państw EFTA do procesu tworzenia jednolitego rynku i rozszerzenia na państwa EFTA wspólnotowych polityk obejmujących transport, ochronę środowiska, rozwój i badania, kształcenie i edukację. Obecnie uczestnikami EOG jest 28 krajów członkowskich UE oraz 3 kraje EFTA

(Islandia, Liechtenstein i Norwegia). Szwajcaria, pozostając członkiem EFTA, nie uczestniczy w EOG.

EUROSTAT

Urząd Statystyczny Wspólnoty Europejskiej (usytuowany w Luksemburgu) zapewnia kompleksową obsługę instytucji unijnych i obywateli UE w zakresie informacji statystycznej. Gromadzi dane z krajów członkowskich i kandydujących, opracowuje i udostępnia oficjalne statystyki, spełniające standardy jakości, obiektywności, niezależności naukowej i tajemnicy statystycznej. Współpracuje z krajowymi urzędami statystycznymi w zakresie rozwoju statystyki.

E-usługa

Usługi, których świadczenie odbywa się za pomocą Internetu, jest zautomatyzowane (może wymagać niewielkiego udziału człowieka) i zdalne. Od usługi w ujęciu tradycyjnym, e-usługę odróżnia brak udziału człowieka po drugiej stronie oraz świadczenie na odległość.

Ewaluacja

Ocena/oszacowanie jakości (stopnia) realizacji programu (tzn. jego faktycznych rezultatów) w stosunku do wcześniejszych założeń (tzn. oczekiwanych efektów). W przeciwieństwie do monitorowania lub kontroli ewaluacja odnosi się do efektów długoterminowych (oddziaływania). Zasadniczym celem ewaluacji jest stałe ulepszanie skuteczności i efektywności programów realizowanych przez władze publiczne. Przeprowadzana jest w celu osiągnięcia pozytywnych efektów społecznych i gospodarczych związanych bezpośrednio z danym programem oraz zwiększania przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze publiczne. Ewaluacja jest wykonywana jako: ewaluacja wstępna, ewaluacja w połowie okresu realizacji oraz ewaluacja końcowa. **Ewaluacja końcowa**

Ewaluacja dokonywana po zakończeniu realizowanego programu lub projektu, której głównym celem jest określenie jego długotrwałych efektów, w tym wielkości zaangażowanych środków, skuteczności i efektywności pomocy. Głównym celem ewaluacji końcowej jest przede wszystkim dostarczenie informacji na temat długotrwałych efektów, powstałych w wyniku wdrażania danego programu lub realizacji projektu. W przypadku programów wiąże się ze sformułowaniem wniosków dotyczących kierunku polityki strukturalnej.

Ewaluacja on-going

Ewaluacja dokonywana w dowolnym momencie realizacji programu lub projektu.

Ewaluacja wstępna / Ocena szacunkowa

Ewaluacja przeprowadzana przed rozpoczęciem realizacji programu lub projektu. Jej podstawowym zadaniem jest zweryfikowanie długoterminowych efektów wsparcia, zawartych w przygotowanych dokumentach programowych lub zakładanych w projekcie. Zasadniczym celem ewaluacji wstępnej jest zwiększenie jakości planowanych działań poprzez udział w procesie programowania podmiotu niezależnego od instytucji programującej. Ewaluacja wstępna ma zapewnić, iż środki przeznaczane na realizację polityki zmniejszania różnic w poziomie rozwoju pomiędzy poszczególnymi regionami Unii Europejskiej zostaną wykorzystane w sposób gwarantujący osiągnięcie najlepszych efektów.

Ewaluacja / Ocena całościowa (globalna)

Ewaluacja/Ocena całościowa to podstawowe narzędzie stosowane w polityce strukturalnej Unii Europejskiej. Przedmiotem ewaluacji globalnej jest cały program realizowany z udziałem wkładu finansowego Wspólnoty.

Ewaluacja / Ocena w połowie okresu realizacji

Ewaluacja dokonywana w trakcie realizowania programu. Jej celem jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów w świetle wcześniej przeprowadzonej ewaluacji wstępnej, zwłaszcza pod względem dostarczonych produktów i osiągniętych rezultatów oraz określenie trafności zamierzeń w stosunku do aktualnych trendów społeczno-gospodarczych. Wyniki ewaluacji okresowej służą ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych. Dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.

EWT – Europejska Współpraca Terytorialna

Jeden z celów polityki spójności Unii Europejskiej, którego realizacja wspierana będzie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. EWT służy wspieraniu, promocji oraz realizacji wspólnych projektów o charakterze międzynarodowym w obrębie Unii Europejskiej. Na Europejską Współpracę Terytorialną składają się 3 typy programów operacyjnych: współpraca transgraniczna, której celem jest rozwijanie wspólnych inicjatyw lokalnych i regionalnych, współpraca transnarodowa, ukierunkowana na integrację terytorialną Unii Europejskiej poprzez wspieranie dostępności, zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, innowacyjność i ochronę środowiska naturalnego, współpraca międzyregionalna, umożliwiająca wymianę doświadczeń i najlepszych praktyk w zakresie m.in. wspierania innowacyjności i gospodarki opartej na wiedzy oraz ochrony środowisk.

Fundusz spójności

Instrument ekonomiczno-polityczny Komisji Europejskiej, nienależący do Funduszy strukturalnych i wdrażany na poziomie wybranych państw, a nie regionów. Jego celem jest ułatwienie integracji słabiej rozwiniętych krajów poprzez budowę wielkich sieci transportowych oraz obiektów infrastruktury ochrony środowiska o dużym obszarze oddziaływania. Kryterium alokacji środków finansowych tego funduszu jest Produkt Narodowy Brutto na jednego mieszkańca nieprzekraczający 90 proc. średniego poziomu UE.

Fundusze strukturalne

Środki finansowe wykorzystywane w celu wspierania i restrukturyzacji gospodarek krajów członkowskich Unii Europejskiej. To z Funduszy Europejskich pochodzi część środków przeznaczonych na realizację Programów Operacyjnych. Obecnie do funduszy unijnych zaliczamy: Europejski Fundusz Społeczny, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, Europejski Fundusz Morski i Rybacki.

Generator wniosków

Program komputerowy służący wypełnianiu i drukowaniu wniosków o dofinansowanie lub innych, dostępny za pomocą Internetu. **Grant**

Środki finansowe z Funduszy Europejskich przekazywane przez beneficjenta (realizatora projektu) odbiorcom projektu (beneficjentom ostatecznym) jako narzędzie osiągnięcia celu projektu. Przykładem może być grant na założenie działalności gospodarczej. **Grant globalny**

Część pomocy, której wdrażanie i zarządzanie może zostać powierzone jednemu lub kilku pośrednikom, w tym władzom lokalnym, instytucjom rozwoju regionalnego lub organizacjom pozarządowym, i która jest wykorzystywana zasadniczo do wspierania lokalnych inicjatyw rozwojowych.

Inicjatywa JASPERS (Joint Assistance In Supporting Projects In European Regions)

Inicjatywa JASPERS opiera się na partnerstwie zawartym pomiędzy Komisją Europejską (Dyrekcją Generalną ds. Polityki Regionalnej), Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI), Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju (EBOR) oraz Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW). Jest to instrument wsparcia technicznego dla dwunastu państw, które przystąpiły do UE w latach 2004 i 2007. Zapewnia zainteresowanym państwom członkowskim wsparcie konieczne do przygotowania szeroko zakrojonych projektów wysokiej jakości, które będą współfinansowane z funduszy UE.

Inicjatywa JEREMIE (Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises)

Wspólne europejskie zasoby dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw – to inicjatywa Komisji Europejskiej, opracowana we współpracy z Europejskim Funduszem Inwestycyjnym. Promuje wykorzystywanie instrumentów inżynierii finansowej w celu usprawnienia dostępu do finansowania dla MŚP poprzez interwencje w ramach funduszy strukturalnych.

Inicjatywa JESSICA (Joint European Support for Sustainable Investment In City Areas)

Wspólne europejskie wsparcie na rzecz trwałych inwestycji w obszarach miejskich – to inicjatywa Komisji Europejskiej opracowana we współpracy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI) oraz Bankiem Rozwoju Rady Europy (CEB). Wspiera regenerację i zrównoważony rozwój obszarów miejskich poprzez mechanizmy inżynierii finansowej. Kraje UE mogą zdecydować się na zainwestowanie pewnej części przysługujących im unijnych funduszy strukturalnych w środki odnawialne, aby wspomóc ponowne wykorzystywanie zasobów finansowych do przyspieszenia inwestycji w obszarach miejskich na terenie Europy.

Innowacyjność

Wdrożenie nowego lub istotnie ulepszanego produktu (wyrobu lub usługi) lub procesu, nowej metody organizacyjnej lub nowej metody marketingowej w praktyce gospodarczej, organizacji miejsca pracy lub stosunkach z otoczeniem. Produkty, procesy oraz metody organizacyjne i marketingowe nie muszą być nowością dla rynku, na którym operuje przedsiębiorstwo, ale muszą być nowością przynajmniej dla samego przedsiębiorstwa. Produkty, procesy i metody nie muszą być opracowane przez samo przedsiębiorstwo, mogą być opracowane przez inne przedsiębiorstwo bądź przez jednostkę o innym charakterze (np. instytut naukowo-badawczy, ośrodek badawczo-rozwojowy, szkołę wyższą, itp.).

Instytucja Audytowa

Odpowiada za weryfikację zgodności systemów zarządzania programami z prawem krajowym i wspólnotowym oraz analizę, czy systemy te funkcjonują prawidłowo. Dla wszystkich programów operacyjnych funkcje Instytucji Audytowej pełni Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej w Ministerstwie Finansów. W przypadku RPO część funkcji IA jest delegowanych do urzędów kontroli skarbowej w województwach.

Instytucja Certyfikująca

Komórka organizacyjna w Ministerstwie Infrastruktury i Rozwoju, odpowiedzialna za certyfikację wydatków ponoszonych w ramach Funduszy Europejskich. W latach 2014-2020 funkcję Instytucji Certyfikującej powierzono Instytucjom Zarządzającym poszczególnymi programami operacyjnymi.

Instytucja płatnicza

Instytucja płatnicza to instytucja lub organ odpowiedzialny za przygotowywanie i składanie wniosków o płatności do Komisji Europejskiej.

Instytucja Pośrednicząca

Instytucja, do której instytucja zarządzająca deleguje część funkcji związanych z zarządzaniem, kontrolą i monitorowaniem programu, odnoszącą się do priorytetu operacyjnego, działania albo projektu.

Instytucja Wdrażająca

Podmiot publiczny lub prywatny odpowiedzialny za realizację części lub całości programu na podstawie odpowiedniego porozumienia lub umowy z Instytucją Pośredniczącą, która deleguje mu część swoich zadań i odpowiedzialności. W zależności od specyfiki danego programu to zazwyczaj instytucja wdrażająca jest odpowiedzialna za nabór i ocenę wniosków o dofinansowanie.

Instytucja Zarządzająca

Właściwy minister albo inny organ administracji publicznej, odpowiedzialny za przygotowanie i nadzorowanie realizacji programu. W programach krajowych funkcję Instytucji Zarządzającej pełni Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, a w programach regionalnych Zarządy Województw.

Instytucje otoczenia biznesu

Wszelkie instytucje ułatwiające funkcjonowanie przedsiębiorstw, w tym: jednostki systemu finansowo-ubezpieczeniowego, organizacje ułatwiające nawiązywanie kontaktów gospodarczych, wspierające rozwój gospodarczy, itd. Instytucje otoczenia biznesu działają w następujących formach organizacyjno-prawnych: stowarzyszenia, fundacje, spółki niedziałające dla zysku, izby gospodarcze, jednostki badawczo-rozwojowe, jednostki budżetowe, uczelnie, ośrodki innowacji, inkubatory przedsiębiorczości. Możliwe są również różnego rodzaju związki czy porozumienia wymienianych podmiotów. Są to podmioty nie działające dla zysku, tylko całe swoje zyski przeznaczające na ponowne reinwestowanie w podejmowaną działalność oraz prowadzące działalność związaną ze wspieraniem biznesu lub kojarzeniem współpracy sektorów nauka-biznes.

Inwestycja typu Brownfield

Inwestycja na terenie poprzemysłowym.

Inwestycja typu Greenfield

Inwestycja na terenie nieużywanym dotychczas przez przemysł lub usługi.

Inwestycja typu Greyfield

Inwestycja na terenie opuszczonym, w nieużytkowanych obiektach.

Inwestycja typu Whitefield

Inwestycja na terenie zdegradowanym o niewysokim zanieczyszczeniu.

Inwestycje celu publicznego

Działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim, krajowym) stanowiące realizację celów publicznych określonych w Ustawie o gospodarce nieruchomościami. Zaliczają się do nich m.in.: wydzielanie gruntów pod drogi publiczne i drogi wodne, budowa i utrzymywanie urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, urządzeń służących ochronie środowiska, opieka nad zabytkami, budowa i utrzymanie pomieszczeń dla organów państwowych, poszukiwanie kopalin, zakładanie i utrzymywanie cmentarzy, ustanawianie miejsc pamięci narodowej oraz ochrona przyrody.

Komisja Europejska

Organ reprezentujący Unię Europejską, wyposażony w prawo inicjatywy ustawodawczej oraz uprawnienia do koordynacji działań wspólnotowych, kontroli stosowania prawa wspólnotowego oraz traktatów przyjętych przez Wspólnotę. Składa się z 28 komisarzy, wybranych na 5 lat. W powszechnym rozumieniu obejmuje nie tylko ten organ kolektywny, ale także obsługującą ich (realizującą powierzone im zadania) aparaturę biurokratyczną.

Komisja Oceny Projektów (KOP)

Komisja powoływana przez beneficjenta końcowego do oceny merytorycznej wniosku o finansowanie projektu. Ocena Komisji stanowić będzie podstawę do ułożenia listy

rankingowej projektów i rekomendowanych do akceptacji dyrektorowi instytucji przyjmującej wnioski o dofinansowanie. W skład Komisji wchodzi przedstawiciele instytucji przyjmującej wnioski o dofinansowanie. Mogą w niej także uczestniczyć niezależni eksperci powołani w ramach pomocy technicznej programu.

Komitet Monitorujący

Podmiot powoływany dla celów oceny i nadzorowania danego programu. Jego zadaniem jest m.in. zatwierdzanie kryteriów wyboru projektów, akceptowanie uszczegółowień programu, okresowe badanie postępu w zakresie osiągnięcia szczegółowych celów określonych w programie i uszczegółowieniu programu. W skład komitetu monitorującego program wchodzi przedstawiciele strony rządowej, strony samorządowej oraz partnerów społecznych i gospodarczych.

Konkurencyjność

Zdolność do osiągania sukcesu w gospodarczej rywalizacji, a w szerszym ujęciu to zdolność do ekspansji lokowania na rynkach międzynarodowych dóbr i usług przy jednoczesnym zapewnieniu realnego wzrostu dochodów ludności w długim okresie.

Konkurencyjność to także zdolność kraju do tworzenia i utrzymywania otoczenia, które sprzyja tworzeniu większej wartości dodanej przez przedsiębiorstwa i osiąganiu większego dobrobytu przez ludność.

Kontrakt terytorialny

Instrument uzgadniania przedsięwzięć między rządem a samorządem wojewódzkim służących realizacji celów polityki regionalnej. Kontrakt stanowi zarazem zobowiązanie strony rządowej i samorządowej do realizacji przedsięwzięć priorytetowych, skoncentrowanych na obszarach strategicznej interwencji na poziomie krajowym i regionalnym. Służy koordynacji działań prorozwojowych podejmowanych przez rząd i samorząd ukierunkowanych na osiąganie wspólnych celów wyznaczonych w stosunku do określonego w nim terytorium. Instrument ten zapewnia większe dostosowanie interwencji sektorowej do potrzeb regionalnych poprzez zderzenie priorytetów krajowych z oczekiwaniami i uwarunkowaniami regionalnymi.

Kontrola

Weryfikacja poprawności realizacji i rozliczenia projektu lub programu, dokonywana m.in. przez instytucje odpowiedzialne za wdrażanie i zarządzanie programami. System kontroli opiera się na podziale odpowiedzialności między Komisją Europejską a administracjami krajów członkowskich. Krajowe kontrole przeprowadza się na dwóch szczeblach: instytucji zarządzającej programem i instytucji audytowej. Władze zarządzające programami mają drobiazgowo kontrolować dokumenty takie jak: listy faktur, rachunki czy raporty o postępie realizacji projektu albo raporty końcowe. Przeprowadzają też wrywkowe kontrole na miejscu, sprawdzając dokumenty i przeprowadzając wywiady z pracownikami zaangażowanymi w projekt finansowany z Funduszy Europejskich.

Korekta finansowa

Kwota, o jaką pomniejsza się współfinansowanie UE dla projektu lub programu operacyjnego w związku z nieprawidłowością indywidualną lub systemową.

Koszty kwalifikowane

Koszty, których poniesienie jest merytorycznie uzasadnione i które spełniają kryteria zasadności wyznaczone przez instytucję zarządzającą. Zasady kwalifikowalności wydatków, określane w odniesieniu do terminów ich ponoszenia, podmiotu, który je ponosi oraz kategorii wydatków związanych z realizacją projektu, zostały określone w załącznikach do uszczegółowień programów. O kwalifikowalności kosztów decydują kolejno przepisy unijne, przepisy zawarte w uszczegółowieniach programów oraz ewentualnie inne dodatkowe przepisy stanowione przez instytucję zarządzającą.

Koszty ogółem

Łączny koszt planowanych działań lub operacji, z uwzględnieniem kosztów kwalifikowalnych oraz pozostałych (niespełniających kryterium kwalifikowalności).

Kryteria wyboru projektów

Zestaw określonych wymogów formalnych i merytorycznych, które muszą spełnić projekty, aby uzyskać dofinansowanie z publicznych środków wspólnotowych. Są zawarte w uszczegółowieniu programu lub odrębnym dokumencie. W przypadku Funduszy Europejskich kryteria wyboru projektów formułowane są przez instytucję zarządzającą, a następnie aprobowane przez Komitet Monitorujący.

Kwalifikowalność wydatków

Wydatek jest kwalifikowalny, jeżeli został poniesiony w ramach zatwierdzonego projektu realizowanego z udziałem Funduszy Europejskich. O kwalifikowalności wydatków decydują kolejno przepisy unijne, przepisy zawarte w uszczegółowieniach programów oraz ewentualnie dodatkowo inne przepisy stanowione przez instytucję zarządzającą.

Monitorowanie (Monitoring)

Ciągły i systematyczny proces zbierania i analizowania danych ilościowych oraz jakościowych, który pozwala na opisanie aktualnego stanu realizacji projektu. Ta bieżąca obserwacja postępu finansowo-rzeczowego pozwala ocenić czy przedsięwzięcie jest realizowane zgodnie z założeniami, jakie zostały przez nas przyjęte na etapie planowania projektu. Takie podejście pozwala na wczesne wykrywanie ewentualnych błędów oraz szybką ich naprawę, a tym samym uniknięcie sytuacji, które w poważny sposób mogłyby zagrozić realizacji całego projektu.

MŚP

Mikroprzedsiębiorstwa, małe lub średnie przedsiębiorstwa w rozumieniu Rozporządzenia Komisji (WE) Nr nr 651/2014 o wyłączeniach blokowych uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem.

Narodowa Strategia Spójności (NSS)/ Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia (NSRO)

Dokument określający strategię rozwoju społeczno-gospodarczego oraz sposób wdrażania funduszy unijnych w Polsce w latach 2007-2013. Opracowanie NSS i jej akceptacja przez Komisję Europejską była niezbędna do rozpoczęcia procesu wdrażania w Polsce programów finansowanych z Funduszy Europejskich.

Nieprawidłowości

Rozbieżności w stosunku do uzgodnionego przez instytucję zarządzającą, instytucję wdrażającą oraz beneficjenta końcowego sposobu wydatkowania środków w ramach programów lub projektów, które wpływają na budżet Unii, ze względu na nieuzasadnione wydatki. Szczegółowa definicja nieprawidłowości znajduje się w Rozporządzeniu 1303/2013.

Ocena Oddziaływania na Środowisko (OOS)

Badanie polegające na określeniu, opisie i ocenie bezpośrednich i pośrednich skutków danego przedsięwzięcia dla: człowieka oraz komponentów środowiska przyrodniczego (fauny, flory, wód, gleb, powietrza, klimatu, krajobrazu), oddziaływania między tymi elementami; dóbr materialnych i dziedzictwa kultury; ocena wpływu środowiska powinna być dokonana zgodnie z prawem polskim i odpowiednimi dyrektywami UE dotyczącymi ochrony środowiska naturalnego. **Odbiorca ostateczny**

Podmiot lub osoba prywatna korzystające z projektów współfinansowanych z Funduszy Europejskich, realizowanych przez inną jednostkę - beneficjenta końcowego. Mogą to być uczestnicy szkoleń, biorcy wsparcia dla bezrobotnych, grantów na założenie firmy, itp.

Oddziaływanie

Konsekwencje dla bezpośrednich adresatów po zakończeniu ich udziału w projekcie lub po ukończeniu danej inwestycji, a także pośrednie konsekwencje dla innych adresatów, którzy skorzystali lub stracili w wyniku realizacji projektu.

Okres programowania

Wieloletni okres planowania budżetu Unii Europejskiej. Okres obowiązywania dokumentów programowych, stanowiących podstawę do ubiegania się o wsparcie ze strony Komisji Europejskiej. **Organizacja pozarządowa**

Wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiąganie zysku. Czasami o organizacjach pozarządowych mówi się jako o „trzecim sektorze”, w odróżnieniu od sektora publicznego oraz sektora przedsiębiorstw. Formalną definicję organizacji pozarządowej można znaleźć w Ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 03.96.873). Jest to definicja uniwersalna, w tym sensie, że inne akty prawne często odwołują się do pojęcia organizacji pozarządowej w rozumieniu tej ustawy (np. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym – art. 2 pkt 2). Definicja ta podaje, że: „organizacjami pozarządowymi są: 1. niebędące jednostkami sektora finansów publicznych, w rozumieniu ustawy o finansach publicznych, 2. niedziałające w celu osiągnięcia zysku – osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, w tym fundacje i stowarzyszenia, z zastrzeżeniem ust. 4.” (art. 3 ust 2). Organizacjami pozarządowymi są więc nie tylko podmioty, które mają osobowość prawną, ale także jednostki, które tej osobowości nie mają (np. stowarzyszenia zwykłe, uczelniane organizacje studenckie, koła gospodyń wiejskich). **Oś priorytetowa**

Wyodrębniona część programu operacyjnego, realizująca część strategii ujętej w programie poprzez grupę działań wzajemnie powiązanych, realizujących mierzalne cele szczegółowe.

Outplacement

Usługi rynku pracy świadczone na rzecz pracownika znajdującego się w okresie wypowiedzenia umowy o pracę/stosunku służbowego, zagrożonego zwolnieniem lub zwolnionego z przyczyn dotyczących zakładu pracy w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy przed przystąpieniem do projektu. Outplacement może obejmować w szczególności: poradnictwo zawodowe i psychologiczne, pomoc w znalezieniu nowego miejsca pracy, finansowanie szkoleń i kursów przekwalifikowujących, kursów doszkalających, środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej **Partnerstwo publiczno-prywatne**

Partnerstwo sektora publicznego i prywatnego mające na celu realizację przedsięwzięć lub świadczenie usług, tradycyjnie dostarczanych przez sektor publiczny. Współpraca ta opiera się na założeniu, iż każda ze stron jest w stanie wywiązać się z własnych, powierzonych jej zadań sprawniej niż druga strona. Strony w ten sposób uzupełniają się, zajmując się w ramach partnerstwa właśnie tą częścią wspólnego zadania, którą wykonują najlepiej. Dzięki podziałowi zadań, odpowiedzialności i ryzyka w ramach ppp osiąga się najbardziej efektywny ekonomicznie sposób tworzenia infrastruktury i dostarczania usług publicznych. Każda ze stron czerpie przy tym ze współpracy własne korzyści – proporcjonalne do swego zaangażowania. Wśród kluczowych elementów współpracy w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego wymienić należy: a) współpracę sektora publicznego z sektorem prywatnym; b) umowny charakter (w ramach stosunku cywilnoprawnego); c) charakter celowy: realizacja przedsięwzięć (budowa infrastruktury, dostarczanie usług) tradycyjnie wykonywanych przez stronę publiczną; d) optymalny podział zadań; e) podział ryzyk; f) obustronną korzyść.

Partnerzy społeczno-gospodarczy

To organizacje pracodawców i organizacje związkowe reprezentatywne w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz. U. Nr 100, poz. 1080, z późn. zm.), samorządy zawodowe, izby gospodarcze, organizacje pozarządowe oraz jednostki naukowe w rozumieniu art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr 238, poz. 2390 i Nr 273, poz. 2703 oraz z 2005 r. Nr 85, poz. 727 i Nr 179, poz. 1484); Partnerzy społeczno-gospodarczy są stroną dialogu ze stroną rządową. **Plan działania**

Jest to dokument publikowany corocznie przez instytucję organizującą nabory wniosków. Plan działania zawiera podstawowe informacje na temat planowanych działań instytucji organizującej konkursy.

Płatność

Określona wielkość środków w ramach pomocy finansowej, wypłacana przez Komisję Europejską do instytucji płatniczej na podstawie wniosku o płatność.

Płatność okresowa

Płatność dokonywana w trakcie realizacji programu lub projektu stanowiąca określoną transzę (część) środków w ramach pomocy finansowej. Płatność ta jest dokonywana przez Komisję Europejską w celu zwrotu kosztów faktycznie opłacanych przez Fundusze i poświadczonych przez instytucję płatniczą.

Płatność salda końcowego

Płatność dokonywana po zakończeniu programu lub projektu stanowiąca ostatnią transzę (część) środków w ramach pomocy finansowej i umożliwiającą uregulowanie zobowiązań finansowych ze strony Komisji Europejskiej. **Początek okresu kwalifikowalności**

Moment rozpoczęcia dopuszczalności wydatkowania środków w danym programie lub projekcie do współfinansowania z funduszy unijnych.

Podmioty ekonomii społecznej

Forma aktywności społeczno-gospodarczej. PES może być organizacja pozarządowa, spółdzielnia socjalna czy spółka handlowa, która nie jest nastawiona na zysk. Najbardziej popularna i często stosowana w odniesieniu do przedsiębiorstwa społecznego jest definicja europejskiej sieci badawczej EMES (European Research Network). Według niej za przedsiębiorstwo społeczne uznaje się działalność o głównie społecznych celach, której zyski w założeniu są reinwestowane w jej cele lub we wspólnotę, a nie w celu maksymalizacji zysku lub zwiększenia dochodu udziałowców czy też właścicieli. EMES określa kryteria społeczne i kryteria ekonomiczne, którymi powinny charakteryzować się inicjatywy wpisujące się w ekonomię społeczną. Kryteria ekonomiczne: prowadzenie działalności w sposób względnie ciągły, regularny, w oparciu o instrumenty ekonomiczne; niezależność, suwerenność instytucji w stosunku do instytucji publicznych; ponoszenie ryzyka ekonomicznego; istnienie (choćby nielicznego) płatnego personelu. Kryteria społeczne: wyraźna orientacja na społecznie użyteczny cel przedsięwzięcia; oddolny, obywatelski charakter inicjatywy; specyficzny, możliwie demokratyczny system zarządzania; możliwie wspólnotowy charakter działania; ograniczona dystrybucja zysków. Ten zestaw kryteriów jest definicją idealnego przedsiębiorstwa społecznego. Od przedsięwzięć zaliczanych do tego sektora nie wymaga się zatem spełnienia wszystkich kryteriów, lecz większości z nich. **Podstawa programowa**

Obowiązkowy na danym etapie kształcenia zestaw celów i treści nauczania oraz umiejętności, a także zadań wychowawczych szkoły, które są uwzględniane odpowiednio w

programach wychowania przedszkolnego i programach nauczania oraz umożliwiają ustalenie kryteriów ocen szkolnych i wymagań egzaminacyjnych.

Polityka regionalna

Świadoma i celowa działalność centralnych organów władzy publicznej zmierzająca do regulowania międzyregionalnych proporcji rozwoju.

Polityka spójności Unii Europejskiej

Polityka ustanowiona Traktatem o Wspólnocie Europejskiej służąca wzmacnianiu spójności gospodarczej i społecznej w Unii Europejskiej poprzez zmniejszenie dysproporcji w poziomie rozwoju różnych regionów oraz zacofania regionów lub wysp najmniej uprzywilejowanych, w tym stref wiejskich. **Pomoc de minimis**

Dofinansowanie udzielane w wysokości do 200 tys. euro (dla podmiotów działających w sektorze transportu drogowego pułap ten wynosi 100 tys. euro) dla jednego przedsiębiorcy w ciągu trzech lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o dofinansowanie. Jest to pomoc, która ze względu na niewielką wartość nie zakłóca konkurencji. **Pomoc publiczna**

Jest to wszelka pomoc przyznawana przedsiębiorcom ze środków publicznych. Ze względu na politykę ochrony konkurencyjności na wspólnym rynku europejskim pomoc publiczna może zostać przekazywana na ściśle określonych zasadach. Innymi słowy, pomoc publiczna to pomoc, dla której spełnione są jednocześnie wszystkie cztery przesłanki jej występowania, tj. gdy wsparcie: jest przyznawane przez Państwo lub pochodzi ze środków państwowych, udzielane jest na warunkach korzystniejszych niż oferowane na rynku, ma charakter selektywny (dyskryminuje część potencjalnych zainteresowanych), zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji oraz wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej. **Pomoc strukturalna**

Forma współfinansowania projektów ze środków funduszy strukturalnych.

Pomoc techniczna

Działania przygotowawcze, monitorujące, oceniające oraz kontrolne finansowanie z poszczególnych Funduszy Europejskich w celu zapewnienia właściwego ich wydatkowania i obejmujące: studia, w tym studia o charakterze ogólnym, pomoc doradczą, wymianę doświadczeń i informacji skierowanych do partnerów społecznych i gospodarczych, beneficjentów końcowych oraz ogółu społeczeństwa, instalację, funkcjonowanie i wzajemne połączenie skomputeryzowanych systemów zarządzania, monitorowania i oceny wykorzystania Funduszy Europejskich oraz poprawę metod oceny i wymianę informacji w tym zakresie, a także funkcjonowanie Komitetów

Monitorujących.

Pomoc zwrotna

Forma udzielonego w ramach pomocy finansowego wkładu Wspólnoty we wdrażanie programów lub projektów. Dotyczy głównie działań nastawionych na wsparcie przedsiębiorczości, w tym sektora małych i średnich przedsiębiorstw, i ma na celu pobudzenie inwestycji sektora prywatnego.

Pomoc/wsparcie

Formy pomocy dostarczanej przez Fundusze Europejskie, programy, jednolite dokumenty programowe poprzez wsparcie dla pomocy technicznej (doradczej) i działań innowacyjnych.

Prefinansowanie

Oprocentowana pożyczka dla jednostek sektora finansów publicznych pochodząca z publicznych środków krajowych na finansowanie zadań realizowanych z udziałem publicznych środków wspólnotowych, udostępniana przed uzyskaniem refundacji wydatków ze strony Unii Europejskiej. **Procedura odwoławcza**

Prawo wnioskodawcy do wniesienia protestu, gdy projekt otrzymał ocenę negatywną w pod względem formalnym lub merytorycznym. **Produkt**

W rozumieniu polityki spójności Unii Europejskiej wynik realizacji projektu.

Produkt Krajowy Brutto (PKB)

Miernik zamożności społeczeństwa; łączna wartość dóbr i usług finalnych wytworzonych na terenie danego kraju lub regionu w określonej jednostce czasu (najczęściej w ciągu roku). Dla obliczenia PKB nie ma znaczenia np. pochodzenie kapitału czy własność firmy, liczone są wszystkie dobra i usługi wytworzone na danym terenie. **Produkt Narodowy Brutto (PNB)**

Miara wartości wszystkich dóbr i usług finalnych wytworzonych przez obywateli danego kraju lub regionu oraz przez osoby prawne z siedzibą na tym terenie niezależnie od tego, czy podmioty te działają w kraju czy za granicą. Pomijane są dochody obcokrajowców wytworzone na tym terenie.

Prognoza Oddziaływania na Środowisko (POŚ)

Ocena wpływu planowanego przedsięwzięcia na środowisko, identyfikowanie i przewidywanie oddziaływań na środowisko oraz na zdrowie i dobro człowieka: propozycji legislacyjnych, polityk, programów, projektów oraz procedur operacyjnych, przedsięwzięć (zamierzeń budowlanych, ingerencji w środowisko polegających na przekształceniu lub zmianie sposobu wykorzystania terenu, w tym również na wydobywaniu kopalin) oraz interpretacja i przekazywanie informacji o tych oddziaływaniach. OOS jest procedurą, a nie dokumentem.

Program

Dokument realizowany w ramach polityki strukturalnej państwa, przyjęty przez Radę Ministrów lub przez Zarząd Województwa - w przypadku RPO i zatwierdzony przez Komisję Europejską. Składa się z zestawienia priorytetów oraz wieloletnich działań, które mogą być wdrażane poprzez jeden lub kilka Funduszy Europejskich, jeden lub kilka innych dostępnych instrumentów finansowych oraz Europejski Bank Inwestycyjny. **Program pomocy technicznej**

Specyficzny program obejmujący swoim zakresem wsparcie wszystkich horyzontalnych działań i procesów z zakresu przygotowania, zarządzania, wdrażania, monitorowania, oceny i kontroli realizacji Umowy Partnerstwa, a także z zakresu wsparcia przygotowania projektów oraz rozpowszechniania informacji i promocji operacji funduszy strukturalnych w Polsce. Głównym celem Programu jest zapewnienie sprawnego i efektywnego wdrażania polityki spójności w latach 2014-2020. **Program strategiczny**

Dokument programowy podmiotu władzy publicznej (na poziomie narodowym lub wspólnotowym), który wykonuje funkcje regulacyjne wobec gospodarki oraz steruje działaniami służącymi zaspakajaniu potrzeb społecznych.

Programowanie

Proces organizowania, podejmowania decyzji i finansowania prowadzony w kilku etapach w celu wdrażania, na bazie wieloletniej współpracy oraz wspólnych działań wspólnoty i państw członkowskich dla osiągnięcia określonych celów polityki strukturalnej, w tym także regionalnej, znajdujący wyraz w przygotowaniu dokumentów programowych.

Programowanie strategiczne

Polega na pośrednim kształtowaniu procesów społeczno-gospodarczych za pomocą środków i narzędzi dostępnych w ramach obowiązujących regulacji, a zarazem mieszczących się w standardach dopuszczalnych w ugrupowaniu integracyjnym, do których kraj należy. Przyczynia się ono do wspierania rozwoju wybranych kierunków i dziedzin uznanych za

priorytetowe oraz służy koordynacji działań różnych podmiotów w aspekcie przedmiotowym, czasowym i terytorialnym. **Projekt (zadanie)**

Przedsięwzięcie realizowane w ramach działania, będące przedmiotem umowy o dofinansowanie projektu między beneficjentem a instytucją zarządzającą, instytucją wdrażającą albo działającą w imieniu instytucji zarządzającej instytucją pośredniczącą. Najmniejsza dająca się wyodrębnić jednostka stanowiąca przedmiot pomocy.

Publiczne środki krajowe

Środki finansowe pochodzące z budżetu państwa oraz państwowych funduszy celowych, środki budżetów jednostek samorządu terytorialnego, środki innych jednostek sektora finansów publicznych, a także inne środki jednostek oraz form organizacyjno-prawnych sektora finansów publicznych. **Publiczne środki wspólnotowe**

Środki finansowe pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, a w szczególności z Funduszy Europejskich. **Pułap intensywności**

Maksymalny udział dofinansowania (unijnego i krajowego razem), które można uzyskać dla projektu; wielkość dofinansowania projektu w stosunku do wysokości kosztów kwalifikowanych projektu; pułapy intensywności wynikają z przepisów dotyczących pomocy publicznej.

Rada Europejska i Rada Unii Europejskiej

Główne organy decyzyjne Unii Europejskiej, reprezentujące interesy narodowe państw członkowskich UE. Działalność Rady Europejskiej polega na regularnych spotkaniach szefów rządów (a w przypadku Francji – głowy państwa) państw członkowskich. Natomiast Radę Unii Europejskiej (dawniej Rada Ministrów Unii Europejskiej) tworzą szefowie poszczególnych resortów (w zależności od zagadnienia) państw członkowskich Unii Europejskiej. Rada UE jest najważniejszym organem decyzyjnym Unii Europejskiej.

Refundacja wydatków

Zwrot przez Komisję Europejską wydatków realizowanych w ramach pomocy – po ich poświadczeniu przez instytucję płatniczą. Refundacja wydatków dokonywana jest w postaci płatności okresowych lub salda końcowego. **Region**

Podporządkowana bezpośrednio szczeblowi centralnemu jednostka terytorialna, posiadająca reprezentację polityczną. W Polsce rolę regionów pełnią województwa. **Regionalna Strategia Innowacji**

Ma na celu wspomaganie władz regionalnych lub lokalnych oraz innych organizacji rozwoju regionalnego w zdefiniowaniu i wdrożeniu efektywnego systemu wspierania innowacyjności w regionie. Strategia tworzona jest na podstawie analizy potrzeb technologicznych, możliwości i potencjału sektora badawczego i naukowego, a także przedsiębiorstw, w zakresie zarządzania, finansów, szkolenia, organizacji oraz samej technologii. Strategia powinna określać kierunki polityki innowacyjnej i sposoby budowy i optymalizacji regionalnej infrastruktury wspomagającej innowacyjność. **Rewitalizacja**

Kompleksowe, zintegrowane, kilkuletnie, lokalne programy inicjowane przez samorząd terytorialny dla realizacji działań technicznych, gospodarczych i społecznych – przy uwzględnieniu zasad: spójności terytorialnej i ochrony środowiska naturalnego – na zróżnicowanych obszarach, takich jak: zdegradowane dzielnice miast lub obszary przemysłowe i powojenne. Ich celem jest odnowienie bądź ożywienie zdegradowanych obszarów miast, które utraciły swoją pierwotną funkcję.

Rezultaty

Bezpośrednie i natychmiastowe efekty zrealizowanego programu lub projektu. Rezultaty dostarczają informacji o zmianach, jakie nastąpiły w wyniku wdrożenia programu lub

projektu u beneficjentów pomocy, bezpośrednio po uzyskaniu przez nich wsparcia. **Roczna Strategia Polityki**

Dokument definiujący priorytety w ramach poszczególnych polityk, inicjatywy pomocne w realizacji poszczególnych priorytetów oraz ramy budżetowe zapewniające źródła finansowania inicjatyw przewidzianych na dany rok budżetowy.

Rozporządzenia

Są formą stanowienia prawa UE o najsilniejszej mocy, mają one powszechną moc obowiązującą. Są we wszystkich swych elementach wiążące i po uchwaleniu obowiązują we wszystkich państwach członkowskich UE. **Rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS)**

Metodologia rozwoju lokalnego, gdzie nadrzędną rolę w rozwoju ma odgrywać lokalna społeczność. To społeczność lokalna określa swoje zasoby, możliwości, problemy, cele i wskazuje kierunki rozwoju, potrzebne narzędzia i środki, ocenia koszty realizacji programów rozwoju, układając je w całościową strategię dla danego obszaru. Dopiero wtedy realizacja takich lokalnych strategii rozwoju społeczności lokalnych może być dofinansowana przez Fundusze Europejskie. Mechanizm RLKS został zaproponowany przez Komisję Europejską na lata 2014-2020. Wspomaga rozwój społeczno-gospodarczy lokalnych społeczności, przy aktywnym udziale samych mieszkańców tych społeczności. Jest w pewien sposób promocją inicjatyw oddolnych. Kreowanie wizji rozwoju konkretnych obszarów ma być inicjatywą wypływającą z samych społeczności lokalnych, a nie być wizją narzucaną z zewnątrz, w tym wypadku przez Komisję Europejską.

Rozwój zrównoważony

Rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.

Równoważna liczba mieszkańców (RLM)

Liczba wyrażająca wielokrotność ładunku zanieczyszczeń w ściekach odprowadzanych z obiektów przemysłowych i usługowych w stosunku do jednostkowego ładunku zanieczyszczeń w ściekach z gospodarstw domowych, odprowadzanych od jednego mieszkańca w ciągu doby.

Sieci TEN (Trans European Networks)

Sieci transeuropejskie w ramach programu Unii Europejskiej, które obejmują 3 obszary: Transeuropejskie sieci transportowe (TEN-T), Transeuropejskie sieci energetyczne (TENE), Transeuropejskie sieci telekomunikacyjne.

Sieć szerokopasmowa

Usługa polegająca na łączeniu z internetem za pomocą szybkiego łącza lub medium o dużej przepustowości. Połączenie wykorzystuje szerokie pasmo częstotliwości wytwarzane przez modem. Najczęściej do tego celu wykorzystuje się technologie z rodziny DSL (xDSL), WiMAX, PON, DOCSIS lub inne podobne.

Spółeczeństwo informacyjne

Spółeczeństwo, w którym towarem staje się informacja traktowana jako szczególne dobro niematerialne, równoważne lub cenniejsze nawet od dóbr materialnych. Cechy charakterystyczne społeczeństwa informacyjnego to: wysoko rozwinięty sektor usług, przede wszystkim sektor usług nowoczesnych (bankowość, finanse, telekomunikacja, informatyka, badania i rozwój oraz zarządzanie), w niektórych krajach w tym sektorze

pracuje przeszło 80% zawodowo czynnej ludności, przy czym sektor usług tradycyjnych przekracza nieznacznie 10%, gospodarka oparta na wiedzy; wysoki poziom skolaryzacji społeczeństwa; wysoki poziom alfabetyzmu funkcjonalnego w społeczeństwie; postępujący proces decentralizacji społeczeństwa; renesans społeczności lokalnej; urozmaicenie życia społecznego wpływa na upodmiotowienie społeczeństwa i tym samym kreowanie społeczeństwa otwartego.

Spójność gospodarcza

Wiąże się z poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego danego obszaru, który wynika ze stanu i struktury gospodarki, poziomu rozwoju infrastruktury gospodarczej, sytuacji majątkowej podmiotów gospodarczych oraz ich otoczenia oraz innowacyjności i produktywności. Wzrost lub spadek zróżnicowania w układzie wewnątrzregionalnym w ramach tych aspektów rozwoju społeczno-gospodarczego interpretuje się jako zmiany poziomu spójności ekonomicznej. Unia Europejska dąży do uzyskania jak najmniejszych dysproporcji w poziomach rozwoju różnych regionów oraz zacofania tych najmniej uprzywilejowanych, w tym obszarów wiejskich. Aby osiągnąć ten stan, obszarom wymagającym pomocy jest udzielane wsparcie ze strony pozostałych obszarów. Spójność gospodarcza mierzona za pomocą produktu krajowego brutto na mieszkańca, uwzględniając parytet siły nabywczej.

Spójność przestrzenna

Sieć wzajemnych powiązań wielu aspektów współczesnej przestrzeni życiowej (spójność gospodarcza, transportowa, ekologiczna, rozwojowa, społeczna i in.), wyrażająca się poprzez minimalizację występowania konfliktów przestrzennych oraz równoważenia różnic potencjałów rozwojowych pomiędzy regionami, a także negatywnych efektów procesów rozwojowych (wynikających tak z indywidualnych cech poszczególnych regionów jak i specyfiki rynków globalnych). Spójność terytorialna nie polega jednak na dążeniu do unifikacji i znoszeniu charakterystycznych cech regionów, ale na ich wykorzystaniu w budowaniu sieci wzajemnych powiązań.

Spójność społeczna

Możliwość zapewniania przez społeczeństwo: stosunkowo wysokiej jakości życia swoim członkom oraz zmniejszanie różnic pomiędzy standardami i unikanie nierówności społecznych. W tym znaczeniu społeczeństwo spójne to wspólnota wolnych, wspierających się nawzajem ludzi, którzy dążą do tych wspólnych celów metodami demokratycznymi. Spójność społeczna polega nie tylko na zwalczaniu wykluczenia społecznego i ubóstwa. Chodzi tu również o tworzenie solidarności w społeczeństwie, tak by zminimalizować wykluczenie, zwalczać wykluczenie za pomocą prewencji, jak i „leczenia”. Spójność społeczna mierzona być może za pomocą wskaźnika stopy bezrobocia, ale coraz częściej jako miernik uwzględnia się stopę partycypacji (miernik określający, jaka część ludności w wieku produkcyjnym znajduje zatrudnienie).

Strategia Lizbońska

Plan rozwoju Unii Europejskiej przyjęty w 2000 roku na okres 10 lat. Celem planu było uczynienie Europy najbardziej rozwiniętym i najbardziej konkurencyjnym regionem na świecie. Weryfikacja realizacji planu, która miała miejsce w 2004 roku była jednak pesymistyczna, dlatego w roku 2005 odnowiono cele Strategii, przyjęto nowe założenia. Kluczowym celem odnowionej strategii lizbońskiej było stworzenie większej liczby lepszych miejsc pracy. Docelowo, do 2010 roku powstać miało 20 mln nowych miejsc pracy na terenie całej Unii Europejskiej poprzez zwiększenie elastyczności siły roboczej, wysokiej jakości edukację i szkolenia, budowę gospodarki opartej na wiedzy oraz pomoc skierowaną do osób o najniższych kwalifikacjach. Została zastąpiona Strategią Europa

2020

Strategia Rozwoju Kraju (SRK)

Główna strategia rozwojowa w średnim horyzoncie czasowym. Wskazuje strategiczne zadania państwa, których podjęcie w perspektywie najbliższych lat jest niezbędne, by wzmocnić procesy rozwojowe (wraz z szacunkowymi wielkościami potrzebnych środków finansowych). Stanowi punkt odniesienia dla innych programów i nadaje priorytet działaniom, jakie będą podejmowane w latach, których dotyczy. Obecnie obowiązującym dokumentem jest Strategia Rozwoju Kraju 2020. Jest ona kontynuacją Strategii Rozwoju Kraju 2007-15.

Studium wykonalności

Studium przeprowadzone w fazie formułowania projektu, weryfikujące, czy dany projekt ma dobre podstawy do realizacji i czy odpowiada potrzebom przewidywanych beneficjentów. Studium powinno stanowić plan projektu. Muszą w nim zostać określone i krytycznie przeanalizowane wszystkie szczegóły operacyjne jego wdrażania, a więc uwarunkowania handlowe, techniczne, finansowe, ekonomiczne, instytucjonalne, społeczno-kulturowe oraz związane ze środowiskiem naturalnym. Studium wykonalności pozwala na określenie rentowności finansowej i ekonomicznej, a w rezultacie tworzy jasne uzasadnienie celu realizacji projektu.

Transza środków

Rata płatności przekazywana beneficjentowi przez instytucję płatniczą.

Trwałość projektu

Utrzymanie efektów rzeczowych projektów (inwestycji), na których realizację zostało udzielone dofinansowanie z Funduszy Europejskich przez okres co najmniej 5 lat od zakończenia realizacji projektu (w przypadku mikroprzedsiębiorców, małych i średnich

Umowa o dofinansowanie

Umowa określająca poziom dofinansowania udzielonego na dany projekt oraz zasady i obowiązki związane z jego wykorzystaniem. W jej treści określone są: strony umowy, wysokość i warunki, na jakich zostanie przekazane dofinansowanie, szczegóły dotyczące zasad realizacji i rozliczania projektu, wskazanie obowiązków informacyjnopromocyjnych w projekcie, obowiązki związane z bieżącym monitorowaniem przebiegu projektu, zasady dokonywania kontroli projektu przez uprawnione instytucje, zasady postępowania w sytuacjach, gdy dokładne wykonanie umowy stanie się niemożliwe, czyli np. reguły dokonywania zmian w projekcie, sytuacje, w których umowa może być wypowiedziana bądź rozwiązana, zagadnienia związane z ochroną danych osobowych, zobowiązanie do ponoszenia wszystkich wydatków w sposób racjonalny i konkurencyjny, wskazanie, że cały projekt musi być realizowany z poszanowaniem przepisów prawa krajowego i unijnego.

Umowa Partnerstwa

Główny dokument strategiczny na poziomie krajowym, określający zakres i sposób interwencji Funduszy Europejskich w nowym okresie programowania 2014-2020. Odnosi się do takich kwestii, jak: zakres wsparcia ze środków europejskich w wybranych obszarach tematycznych, liczba i zakres programów operacyjnych, sposób podziału interwencji pomiędzy programy krajowe i regionalne, zarys systemu wdrażania, sposób uzupełniania się interwencji finansowych z polityki spójności, wspólnej polityki rolnej oraz wspólnej polityki rybackiej.

Unia Europejska

Unia Europejska - utworzona przez Traktat z Maastricht, podpisany w lutym 1992 r. przez 12 państw członkowskich ówczesnej Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej. Traktat wszedł

w życie 1 listopada 1993 r. Obecnie Unia Europejska liczy 27 krajów członkowskich. 13 grudnia 2007 r. w stolicy Portugalii został podpisany przez przedstawicieli dwudziestu siedmiu państw członkowskich Traktat Lizboński, który zmienia dwa najważniejsze traktaty UE: Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską (ten ostatni przemianowano na „Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej”). Wszedł w życie 1 grudnia 2009 r., gdy wszystkie państwa członkowskie dokonały jego ratyfikacji. Polska jest członkiem Unii Europejskiej od 1 maja 2004 r. Obok Polski do Unii Europejskiej należą: Austria, Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niemcy, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Węgry, Włochy, Wielka Brytania. Najważniejsze instytucje Unii Europejskiej to: Parlament Europejski, Komisja Europejska, Rada Unii Europejskiej, Trybunał Sprawiedliwości, Trybunał Obrachunkowy. Symbolem Unii Europejskiej jest flaga składająca się z kręgu 12 złotych gwiazd na niebieskim tle, natomiast hymnem jest „Oda do Radości”. Unia Europejska dysponuje własnym budżetem. Z budżetu Unii

Europejskiej pochodzą Fundusze Europejskie.

Uszczegółowienie programu

Dokument odrębny dla każdego programu, określa strategię i priorytety pomocy; zawiera także szczegółowe elementy na poziomie działań wdrażających poszczególne priorytety programu.

Wdrażanie/Realizacja

Urzeczywistnienie projektu programu. Etap wdrażania następuje po etapie programowania.

Wkład własny

Określona w umowie o dofinansowanie projektu albo decyzji część nakładów ponoszonych przez beneficjenta na jego realizację z jego środków własnych/prywatnych, niepodlegająca zwrotowi.

Wniosek o dofinansowanie projektu

Dokument przedkładany przez potencjalnego beneficjenta do instytucji wdrażającej w celu uzyskania środków finansowych na realizację projektu w ramach programu.

Wniosek o płatność

Wniosek, na podstawie którego dokonywana jest płatność zaliczkowa, częściowa lub końcowa. Występują na wszystkich poziomach wykorzystania Funduszy Europejskich - składane są zarówno przez beneficjentów (na poziomie projektu), jak i instytucje wdrażające (na poziomie działań) oraz instytucję zarządzającą (na poziomie programu). Płatności te umożliwiają zwrot kosztów faktycznie opłacanych przez Fundusze Europejskie. **Wskaźniki bazowe**

Wskaźniki bazowe

Wskaźniki opisujące sytuację społeczno-gospodarczą na obszarze realizacji projektu, mierzone przed rozpoczęciem oraz w trakcie jego wdrażania, w celu oszacowania zachodzących zmian, niewynikających jednakże z realizacji inwestycji.

Wskaźniki monitorowania

Miara celów, jakie mają zostać osiągnięte, zaangażowanych zasobów, uzyskanych produktów, efektów oraz innych zmiennych (ekonomicznych, społecznych, z zakresu ochrony środowiska), odnoszących się do programu, priorytetów i działań.

Wskaźniki oddziaływania

Wskaźniki odnoszące się do konsekwencji danego programu wykraczających poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich beneficjentów. Oddziaływanie szczegółowe to te efekty, które pojawią się po pewnym czasie, niemniej jednak są bezpośrednio powiązane z

podjętym działaniem. Oddziaływanie globalne obejmuje efekty długookresowe dotyczące szerszej populacji.

Wskaźniki podstawowe

Zestaw wskaźników bazujących na standardach Unii Europejskiej, zalecanych do stosowania beneficjentom środków uruchamianych w ramach Funduszy Europejskich.

Wskaźniki produktu

Są to wskaźniki, które mierzą zrealizowane zadania w ramach projektu, np. liczba zakupionych maszyn. Jest to zazwyczaj przedmiot Twojej inwestycji (np. wybudowana szkoła, czy przeprowadzone szkolenie).

Wskaźniki programu

Wskaźniki ustalone przed lub we wczesnej fazie wdrażania projektu, w celu monitorowania wdrażania programu oraz jego oceny wykonania w odniesieniu do wcześniejszych celów. Do wskaźników tych zaliczamy wskaźniki wkładu, wskaźniki produktu, wskaźniki rezultatu oraz wskaźniki oddziaływania.

Wskaźniki rezultatu

Są to wskaźniki, które mierzą bezpośrednie efekty realizowanych zadań. Efekty te powinny pojawić się natychmiast po zrealizowanym zadaniu. Przykładem wskaźnika rezultatu jest liczba osób, które podniosły swoje kwalifikacje w wyniku przeprowadzonych szkoleń lub liczba dzieci, która będzie uczęszczać do wybudowanej szkoły.

Wskaźniki wkładu

Wskaźniki odnoszące się do budżetu przydzielonego dla kolejnych poziomów wsparcia. Wskaźniki te są wykorzystywane przy monitorowaniu postępu w odniesieniu do (rocznych) zobowiązań i płatności z funduszy dostępnych dla każdej operacji, działania lub programu w odniesieniu do jego kosztów. **Wskaźniki wpływu, oddziaływania**

Wskaźniki odnoszące się do konsekwencji danego projektu wykraczających poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich beneficjentów (np. wpływ projektu na sytuację społeczno-gospodarczą w pewnym okresie od zakończenia jego realizacji).

Wspólna Klasyfikacja Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS)

Doraźnie ustalana przez Urząd Statystyczny Unii Europejskiej we współpracy z krajowymi urzędami statystycznymi. Opracowana w oparciu o istniejące podziały administracyjne i kryterium ludnościowe Klasyfikacja ma na celu zapewnienie zbierania, opracowywania i udostępniania na obszarze UE porównywalnych danych dla określonych statystyk regionalnych. Klasyfikacja NUTS jest hierarchiczna – dzieli każde państwo członkowskie na jednostki terytorialne poziomu NUTS 1, z których każdy dzieli się na jednostki terytorialne poziomu NUTS 2, a te z kolei dzielą się na jednostki terytorialne poziomu NUTS 3. Polskimi odpowiednikami są w przypadku: NUTS 1 – regiony; NUTS 2 – województwa; NUTS 3 – podregiony; NUTS 4 – powiaty i miasta na prawach powiatu; NUTS 5 – gminy.

Współfinansowanie ze źródeł krajowych

Wkład środków krajowych do programów lub projektów realizowanych przy udziale środków pomocowych. **Wykluczenie społeczne**

Brak lub ograniczenie możliwości uczestnictwa, wpływania i korzystania z podstawowych instytucji publicznych i rynków, które powinny być dostępne dla wszystkich, a w szczególności dla osób ubogich. **Wykonawca projektu**

Podmiot, któremu beneficjent końcowy zlecił wykonanie zadania.

Zamówienia publiczne

Umowy odpłatne zawierane między zamawiającym (jednostką sektora finansów publicznych w rozumieniu przepisów o finansach publicznych, osobą prawną, inną

państwową jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej) a wykonawcą, których przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane.

Zasada dodatkowości

Reguluje działanie funduszy strukturalnych, stanowi, że środki przekazywane przez Komisję Europejską z tych funduszy mają być tylko uzupełnieniem środków zgromadzonych na dany program lub projekt przez odpowiednie władze krajowe (regionalne, lokalne). Środki Funduszy Europejskich mają uzupełniać środki przeznaczone na ten cel przez kraj członkowski (publiczne środki krajowe), a więc nie mogą ich w całości zastępować. **Zasada elastyczności**

Jedno z odstępstw od zasady monofunduszowości, umożliwiające tzw. elastyczne finansowanie jednofunduszowych programów operacyjnych Unii Europejskiej. Polega na dofinansowaniu w ramach projektu z udziałem środków z EFRR komplementarnych działań wchodzących w zakres EFS oraz dofinansowaniu w ramach projektu z udziałem środków z EFS komplementarnych działań wchodzących w zakres EFRR. Innymi słowy, jeżeli projekt dotyczy inwestycji infrastrukturalnej możliwe jest włączenie do projektu tzw. wydatków miękkich (czyli np. kosztów szkoleń czy doradztwa) pod warunkiem, że poniesienie takich wydatków jest uzasadnione osiągnięciem spójności projektu. Analogicznie, jeżeli projekt ma charakter miękki (czyli dotyczy szkoleń, doradztwa, podnoszenia kompetencji, wprowadzania nowych rozwiązań organizacyjnych, itp.) można uzupełnić projekt o pewne wydatki materialne (jak np. urządzenia), ale tylko te, które są potrzebne do realizacji i powodzenia projektu. Niemniej jednak możliwość ta dotyczy maksymalnie do 10 proc. wydatków objętych dofinansowaniem – w szczególnych przypadkach pułap ten może być podwyższony do 15 proc.

Zasada komplementarności

Reguluje działanie funduszy strukturalnych, związana jest z dążeniem do spójności polityki regionalnej z innymi politykami wspólnotowymi, w tym przede wszystkim ochrony konkurencji zamówień publicznych, ochrony środowiska i równych szans kobiet i mężczyzn.

Zasada koncentracji

Reguluje działania Funduszy strukturalnych, określając, że ich interwencja, aby przyniosła efekt, nie powinna być rozproszona, lecz skoncentrowana na niewielu precyzyjnie określonych celach i obszarach. **Zasada koordynacji**

Reguluje działanie Funduszy Europejskich. Jej celem jest dążenie do spójności wdrażania różnych instrumentów wsparcia UE. **Zasada n+3**

Jest to zasada odnosząca się do okresu programowania Unii Europejskiej, która określa dodatkowy okres na realizację i rozliczenie projektów i programów współfinansowanych z Funduszy Europejskich. W praktyce oznacza to, że z funduszy przyznanych w ramach perspektywy finansowej 2014-20 faktycznie korzystać można do roku 2023. Jeżeli do tego czasu krajowi członkowskiemu nie uda się wykorzystać wszystkich środków przyznanych na bieżącą perspektywę finansową, będzie musiał zwrócić niewykorzystaną nadwyżkę do budżetu UE.

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT)

ZIT to narzędzie, które po raz pierwszy pojawiło się w przedstawionych przez Komisję Europejską aktach prawnych na nową perspektywę. Przy pomocy tego instrumentu, partnerstwa jednostek samorządu terytorialnego miast i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie (miasto i samorządy znajdujące się w jego oddziaływaniu) mogą realizować wspólne przedsięwzięcia, łączące działania finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego. ZIT to także wyjście poza

sztynne granice administracyjne JST i większe możliwości oddziaływania projektów unijnych.

1.2. Wstęp.

Strategia Rozwoju Gminy Zbójno na Lata 2015-2020, zwana dalej Strategią Rozwoju Gminy Zbójno lub Strategią, powstała z inicjatywy władz lokalnych, dostrzegających potrzebę kompleksowego rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Zbójno. Strategia powstała w celu stworzenia sprzyjających warunków do korzystnego rozwoju Gminy Zbójno i jej mieszkańców w najbliższych latach. Strategia jest także odpowiedzią na nieustannie zmieniające się wewnętrzne i zewnętrzne warunki społeczno-gospodarcze. Z uwagi na wieloaspektowość i wielopodmiotowość Strategii do udziału w jej opracowaniu zaproszono przedstawicieli władz, radnych, pracowników Urzędu Gminy Zbójno, sołtysów, mieszkańców gminy, przedstawicieli szkół, przedsiębiorstw, rolników oraz reprezentantów lokalnych organizacji pozarządowych i innych podmiotów z terenu Gminy Zbójno. Strategia stanowi podstawowy i najważniejszy dokument samorządu lokalnego, określający obszary, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju, prowadzonej w przestrzeni gminnej. Z jednej strony stanowi ona diagnozę stanu obecnego, z drugiej zaś jest usystematyzowanym zbiorem jasno sprecyzowanych potrzeb i wynikających z nich kierunków działania. Głównym jej celem jest umożliwienie i sprzyjanie efektywnemu, prawidłowemu i szybkiemu rozwojowi Gminy Zbójno zgodnie z przyjętym planem. Jest narzędziem wspierania pozytywnych przemian w całej przestrzeni gminnej oraz niwelowania barier pojawiających się w jej otoczeniu. W tym kontekście szczególnie ważna jest współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, w tym szczególnie w ramach powiatu golubsko-dobrzyńskiego, LGD „Dolina Drwęcy” oraz województwa kujawsko-pomorskiego. Dokument ten ułatwia lokalnym władzom rozwiązywanie problemów gospodarczych, społecznych, infrastrukturalnych, ekologicznych i prawnych, jak również racjonalne organizowanie przyszłych działań. Opracowanie Strategii jest również istotne z punktu widzenia możliwości ubiegania się o środki zewnętrzne - krajowe i zagraniczne, w tym środki z Unii Europejskiej, a także o fundusz sołecki przez poszczególne sołectwa.

Inną przesłanką opracowania dokumentu jest chęć przyspieszenia rozwoju społeczno-gospodarczego wchodzących w skład gminy sołectw poprzez podejmowanie nowych wyzwań i konsekwentne realizowanie zaplanowanych działań. Strategia powinna przyczynić się do wzrostu atrakcyjności życia społeczno-kulturalnego, zaktywizować społeczność lokalną oraz zwiększyć jej poczucie tożsamości z miejscem, które zamieszkują. Najważniejszym celem Strategii jest jednak poprawa warunków i jakości życia mieszkańców. Opracowanie tego dokumentu pozytywnie wpłynie na planowanie rozwoju gminy, jak również ułatwi codzienną działalność i podejmowanie decyzji przez władze Gminy Zbójno.

Strategia została przygotowana w wyniku prac, prowadzonych przez władze i pracowników gminy. Przy opracowywaniu Strategii wykorzystano metodę ekspercką i uspołecznione planowanie strategiczne. Strategia została przygotowana w oparciu o dokumentację oraz analizę danych statystycznych, informacje jakich dostarczyły spotkania z przedstawicielami wszystkich środowisk gminy, w tym z mieszkańcami gminy, a także gminne, powiatowe, wojewódzkie oraz krajowe dokumenty strategiczne. Dodatkowe źródło informacji stanowiły również konsultacje z radnymi, sołtysami, zebrania mieszkańców, badania ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców gminy nt. aktualnej sytuacji społeczno-ekonomicznej

oraz konsultacje na stronie internetowej gminy. Dokument uwzględnia wnioski i sugestie sformułowane w ramach spotkań konsultacyjnych i konsultacji społecznych on-line.

Całe opracowanie składa się z czternastu rozdziałów, z których pierwsze dwa stanowią część diagnostyczną, a kolejne dwanaście – część programową.

Część diagnostyczna obejmuje założenia metodyczne opracowania oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej Gminy Zbójno. Charakterystyka aktualnego stanu gminy polegała na zgromadzeniu informacji, ich analizie i ocenie w następujących obszarach:

- położenie geograficzne, ludność, powierzchnia,
- środowisko przyrodnicze i jego ochrona,
- zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura, - gospodarka,
- sfera społeczna.

Należy zaznaczyć, że wszystkie przedstawione dane w Strategii dotyczą okresu do końca 2014 roku.

Pozwoliło to na ogólną ocenę stanu istniejącego gminy oraz określenie jej mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Jednocześnie przeprowadzona analiza SWOT umożliwiła identyfikację istniejących problemów, a następnie na wybór optymalnej drogi ich rozwiązania, stanowiąc punkt wyjścia do wyznaczenia głównych kierunków rozwoju Gminy Zbójno. Na podstawie dokonanej diagnozy zostały określone obszary problemowe oraz cele, do osiągnięcia których gmina powinna dążyć poprzez realizację planowanych przedsięwzięć. Zidentyfikowano następujące, główne problemy w poniższych sferach:

- infrastrukturalnej: nadal wymagająca poprawy infrastruktura techniczna,
- społecznej: poziom jakości życia mieszkańców wymagający dalszej poprawy, niska aktywność społeczna,
- gospodarczej: niski poziom przedsiębiorczości.

Powyższe problemy pozwoliły na określenie problemu głównego gminy, którym jest: niski poziom rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Zbójno wymagający dalszej poprawy.

W strategii wyznaczono ogólny cel strategiczny na lata 2015-2020, którym jest: zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy Gminy Zbójno. W dążeniu do jego osiągnięcia sprzyjać będzie realizacja wyznaczonych celów szczegółowych w sferze:

- infrastrukturalnej: poprawa stanu infrastruktury technicznej,
 - społecznej: poprawa jakości życia mieszkańców, wzrost aktywności społeczeństwa,
 - gospodarczej: zwiększenie ilości podmiotów gospodarczych oraz ilości miejsc pracy.
- Strategia jest spójna z priorytetami i celami dokumentów szczebla unijnego, krajowego i regionalnego. Ostatnim etapem opracowania są sposoby wdrażania oraz monitorowanie realizacji strategii.

1.3. Przedmiot opracowania.

Przedmiotem opracowania jest Strategia Rozwoju Gminy Zbójno na Lata 2015-2020. Niniejszy dokument jest niezbędny do uzyskania dofinansowania z funduszy unijnych takich jak EFRR, PROW, EFS, a także innych funduszy i programów. Strategia Rozwoju Gminy Zbójno ma za zadanie w usystematyzowany sposób przedstawić następujące dane:

- dane o aktualnej sytuacji w gminie Zbójno,
- analizę problemów gminy Zbójno,

- cele strategiczne gminy Zbójno, - planowane do realizacji zadania, - sposób monitorowania.

Strategia Rozwoju Gminy Zbójno jest zgodna z założeniami systemu zarządzania rozwojem Polski i stanowi element szerszego systemu programowania rozwoju powiatu, województwa oraz kraju przedstawionego za pomocą spójnej hierarchii dokumentów w tym zakresie. W systemie tym zachowana jest spójność celów rozwojowych poprzez ustanowienie zależności między dokumentami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi oraz między dokumentami poszczególnego szczebla. Wobec powyższego Strategia Rozwoju Gminy Zbójno jest dokumentem spójnym z innymi dokumentami regionalnymi, w tym z Strategią rozwoju województwa kujawsko – pomorskiego do roku 2020 – plan modernizacji 2020+, Planem zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego oraz z dokumentami krajowymi takim jak Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju; Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju, 9 strategiami zintegrowanymi, strategiami ponadregionalnymi; Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju. Przy czym spójność dokumentów rozumiana jest jako uwzględnienie zarówno celów rozwojowych zapisanych w w/w dokumentach jak i również uwzględnienie wskazanego tam wymiaru terytorialnego. Należy bowiem podkreślić, iż główna tendencja zmian w prowadzeniu polityki rozwoju kraju polega na wdrożeniu zintegrowanego podejścia do terytorium, koncentrującego się głównie na wspieraniu działań zmierzających do wzmocnienia i wykorzystania wewnętrznych potencjałów wszystkich rodzajów terytoriów.

Strategia Rozwoju Gminy Zbójno wpisuje się w założenia Strategii „Europa 2020”, przyjętej przez Radę Europejską w czerwcu 2010 r. a tym samym oparta jest o nowe zasady, cele i ramy wdrażania polityki spójności na lata 2013-2020. Cele rozwoju Gminy Zbójno są spójne także z celami wskazanymi w wojewódzkich i krajowych dokumentach strategicznych takich jak: Strategia rozwoju województwa kujawsko – pomorskiego do roku 2020 – plan modernizacji 2020+, Plan zagospodarowania przestrzennego województwa, Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju: Polska 2030-Trzecia fala nowoczesności z dnia 9 listopada 2012 r., Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020 przyjętej przez Radę Ministrów dnia 25 września 2012 r., Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 przyjęta przez Radę Ministrów dnia 13 grudnia 2011 r., oraz 9 zintegrowanymi strategiami rozwoju. Strategia Rozwoju Gminy Zbójno jest spójna z projektem planu zagospodarowania przestrzennego województwa przyjętego Uchwałą Sejmiku Województwa KujawskoPomorskiego Nr VII/91/07 z dn. 23.04.2007 r. o przystąpieniu do sporządzenia PZPW oraz Regionalnym programem operacyjnym województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2013-2020. Władze Gminy Zbójno przyjęły bowiem zasadę synchronizacji procesu opracowywania dokumentów gminy z regionalnymi. Oznacza to, iż trzy najważniejsze dokumenty decydujące o rozwoju województwa wpływają na dokument opracowywany przez Gminę Zbójno, co umożliwi najefektywniejsze wykorzystanie instrumentów polityki spójności do realizacji celów polityki regionalnej wyznaczonych w w/w dokumentach.

1.4. Cel i zakres opracowania.

Celem niniejszego opracowania jest określenie i przeanalizowanie zadań rozwojowych Gminy Zbójno oraz planowanych inwestycji infrastruktury technicznej i społecznej oraz ich wpływu

na otoczenie społeczno – ekonomiczne i potencjał rozwojowy gminy. Wpływ powyższych inwestycji będzie oceniany głównie poprzez ocenę i analizę możliwości finansowania zadań w oparciu o budżet gminy, a także środki krajowe oraz Unii Europejskiej. Opracowanie obejmuje całościowy zakres przewidywanych inwestycji będących przedmiotem planowanego rozwoju gminy.

1.5. Źródła pozyskiwania informacji.

Podstawowymi źródłami informacji były materiały posiadane przez Urząd Gminy Zbójno, które były samodzielnie opracowywane przez gminę bądź pochodziły z instytucji zewnętrznych jak GUS, Powiatowy Urząd Pracy w Golubiu-Dobrzyniu, Starostwo Powiatowe w Golubiu-Dobrzyniu, Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu czy Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Poniżej przedstawiono listę materiałów, które były pomocne przy tworzeniu Strategii Rozwoju Gminy Zbójno:

1. Strategia Rozwoju Gminy Zbójno na Lata 2004-2013,
2. „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zbójno”,
3. „Strategia rozwoju województwa kujawsko – pomorskiego do roku 2020 – plan modernizacji 2020+”,
4. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego,
5. Regionalny program operacyjny województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2013-2020.

1.6. Wnioskodawcy, promotorzy i lokalizacja podmiotu Strategii Rozwoju Gminy Zbójno.

Wnioskodawca projektu: Gmina Zbójno

Komórka odpowiedzialna za realizację i promowanie projektu to:

Wydział Inwestycji, Planowania i Rozwoju w Urzędzie Gminy Zbójno

Lokalizacja podmiotu: Gmina Zbójno, powiat golubsko – dobrzyński, województwo kujawsko - pomorskie

1.7. Metodologia tworzenia Strategii Rozwoju Gminy Zbójno.

Strategia Rozwoju Gminy Zbójno na Lata 2015-2020 powstała w wyniku połączenia metody eksperckiej z szeroko pojętymi konsultacjami. Planowanie zrównoważonego rozwoju wymaga określenia istniejących walorów oraz problemów w różnych aspektach tematycznych: życia społecznego, gospodarki, środowiska naturalnego, infrastruktury. W celu stworzenia pełnego obrazu sytuacji w gminie niezbędne były informacje bezpośrednio uzyskane od mieszkańców gminy. Udział społeczeństwa w tworzeniu strategii następował w poniższych etapach:

- 1) **konsultacje z sołtysami i radnymi z poszczególnych sołectw** – w okresie od 14 sierpnia do 31 sierpnia odbyły się konsultacje z sołtysami

poszczególnych sołectw dot. zadań możliwych do umieszczenia w Strategii Rozwoju Gminy Zbójno na Lata 2015-2020. Powyższe konsultacje odbyły się w formie ankiet wypełnianych przez sołtysów.

2) **konsultacje w postaci zebrań mieszkańców** – w dniach od 14 do 31 sierpnia 2015 roku odbyły się zebrania mieszkańców jednostek pomocniczych Gminy Zbójno dot. konsultacji Strategii Rozwoju Gminy Zbójno na Lata 2015-2020. Podczas zebrań dokonano prezentacji założeń Strategii oraz zaprezentowano analizę mocnych i słabych stron oraz propozycje przedsięwzięć.

1) **Ankiety konsultacyjne** – w dniach od 14 do 31 sierpnia 2015 roku w trakcie zebrań mieszkańców poszczególnych sołectw przeprowadzono badania ankietowe. Adresatami ankiet byli mieszkańcy poszczególnych sołectw z Gminy Zbójno. Badanie ankietowe posłużyło zdiagnozowaniu stanu spraw społecznych, gospodarczych, infrastrukturalnych i środowiskowych w gminie, a także określeniu najważniejszych problemów, walorów i pożądanych kierunków rozwoju. Respondenci mieli możliwość zaproponowania inwestycji i projektów, których realizacja miałaby pozytywny wpływ na rozwój gminy. Ankiety można było pobrać także drogą elektroniczną lub osobiście w budynku Urzędu Gminy w Zbójnie.

4) **Opublikowanie** Strategii Rozwoju Gminy Zbójno na Lata 2015-2020 na stronie internetowej – w trakcie **konsultacji społecznych** Strategia Rozwoju Gminy Zbójno na Lata 2015-2020 została umieszczona na stronie internetowej www.zbojno.pl wraz z formularzem zgłaszania opinii lub uwag do Strategii. Mieszkańcy mieli możliwość w formie elektronicznej przesłać opinię lub uwagi do projektu Strategii.

Prace nad strategią zostały zwieńczone przyjęciem projektu Strategii Rozwoju Gminy Zbójno na Lata 2015-2020 przez Radę Gminy Zbójno.

Strategia Rozwoju Gminy Zbójno została stworzona także na podstawie dokumentów o charakterze lokalnym, regionalnym oraz krajowym. Dokumenty o charakterze lokalnym, na podstawie których została stworzona Strategia Rozwoju Gminy Zbójno obejmują Strategię Rozwoju Gminy Zbójno na Lata 2005-2013 oraz „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zbójno”. Dokumenty o charakterze regionalnym, na podstawie których została stworzona Strategia Rozwoju Gminy Zbójno obejmują „Strategię rozwoju województwa kujawsko – pomorskiego do roku 2020 – plan modernizacji 2020+”, Plan zagospodarowania przestrzennego województwa oraz Regionalny program operacyjny województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2013-2020. Dokumenty o charakterze krajowym, na podstawie których została stworzona Strategia Rozwoju Gminy Zbójno obejmują Długookresową Strategię Rozwoju Kraju; Średniookresową Strategię Rozwoju Kraju, 9 Strategii zintegrowanych, Strategie ponadregionalne; Koncepcję Przestrzennego Zagospodarowania Kraju.

Tworząc Strategię Rozwoju Gminy Zbójno dokonano analizy i przygotowano diagnozę obszarów problemowych gminy oraz wskazano podstawowe kierunki rozwoju i zadania priorytetowe do realizacji w ramach niniejszej strategii. Dokonano również wyboru kolejności zadań i oszacowano częściowo ich wartość.

1.8. Obszar i czas realizacji Strategii Rozwoju Gminy Zbójno.

Obszarem realizacji Strategii Rozwoju Gminy Zbójno jest teren całej Gminy Zbójno, a czas jego realizacji jest uzależniony od okresów programowania funduszy strukturalnych Unii

Europejskiej. W związku z tym powyższy dokument dotyczy okresu programowania na lata 2015 - 2020.

Projekty ujęte w Strategii Rozwoju Gminy Zbójno zostały przedstawione w podziale na poszczególne sołectwa wchodzące w skład Gminy Zbójno. Jeżeli projekt jest realizowany na terenie kilku sołectw, wówczas projekt jest przypisany do sołectwa, w którym znajduje się większa część projektu. Na terenie Gminy Zbójno znajduje się następujących 16 sołectw:

- Adamki
- Cierpień
- Działyń
- Klonowo □ Łukaszewo
- Obory
- Podolina
- Rembiocha □ Rudusk
- Ruże
- Sitno
- Wielgie
- Wojnowo
- Zbójenko
- Zbójno
- Zosin

Ponadto w Strategii ujęto także projekty dot. całej Gminy Zbójno, bez wskazywania konkretnych sołectw.

II. Aktualna sytuacja społeczno – gospodarcza na obszarze objętym wdrażaniem Strategii Rozwoju Gminy Zbójno na Lata 2015-2020.

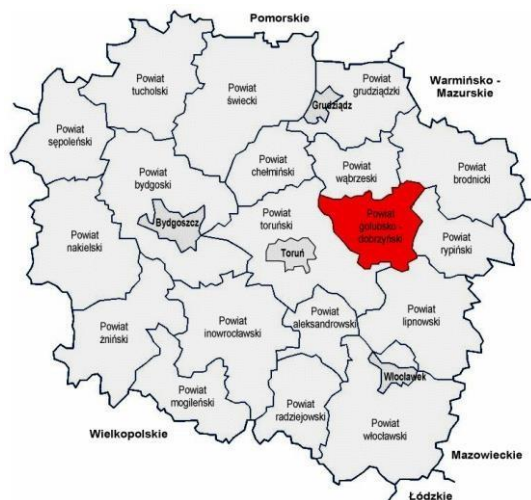
2.1. Położenie Gminy Zbójno.

Gmina Zbójno jest to typowo wiejska gmina, położona na terenie Pojezierza Dobrzyńskiego zwanego też Wysoczyzną Dobrzyńską. Teren gminy to zgodnie ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zbójno”, przyjętym Uchwałą Nr III/11/98 Rady Gminy Zbójno z dnia 29.12.1998 r., falista wysoczyzna morenowa bardzo urozmaicona przecinającymi ją dnami dolin rzecznych i rynien polodowcowych. Dominuje tu krajobraz niewielkich pagórków, kontrastujących z bardzo licznymi rynnowatymi obniżeniami i zamkniętymi zakłęśłościami wytopiskowymi. Na północ i północny – zachód od Zbójna występuje zespół osobliwych form zwanych drumlinami. Sieć wodną stanowią liczne ciek wodne na czele z piękną formą rynnową rzeki Ruziec i duże rynny jeziorne takie jak jezioro Wojnowskie, Wielickie, Oborskie, Zbójeńskie czy Sicieńskie. Wszystkie wymienione wyżej formy terenu oraz jeziora tworzą przepiękny krajobraz Gminy Zbójno stanowiący prawdziwą atrakcję turystyczną dla potencjalnych turystów.

Pod względem administracyjnym Gmina Zbójno należy do powiatu golubsko – dobrzyńskiego, który wchodzi w skład województwa kujawsko – pomorskiego. W skład powiatu golubsko-

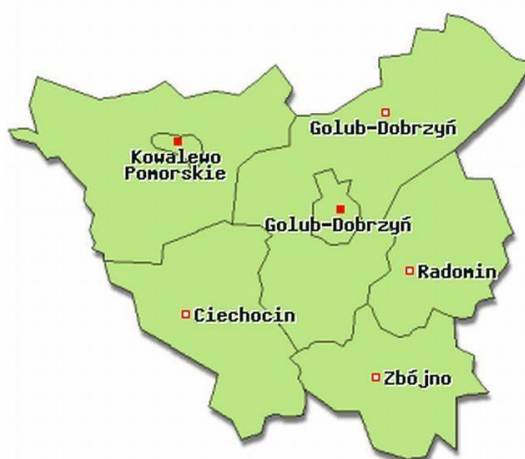
dobrzyńskiego wchodzi w sumie 6 następujących gmin: Miasto Golub-Dobrzyń, Gmina Ciechocin, Gmina Golub-Dobrzyń, Gmina Kowalewo Pomorskie, Gmina Radomin oraz Gmina Zbójno. Natomiast w skład województwa kujawsko-pomorskiego wchodzi 144 gmin oraz 23 powiaty. Gmina Zbójno graniczy zaczynając od zachodu z gminą Czernikowo należącą do powiatu toruńskiego, z gminami Ciechocin, Golub – Dobrzyń i Radomin, należącymi do powiatu golubsko – dobrzyńskiego, z gminą Brzuze należącą do powiatu rypińskiego oraz z gminami Kikół i Chrostkowo należącymi do powiatu lipnowskiego. Siedzibą władz Gminy Zbójno jest miejscowość Zbójno. Do większych miejscowości w gminie Zbójno oprócz samego Zbójna należy także Działyn.

Powiat golubsko-dobrzyński na tle województwa kujawsko-pomorskiego.

Źródło danych: <http://serwis.bip.golub-dobrzyn.com.pl/531,mapy-powiatu.html>.

Gmina Zbójno na tle powiatu golubsko-dobrzyńskiego.

Źródło danych: <http://serwis.bip.golub-dobrzyn.com.pl/531,mapy-powiatu.html>.

Do ważniejszych szlaków komunikacyjnych przebiegających przez teren Gminy Zbójno należy zaliczyć następujące trasy: Lipno – Golub – Dobrzyń, Lipno – Rypin oraz Golub –

Dobrzyń – Rypin. Powyższe szlaki komunikacyjne stanowią drogi wojewódzkie krzyżujące się w centrum gminy i podlegające pod Wojewódzki Zarząd Dróg w Bydgoszczy.

2.2. Powierzchnia.

Powierzchnia Gminy Zbójno wynosi 8 438 ha, co stanowi 13,8% powierzchni powiatu golubsko – dobrzyńskiego oraz 0,5% powierzchni województwa kujawsko – pomorskiego. Pod względem powierzchni gmina Zbójno zajmuje 4 miejsce w powiecie i 112 miejsce w województwie. Gmina Zbójno składa się z 16 sołectw, które stanowią jednostki pomocnicze Gminy Zbójno. Poniżej przedstawiono listę wszystkich sołectw wraz z ich powierzchnią.

Dane o powierzchni sołectw na dzień 31.12.2014 roku.

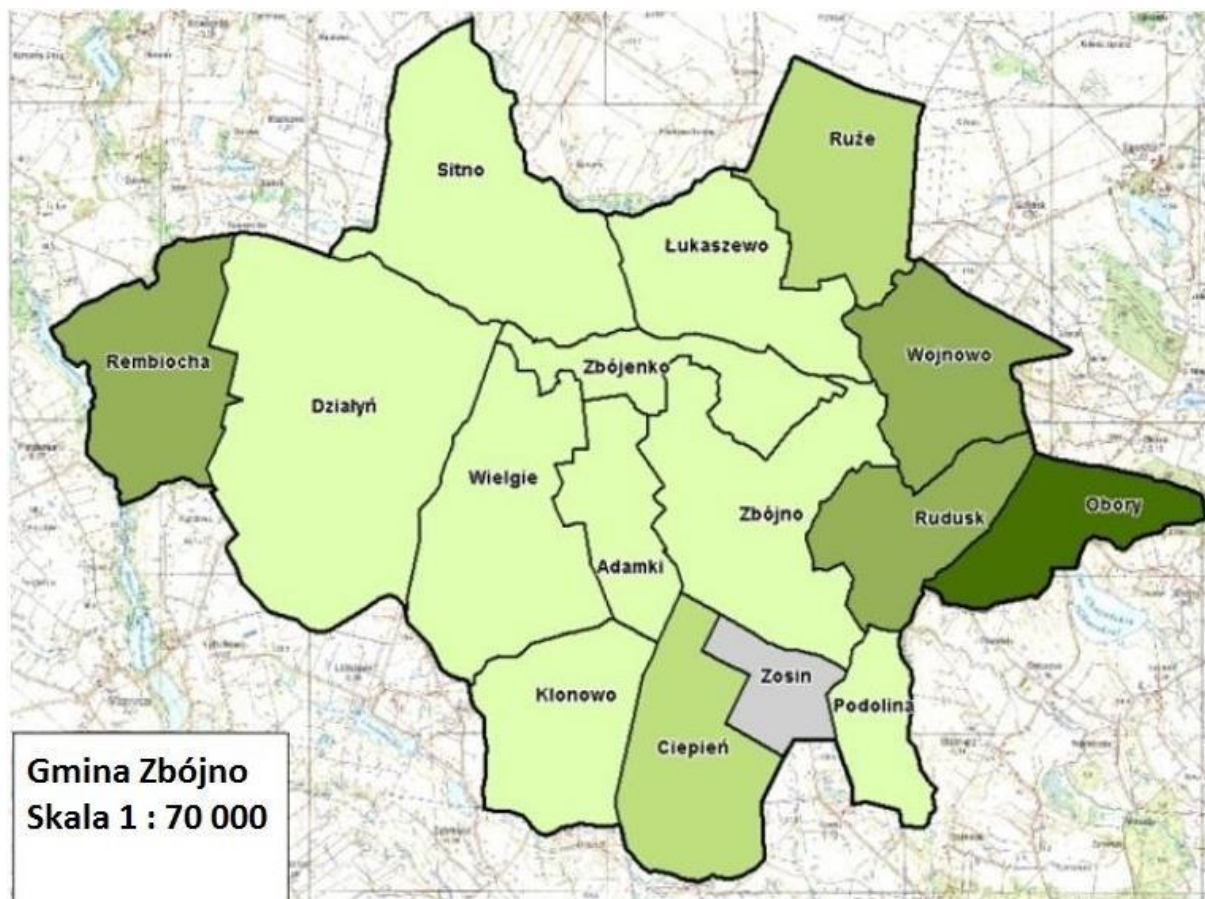
Nazwa sołectwo	Powierzchnia w ha	Udział w % w ogólnej powierzchni gminy
Adamki	304,9716	3,62
Cierpień	509,6466	6,06
Działyń	1356,4039	16,12
Klonowo	476,8055	5,66
Łukaszewo	516,7472	6,14
Obory	362,0433	4,30
Podolina	199,3535	2,37
Rembiocha	545,6163	6,48
Rudusk	395,2485	4,70
Ruże	509,1636	6,05
Sitno	834,3327	9,91
Wielgie	719,1039	8,54
Wojnowo	448,5303	5,33
Zbójenko	327,2500	3,89
Zbójno	731,0651	8,69
Zosin	180,5693	2,15
Razem	8416,8510	100,00

Źródło danych: dane własne

Do łącznej powierzchni wszystkich sołectw należy dodać tzw. powierzchnię wyrównawczą, która wynosi 21 ha. Daje to w sumie całkowitą powierzchnię Gminy Zbójno wynoszącą 8 438 ha.

Sołectwami o największej powierzchni są Sołectwa Działyń i Sitno, które zajmuje odpowiedni 16,1% i 9,91% powierzchni gminy. Natomiast najmniejszymi sołectwami są Sołectwa Zosin i Podolina, które zajmują odpowiednio 2,1% i 2,3% powierzchni gminy.

Sołectwa w Gminie Zbójno.

Źródło danych: www.zbojno.pl

Ponadto na terenie gminy Zbójno, oprócz sołectw, znajdują się 24 miejscowości. Poniżej przedstawiono wykaz powyższych miejscowości:

1. Adamki
2. Ciechanówek
3. Ciepień
4. Działyn
5. Pustki Działyńskie
6. Nowy Działyn
7. Przysań
8. Działyn
9. Imbirkowo
10. Klonowo
11. Kazimierzewo
12. Łukaszewo
13. Obory
14. Podolina
15. Rudusk
16. Ruże
17. Rembiocha
18. Rembiesznica

19. Sitno
20. Wojnowo
21. Wielgie
22. Zbójno
23. Zbójenko
24. Zosin

2.3. Struktura demograficzna.

Gmina Zbójno na dzień 31.12.2014 rok liczyła 4495 mieszkańców zameldowanych na pobyt stały, z czego mężczyźni to 2 301 osób, a kobiety to 2 194 osób. Ponadto na terenie Gminy Zbójno na dzień 31.12.2014 roku zameldowanych było na pobyt czasowy 56 mężczyzn oraz 47 kobiet. Poniżej przedstawiono liczbę mieszkańców w rozbiciu na poszczególne sołectwa.

Liczba mieszkańców w poszczególnych sołectwach na dzień 31.12.2014 roku.

Nazwa sołectwa	Liczba mieszkańców	Udział % w ogólnej liczbie mieszkańców
Adamki	179	3,98
Ciepień	209	4,65
Działyń	802	17,84
Klonowo	271	6,03
Łukaszewo	173	3,85
Obory	167	3,72
Podolina	97	2,16
Rembiocha	243	5,41
Rudusk	107	2,38
Ruże	176	3,92
Sitno	396	8,81
Wielgie	384	8,54
Wojnowo	208	4,63
Zbójenko	156	3,47
Zbójno	860	19,13
Zosin	67	1,49
Razem	4495	100,00

Źródło danych: dane własne

Najludniejszymi sołectwami są Sołectwa Zbójno i Działyń. Mieszka tam odpowiednio 19,13% i 17,84% wszystkich mieszkańców gminy. Najmniej ludnymi sołectwami są Sołectwa Zosin i Podolina, które zamieszkuje odpowiednio 1,49% i 2,16% wszystkich mieszkańców gminy.

Liczba mieszkańców gminy Zbójno w chwili obecnej stanowi ok. 90% liczby mieszkańców gminy z końca lat siedemdziesiątych. Świadczy to o wyludnianiu się gminy w ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat. Jednak proces ten w ostatnich latach lekko wyhamował ze względu na coraz większe trudności ekonomiczne w innych częściach powiatu czy województwa. Szczególnie chodzi tu o brak miejsc pracy oraz koszty zakupu nieruchomości. Zmusiło to wielu

mieszkańców do pozostania w miejscu swego pochodzenia, co ustabilizowało liczbę mieszkańców gminy w ostatnich latach.

Poniżej przedstawiono jak kształtowała się liczba mieszkańców gminy Zbójno w latach 2007-2014.

Liczba mieszkańców Gminy Zbójno na dzień 31.12. poszczególnych lat.

Rok	Liczba mieszkańców	Liczba mężczyzn	Liczba kobiet
2007	4503	2314	2189
2008	4498	2309	2189
2009	4494	2293	2201
2010	4437	2264	2173
2011	4445	2260	2185
2012	4470	2273	2197
2013	4460	2273	2187
2014	4495	2251	2165

Źródło danych: www.stat.gov.pl.

Wg danych statystycznych na dzień 31 grudnia 2014 roku liczba mieszkańców gminy Zbójno stanowiła 9,89% ogółu mieszkańców powiatu oraz 0,22% ogółu mieszkańców województwa kujawsko – pomorskiego.

Na dzień 31.12.2014 średnia gęstość zaludnienia w gminie Zbójno wynosiła 54 osoby na 1 km kw. Jest to wartość znacznie mniejsza, niż w całym powiecie czy województwie. Dla powiatu w tym samym czasie gęstość zaludnienia wynosiła 74 mieszkańców na 1 km kw., a dla województwa gęstość zaludnienia wynosiła 116 mieszkańców na 1 km kw. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest wiejski charakter Gminy Zbójno.

Gęstość zaludnienia na dzień 31.12. poszczególnych lat.

Rok	Gęstość zaludnienia Gminy Zbójno	Gęstość zaludnienia Powiatu Golubsko- Dobrzyńskiego	Gęstość zaludnienia Województwa Kujawsko- Pomorskiego
2007	53	74	115
2008	53	74	115
2009	53	74	115
2010	53	74	117
2011	53	74	117
2012	53	74	117
2013	53	74	116
2014	53	74	116

Źródło danych: www.stat.gov.pl.**Struktura wiekowa ludności gminy Zbójno wg podziału na podstawowe grupy wiekowe w 2014 r.**

Ludność w wieku	Liczba ludności	Udział %
Przedprodukcyjnym	977	22,12
Produkcyjnym	2709	61,35
Poprodukcyjnym	730	16,53
Razem	4416	100,00

Źródło danych: www.stat.gov.pl.

Struktura wiekowa mieszkańców naszej gminy charakteryzuje się stosunkowo dużym udziałem osób młodych, w wieku do 17 lat w porównaniu do całego powiatu oraz województwa. Dla porównania w 2014 r. w powiecie udział osób w wieku do 17 lat w ogólnej liczbie mieszkańców wynosił 20,05%, a w województwie tylko 18,33%, gdy tymczasem w naszej gminie ich odsetek wynosił 22,12%. Powyższa sytuacja wynika przede wszystkim z dużej liczby narodzin dzieci w ostatnich latach. Odwrotna sytuacja panuje wśród osób w wieku produkcyjnym. W tym wypadku udział procentowy osób zaliczanych do tej grupy wiekowej jest w naszej gminie mniejszy niż w całym powiecie oraz województwie. W powiecie w 2014 r. procent ten wynosił 63,49%, a w województwie 63,25%, gdy tymczasem w naszej gminie ich udział wynosił 61,35%. Natomiast jeżeli chodzi o osoby w wieku poprodukcyjnym, to ich udział w ogólnej liczbie mieszkańców jest w naszej gminie większy niż w powiecie, ale mniejszy niż w województwie. Dla powiatu w 2014 r. procent ten wynosił 16,46%, dla województwa 18,41%, a dla naszej gminy procent ten wynosił 16,53%.

Ważnym wskaźnikiem zarówno społecznym jak i ekonomicznym jest wskaźnik obciążenia demograficznego. Powyższy wskaźnik określa liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym. Wskaźnik obciążenia demograficznego dla Gminy Zbójno w 2014 r. wynosił 63 i był to najwyższy wskaźnik w powiecie. W całym powiecie gołubsko-dobrzyńskim wskaźnik ten wynosił w 2014 r. 57,5. Obciążenie demograficzne ma swoje negatywne konsekwencje ekonomiczne dla społeczeństwa i gospodarki. Im wyższy wskaźnik, tym więcej osób pozostaje na utrzymaniu grupy pracującej. Podsumowując te dane należy stwierdzić, że ludność gminy Zbójno charakteryzuje się stosunkowo dużym udziałem osób młodych, a także dużym udziałem osób starszych w porównaniu do danych dla powiatu czy województwa. Mały jest natomiast udział osób w wieku produkcyjnym w porównaniu do danych dla powiatu i województwa. Jedną z przyczyn takiego stanu rzeczy może być migracja osób w wieku produkcyjnym do miast w poszukiwaniu pracy i lepszego życia. Poza tym niepokojącym zjawiskiem w gminie Zbójno jest wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego.

Ważnym wskaźnikiem charakteryzującym przebieg procesów demograficznych jest także saldo migracji. Poniżej przedstawiono dane na temat poziomu migracji na terenie gminy Zbójno z kilku ostatnich lat.

Migracje ludności w gminie Zbójno.

Rok	Napływ ludności	Odpływ ludności	Saldo migracji	Saldo migracji na 1000 mieszkańców
-----	-----------------	-----------------	----------------	------------------------------------

2007	78	90	- 12	- 2,7
2008	61	62	- 1	- 0,2
2009	63	54	9	2,0
2010	38	58	- 20	- 4,5
2011	59	58	1	0,2
2012	42	42	0	0,0
2013	41	59	- 18	- 4,0
2014	39	61	- 22	- 4,9

Źródło danych: www.stat.gov.pl.

Powyższe dane świadczą o tym, że gmina Zbójno należy do obszarów odpływu ludności. Nie jest to zbyt korzystne zjawisko dla naszej gminy, gdyż może to prowadzić do jej coraz większego wyludniania się w najbliższych latach. Zjawisko ujemnej migracji szczególnie nasiliło się w ciągu ostatnich 2 lat. Głównymi przyczynami migracji ludności jest poszukiwanie zatrudnienia oraz lepszych warunków życia poza Gminą Zbójno. O wysokim poziomie migracji w Gminie Zbójno świadczy porównanie ich do danych z powiatu golubsko-dobrzyńskiego oraz województwa kujawsko-pomorskiego. Średnie saldo migracji na 1000 osób w 2013 roku dla gminy Zbójno wyniosło (-4,00), natomiast dla powiatu wyniosło (-0,80), a dla województwa (-1,30). Z powyższych danych wynika, że saldo migracji dla Gminy Zbójno jest zdecydowanie wyższe niż w przypadku powiatu oraz województwa. Powyższa sytuacja jest niepokojąca dla Gminy Zbójno, gdyż może w dłuższej perspektywie powodować wyludnianie się gminy.

Duże znaczenie dla sytuacji demograficznej gminy ma także ruch naturalny ludności. Poniżej przedstawiono tabelę z danymi na temat liczby małżeństw, liczby urodzeń dzieci żywych, liczby zgonów oraz wielkości przyrostu naturalnego w ciągu ostatnich 8 lat.

Ruch naturalny ludności w Gminie Zbójno.

Rok	Liczba małżeństw	Liczba urodzeń żywych	Liczba zgonów	Przyrost naturalny
2007	32	36	30	6
2008	31	55	43	12
2009	41	48	59	- 11
2010	22	53	54	- 1
2011	27	52	45	7
2012	27	53	46	7
2013	20	54	56	- 2
2014	21	40	56	- 16

Źródło danych: www.stat.gov.pl.

Poniżej przedstawiono te same dane w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

Ruch naturalny ludności w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

Rok	Liczba małżeństw na 1000 mieszkańców	Liczba urodzeń żywych na 1000 mieszkańców	Liczba zgonów na 1000 mieszkańców	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców
2007	7,1	7,9	6,61	1,3
2008	6,8	12,1	9,47	2,6
2009	9,0	10,6	12,98	-2,4
2010	4,9	11,9	12,14	-0,2
2011	6,1	11,7	10,16	1,6
2012	6,1	11,9	10,34	1,6
2013	4,5	12,1	12,56	-0,4
2014	4,7	9,0	12,63	-3,6

Źródło danych: www.stat.gov.pl.

Dla porównania podano poniżej te same dane dla powiatu i województwa za rok 2014.

Ruch naturalny ludności w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w Gminie Zbójno, w powiecie i w województwie.

Wyszczególnienie	Liczba małżeństw na 1000 mieszkańców	Liczba urodzeń żywych na 1000 mieszkańców	Liczba zgonów na 1000 mieszkańców	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców
Gmina Zbójno	4,7	9,0	12,63	-3,6
Powiat golubsko – dobrzyński	4,8	10,0	8,52	1,5
Województwo kujawsko pomorskie	4,9	9,6	9,58	0,0

Źródło danych: www.stat.gov.pl.

Liczba małżeństw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w Gminie Zbójno nie odbiega od danych dla powiatu oraz województwa. Niepokojąca jest tylko tendencja spadkowa dot. liczby zawartych małżeństw w Gminie Zbójno w ostatnich latach. Wynika to przede wszystkim z występowania w ostatnich latach coraz większej liczby wolnych związków.

Także liczba urodzeń żywych na 1000 mieszkańców w Gminie Zbójno nie odbiega od średniej dla powiatu oraz województwa. Niepokojący jest natomiast gwałtowny spadek liczby urodzeń żywych w ostatnim roku po wieloletnim wzroście.

Natomiast Gmina Zbójno zdecydowanie odbiega od danych dla powiatu i województwa pod względem liczby zgonów na 1000 mieszkańców. Liczba zgonów w gminie Zbójno na 1000 mieszkańców jest zdecydowanie wyższa niż średnio dla powiatu oraz województwa. Powyższa sytuacja wynika przede wszystkim z dużego udziału osób starszych w ogólnej liczbie mieszkańców gminy.

Negatywnym zjawiskiem na terenie Gminy Zbójno jest ujemny przyrost naturalny mieszkańców, który znacząco odbiega od danych dla powiatu oraz województwa. Mimo, że w poprzednich latach przyrost naturalny ulegał dużym wahaniom, to jednak w ostatnim roku nastąpił duży spadek przyrostu naturalnego. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest przede wszystkim wysoki wskaźnik umieralności mieszkańców Gminy Zbójno. Ponadto w ostatnim okresie spadła także liczba urodzeń żywych, która w poprzednich latach była na wysokim poziomie. Powyższe czynniki zadecydowały o wysokim ujemnym przyroście naturalnym mieszkańców.

Szczególnym zagrożeniem dla rozwoju demograficznego naszej gminy jest defeminizacja, czyli niski udział kobiet w ogólnej liczbie mieszkańców. W ostatnich latach ilość kobiet na 100 mężczyzn w naszej gminie kształtowała się na następującym poziomie:

Rok	Liczba kobiet na 100 mężczyzn
31.12.2007	95
31.12.2008	95
31.12.2009	96
31.12.2010	96
31.12.2011	96
31.12.2012	97
31.12.2013	96
31.12.2014	95

Dla porównania wskaźnik feminizacji dla powiatu wynosił na dzień 31 grudnia 2014 roku 102, natomiast dla województwa w tym samym okresie 106. Jest to bardzo niebezpieczne zjawisko ze względu na groźbę zmniejszenia się populacji gminy Zbójno.

2.4. Środowisko przyrodnicze.

Gmina Zbójno położona jest na obszarze Wysoczyzny Dobrzyńskiej. W rzeźbie terenu dominują formy związane z działalnością wód subglacyjnych. Charakterystyczne są zwłaszcza drumliny. Tworzą one liczne zespoły porośnięte rynnami i zagłębieniami. Wysokości względne pomiędzy dnem obniżen a wierzchołkami drumlin dochodzą do 20 -30 mm, a spadki do 10 – 15%. Silnie zarysowanymi w krajobrazie gminy formami są również rynny. Na uwagę zasługują zwłaszcza dwie z nich: dolina rzeki Ruziec i dolina rzeki Lubianki. Dynamiczna rzeźba, duże wysokości względne (do 40 m) oraz liczne formy towarzyszące powodują, że wspomniane rynny nadają charakterystyczne piętno orografii gminy w rejonie wsi Działyń – Wielgie. Dominuje tutaj płaska, o bardzo małych deniwelacjach, morena denna. Charakterystycznym elementem rzeźby powierzchni opisywanego obszaru są również duże zagłębienia i obniżenia terenu, wypełnione wodami jezior. Typowym przykładem może być tutaj obniżenie jeziora Działyńskiego i Wielickiego. Na obszarze gminy Zbójno brak jest znaczących udokumentowanych złóż surowców naturalnych. Jedynie lokalnie występują

niewielkie, często już nie eksploatowane, zasoby utworów piaszczystych i torfów. Dość powszechnie występującym surowcem jest glina. Jednak z uwagi na niskie parametry techniczne, jak również fakt, iż stanowi ona podłoże gleb o wysokich klasach bonitacyjnych, nie jest eksploatowana.

Pod względem hydrograficznym gmina Zbójno leży, jak już wspomniano wcześniej, na obszarze zlewni rzeki Drwęcy. Ośią hydrograficzną jest rzeka Ruziec. Charakterystycznym elementem hydrografii są jeziora oraz liczne drobne oczka wodne, wypełniające zagłębienia terenowe. Jeziora charakteryzują się na ogół znaczną głębokością i małą dostępnością strefy brzegowej.

Ogółem wody powierzchniowe zajmują obszar ok. 230 ha, co stanowi 2,71% powierzchni gminy i stawia naszą gminę w rzędzie gmin o najwyższym wskaźniku jeziorności w skali województwa.

Pierwszy poziom wód podziemnych stanowią wody gruntowe. Znajdują się one na różnej głębokości w zależności od lokalnych warunków litologicznych i rzeźby terenu. Najpłycej wody gruntowe występują w zagłębieniach, jak rynny, doliny rzeczne czy obniżenia między wałami drumlinowymi. Na obszarach tych wody gruntowe zalegają na głębokości od 0 do 1 metra p.p.t. Na pozostałym terenie gminy poziom zalegania tych wód jest bardzo zróżnicowany i waha się w granicach od 1 do 5 metrów.

Ważnym walorem decydującym o kierunku rozwoju gminy są gleby. Ich geneza związana jest z najmłodszymi utworami plejstocénskimi i holocénskimi, reprezentowanymi przez gliny piaszczyste, piaski gliniaste oraz osady organogeniczne. Dominującym typem gleb na terenie gminy są gleby płowe. Gleby tego typu posiadają wysokie klasy bonitacyjne (II – IVb), co pozwala na prowadzenie na nich intensywnej gospodarki rolnej. W niektórych tylko miejscach występują gleby hydromorficzne, powstałe na utworach bagiennych.

Gmina Zbójno położona jest w strefie charakteryzującej się niskim poziomem opadów. Średnia roczna suma opadów na terenie gminy nie przekracza 500 mm, z czego opady w okresie wegetacji roślin rolniczych wynoszą ok. 300 mm. Są to wartości zdecydowanie za małe by zaspokoić potrzeby wodne roślin uprawnych. Prowadzi to do nie wykorzystania maksymalnych możliwości produkcyjnych gleby.

Innym niekorzystnym zjawiskiem klimatycznym w gminie są wiejące wiatry. Brak naturalnych przeszkód w postaci lasów i większych zadrzewień sprzyja ruchom powietrza. W przypadku silnych wiatrów występujących w okresie wczesnowiosennym nasila się zjawisko erozji eolicznej, prowadzącej do degradacji gleb. Przyspieszeniu ulega również proces parowania, co przy niedoborze opadów, jest zjawiskiem bardzo niekorzystnym, gdyż prowadzi do przesuszania profilu glebowego.

Ważnym składnikiem systemu ekologicznego gminy Zbójno są lasy. Niestety zajmują one na dzień dzisiejszy tylko 166 ha, co stanowi zaledwie 2% powierzchni gminy. Dla porównania podam, że dla powiatu ten udział wynosi 19,3%, a dla województwa 22,7%. Świadczy to o znikomym udziale lasów w ogólnej powierzchni gminy, co ma negatywny wpływ na środowisko naturalne gminy.

Małą powierzchnię lasów uzupełniają sady, które zajmują w sumie 192 ha, co stanowi 2,28% ogółu powierzchni gminy. Do obszarów uzupełniających brak lasów należą też tereny zadrzewione i zakrzewione, które zajmują obszar ok. 8 ha, co stanowi 0,1% ogólnej powierzchni gminy.

2.5. Turystyka.

Gmina Zbójno posiada bardzo duże walory turystyczne. Do najważniejszych z nich należy zaliczyć piękne krajobrazy, liczne jeziora, czyste powietrze, w miarę czyste wody, brak przemysłu, zespół klasztorny w Oborach, liczne zabytki oraz typowo wiejską zabudowę.

O atrakcyjności turystycznej naszej gminy świadczy także duża ilość osób odwiedzających co roku naszą gminę.

Gmina Zbójno ze względu na to, że jest gminą typowo wiejską zachowała jeszcze wiele elementów naturalnego krajobrazu (pagórki, doliny, łąki, tereny zielone). Szczególnie cenne są słynne „Drumliny Zbójeńskie”, zaliczane do obszaru chronionego krajobrazu utworzonego na mocy uchwały Wojewódzkiej Rady Narodowej we Włocławku Nr XX/92/83 z 16 czerwca 1983 roku. Położony jest on w gminie Zbójno oraz częściowo w gminach Kikół i Brzuze. Najpiękniejsze pole drumlinowe tego obszaru roztacza się na północny zachód od

Zbójna. Piękno krajobrazu urozmaicają liczne jeziora położone na terenie naszej gminy. Większość z tych jezior ma w miarę czyste wody i nadaje się do kąpieli. Zaznaczyć należy, że na terenie gminy Zbójno w miejscowości Wielgie znajduje się najgłębsze jezioro w województwie kujawsko – pomorskim o nazwie jezioro Wielickie. Jego maksymalna głębokość wynosi 47 m.

Dużym atutem naszej gminy jest brak przemysłu, co przyczynia się do tego, że powietrze oraz woda są bardzo czyste. Jest to dużą zachętą dla przybywających do naszej gminy turystów.

Gmina Zbójno może się też pochwalić słynnym zespołem klasztornym w miejscowości Obory, który jest uznawany za „cudowne miejsce”. Jest on celem przyjazdu tysięcy turystów i pielgrzymów każdego roku z terenu całej Polski. Poza tym na terenie gminy znajdują się także inne zabytki warte zobaczenia. Są to m. in. liczne zespoły dworsko – parkowe i parki podworskie, budowle sakralne, cmentarze, stare budownictwo drewniane i murowane, obiekty techniki, kapliczki czy aleje. Poniżej przedstawiono największe atrakcje turystyczne na terenie Gminy Zbójno.

Szczegółowa charakterystyka poszczególnych walorów turystycznych Gminy Zbójno:

„Drumliny Zbójeńskie”:

Jest to zespół pagórków o owalnych poziomych zarysach i zaokrąglonych opływowych kształtach, wydłużonych z kierunkiem ruchu lodowca. Utworzyły się one pod lodowcem w wyniku działalności erozyjnej zarówno samego lodowca jak i jego wód. Są to więc formy występujące w strefie moreny dennej, najczęściej na dnie rynien. Ich stoki są bardziej strome od strony, w którą poruszał się lądolód. Występują zazwyczaj gromadnie. Pagórki te są oddzielone od siebie wąskimi obniżeniami, w których występują drobne oczka wodne lub malownicze jeziora. Zbudowane są z piasków i z żwirów pokrytych gliną zwałową.

Zespół Drumlinów Zbójeńskich ukształtował się na dnie obniżenia powstałego z połączenia kilku rynien w obrębie falistej wysoczyzny morenowej, rozciągającej się na zapleczu moren fazy kujawskiej. Ich wysokość nie przekracza poziomu sąsiedniej wysoczyzny, sięgającej 100 – 112 m n.p.m. Znajduje się tu kilkaset form tego typu, a ich regularne zarysy i równoległe przebiegające linie grzbietowe decydują o swoistym spokojnym rytmie krajobrazu.

Dodatkowym urozmaicheniem są niewielkie śródpolne skupiska drzew, podmokłe laski i zarośla.

Drumliny Zbójeńskie można śmiało uznać za prawdziwą osobliwość krajobrazu Pojezierza Dobrzyńskiego na skalę europejską.

Jeziora:

Jak już wcześniej wspomniano na terenie gminy Zbójno znajduje się wiele jezior, które w sumie zajmują obszar ok. 230 ha, co stanowi 2,71% powierzchni gminy i stawia ją w rzędzie gmin o najwyższym wskaźniku jeziorności w skali województwa. Poniżej przedstawiono listę największych jezior w Gminie Zbójno wraz z powierzchnią:

- jezioro Wielickie – 78,33 ha - jezioro Ruduskie – 52,20 ha
- jezioro Działyńskie – 34,91 ha
- jezioro Sicieńskie – 24,33 ha
- jezioro Ciepieńskie – 13,15 ha
- jezioro Zbójeńskie – 12,91 ha
- jezioro Klonowskie – 10,33 ha

Większość z tych jezior ma wysoką klasę czystości sanitarnej i wyśmienicie nadają się na kąpieliska.

Rzeka Ruziec:

Dużą atrakcją turystyczną dla przybyłych turystów może być także rzeka Ruziec, a szczególnie piękne krajobrazy na terenie jej zlewni. Rzeka Ruziec jest lewobocznym dopływem Drwęcy. Jej długość wynosi 42,5 km, z czego 3 km przypadają na odcinki jeziorne. Powierzchnia zlewni tej rzeki wynosi 292,6 km kw. Zlewnia Rużca jest obszarem wybitnie rolniczym, gdyż grunty orne zajmują 80% jej powierzchni. Lasy zajmują zaledwie 6,2% powierzchni tej zlewni. W zamian za to w zlewni Rużca występuje bogate zbiorowisko roślin łąkowych. Ich różnorodność zależy od głębokości zalegania wód podziemnych. Jeśli natomiast chodzi o zbiorowisko roślinności wodnej, to dzieli się ją na roślinność rzeczną i jeziorną. Roślinność rzeczną reprezentują głównie: strzałka wodna, grążel żółty, moczarka kanadyjska, rdestnica, trzcina oraz turzycy i trawy. Z roślinności jeziorowej występują: trzcina, sitowie, pałka wąska, grzybienie i tatarak.

Niestety dużym problemem rzeki Ruziec jest niska jakość wód. Wg badań przeprowadzonych w 2001 roku stwierdzono, że wody rzeki Ruziec mają głównie III i II klasę czystości, a część wód nie odpowiada w ogóle normom. Głównym źródłem zanieczyszczenia rzeki jest rolnictwo.

Założenia dworsko – parkowe:

Na terenie gminy Zbójno występują trzy założenia dworsko – parkowe i jeden park podworski. Najbardziej okazałe i stosunkowo najlepiej zachowane jest założenie pałacowo – parkowe w miejscowości Zbójno. Pod względem stanu technicznego najgorzej utrzymany jest pałac,

którego stan techniczny wymaga pilnego podjęcia prac remontowo – konserwatorskich. Także park wymaga pilnego podjęcia prac rewitalizacyjnych. Podstawowymi przyczynami wpływającymi w bezpośredni sposób na postępujące niszczenie założenia jest wprowadzenie podziałów własnościowych i funkcjonalnych – szkoła, funkcje mieszkalne lokatorskie, gospodarcze. Przywrócenie spójności założenia przynajmniej w zakresie pałacu – „Lokajówka” – park z jednoczesną eliminacją funkcji szkolnej i mieszkaniowej – lokatorskiej jest podstawowym warunkiem rewaloryzacji założenia.

Założenia dworsko – parkowe w Klonowie i w Wielgiem uległy pewnym przekształceniom: przebudowa dworu w Klonowie, wprowadzenie w obydwu założeniach współczesnych w formie obiektów kubaturowych, przekształcenia kompozycji przestrzennych parków. Mimo to podjęcie rewaloryzacji tych założeń jest w pełni zasadne przede wszystkim w odniesieniu do parków i dworu w Wielgiem.

Park w Sitnie zachowany jest fragmentarycznie winien być jednak poddany rewaloryzacji i adaptowaniu dla lokalnych potrzeb.

Odrębnej uwagi wymaga park przy klasztorze w Oborach, który winien być poddany dalszej rewaloryzacji i adaptacji dla funkcji związanych z klasztorem.

Założenia kościelne i klasztorne:

Występujące na terenie gminy założenia kościelne w Działaniu i we wsi Ruże oraz założenie klasztorne w Oborach utrzymywane są w dobrym stanie pełniąc funkcje zgodnie ze swym przeznaczeniem.

Cmentarze:

Stan zachowania cmentarzy na terenie gminy jest zróżnicowany:

- w dobrym stanie utrzymane są cmentarze: rzymskokatolicki w Działaniu z 4 ćw. XIX w., w Oborach i we wsi Ruże;
- cmentarz przykościelny w Działaniu posiada trzy płyty nagrobne – jest cmentarzem nieczynnym;
- cmentarz rzymskokatolicki w Działaniu z pocz. XX w. jest w niewielkiej części zajęty przez nagrobki, pozostały obszar jest mocno zaniedbany, brak założonego układu kompozycyjnego;
- cmentarz ewangelicko – augsburski w Zbójniku oraz w Oborach są cmentarzami nieczynnymi, z zachowanymi fragmentami dawnych nagrobków;

Budownictwo drewniane i murowane:

Istniejące na terenie gminy przykłady dawnego budownictwa drewnianego na przestrzeni ostatnich lat uległy znacznym zmianom spowodowanym remontami z zastosowaniem współczesnych materiałów budowlanych. Dawne strzechy zastąpiono papą lub eternitem, zredukowano detal architektoniczny, wprowadzono współczesne powłoki malarskie lub tynki. Niektóre budynki uległy dekapitalizacji i zostały rozebrane a w ich miejsce wybudowano nowe o współczesnych formach architektonicznych. Jedynym przykładem stosunkowo dobrze zachowanego budynku drewnianego mieszkalnego jest dom nr 12 z 1 ćw. XIX w. we wsi Ruże.

Takie same zmiany jak w obrębie budownictwa drewnianego nastąpiły w obrębie budownictwa murowanego. Jedynym stosunkowo dobrze zachowanym przykładem dawnego budownictwa murowanego jest obora murowana z 4 ćw. XIX w. we wsi Adamki. Natomiast budynek dawnej szkoły z 1917 roku w Oborach jest zdewastowany, wymagający pilnego zabezpieczenia i remontu.

Obiekty techniki:

Jedynym przykładem dawnych obiektów techniki jest na terenie gminy młyn wodny obecnie elektryczny we wsi Ruże. Młyn jest obiektem czynnym o zachowanej dawnej formie architektonicznej wymaga jednak podjęcia działań konserwatorskich w obrębie elewacji budynku, przepustów i bezpośredniego otoczenia młyna.

Kapliczki przydrożne:

Występujące na terenie gminy historyczne kapliczki i krzyże przydrożne są ciekawe w formie, czasami w sposób szczególny wyróżniające się na terenie województwa jak na przykład figura Matki Boskiej Anielskiej z 1905 roku w Rużu. Większość występujących na omawianym obszarze kapliczek zachowana jest w dobrym stanie. Istotnym problemem jest natomiast podejmowanie remontów nie respektujących wymogów konserwatorskich. Przykładem takiego działania jest odrestaurowanie figury Matki Boskiej z 1899 roku w Wielgiem, gdzie staranne obłożenie postumentu współczesną terakotą dowodzi lokalnej dbałości o ten obiekt, jednak w sposób trwały zniekształciło jego formę.

Aleje:

Aleje na terenie gminy związane są z dawnymi założeniami dworsko – parkowymi, odzwierciedlającymi tradycję obsadzeń alejowych wzdłuż głównych traktów komunikacyjnych związanych z danym założeniem. W obrębie zachowanych alei występują takie gatunki drzew jak kasztanowiec biały, klon pospolity i jesion wyniosły.

Zespół Klasztorno – Parkowy w Oborach:

Prawdziwą perłą turystyczną w naszej gminie jest Zespół Klasztorno – Parkowy w Oborach. Ma on długą i bardzo burzliwą historię. Poniżej została krótko przedstawiona historia tego obiektu.

Fundatorami pierwszego kościoła w Oborach było małżeństwo Anny z Golemskich i Łukasza Rudzowskiego. Był to drewniany kościół z przybudówkami klaszternymi, który powstał w 1608 roku na terenie tzw. „Grodziska” (obecny cmentarz). Jednak kilka lat później powyższy obiekt spłonął. Na jego miejscu w latach 1617 – 1618 powstał nowy kościół także drewniany. Po śmierci fundatorki Anny z Golemskich rozpoczęto budować etapami kościół murowany, a stary kościół drewniany rozebrano.

Równolegle z pierwszym drewnianym kościołem zbudowano niewielki klasztor, który następnie rozbudowywano. Niestety w 1636 roku całość spłonęła. Na jego miejsce w latach 1741 – 1753 zbudowano klasztor murowany, który istnieje do dzisiaj.

Prawdziwym magnesem przyciągającym pielgrzymów już od setek lat jest cudowna pieta. Jest to rzeźba z przełomu XIV i XV wieku wykonana z drewna lipowego, politurowanego przedstawiająca Maryję. Pieta przybyła do Obór w 1605 roku z Bydgoszczy. Mimo wielu konfliktów o nią na linii Obory – Bydgoszcz, cudowna pieta pozostała w Oborach do dnia dzisiejszego. Wiele rozgłosu piecie dały informacje o jej cudownych właściwościach leczniczych. Świadczą o tym liczne zapisy w kronikach klasztornych i opowieści przekazywane ustnie.

Chlubą kościoła w Oborach są także liczne zabytkowe ołtarze. Większość z nich pochodzi z XVII wieku i przedstawia wizerunki świętych.

Atrakcją dla przybyłych pielgrzymów jest także mieszcząca się przy klasztorze kaplica „Opatrzności Bożej”. Jej fundatorem był Juliusz Dziewanowski – dziedzic dóbr Płonne, kasztelan chełmiński. Na szczególną uwagę zasługuje przepiękny ołtarz znajdujący się w kaplicy wykonany w stylu regencyjnym po 1740 roku.

Niedaleko kościoła wznosi się wzgórze zwane Grodziskiem. Na nim znajduje się obecnie cmentarz oborski. Najpierw było to miejsce pochówku jedynie dla zakonników i dobrodziei. Po otrzymaniu przez OO. Karmelitów parafii, w to miejsce przyjmowano także pochówki parafian. Na szczyt cmentarnego wzgórza prowadzą dzisiaj malownicze schody ułożone z polnych kamieni, które doprowadzą nas do kaplicy pod wezwaniem Krzyża św., zbudowanej w 1686 r., kosztem Jakuba Suskiego, lecz w XIX w. znacznie przebudowanej. Przed frontem tej kaplicy w 1746 r. wystawili OO. Karmelici inną obszerniejszą kaplicę z drewna, do której wprowadzili nabożeństwo Drogi Krzyżowej. Obszar pomiędzy kościołem klasztornym, a cmentarzem, rozgranicza murek z barokową bramką, posiadającą na szczycie niszę z Pietą.

W sumie na terenie Gminy Zbójno znajduje się kilka obiektów wpisanych do rejestru zabytków. Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków w poszczególnych miejscowościach obejmuje:

Działyń:

- Kościół parafialny p.w. Trójcy Św.

Obory:

- Kościół parafialny p.w. Nawiedzenia NMP - Zespół klasztorny oo. Karmelitów: ■ kościół p. w. Nawiedzenia NMP
■ klasztor

Zbójno:

- Zespół pałacowo-parkowy:

- pałac
- park
- oficyna
- ogrodzenie
- spichlerz dworski

Powyższe obiekty uatrakcyjnają turystycznie Gminę Zbójno, ale niektóre z wymienionych zabytków wymaga pilnej rewitalizacji.

2.6. Zagospodarowanie przestrzenne.

2.6.1. Uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego.

Gmina Zbójno położona jest na terenie zlewni rzeki Drwęcy. Teren tej zlewni objęty jest ochroną przede wszystkim ze względu na ujęcie wody dla miasta Torunia. Ujęcie to zlokalizowane jest w miejscowości Lubicz, 11 km przed ujściem Drwęcy do Wisły. Z uwagi na znaczenie gospodarcze i przyrodnicze Drwęca jest stałym obiektem badań monitoringowych. Wyniki badań prowadzonych w ostatnich latach wykazywały, że na kontrolowanym odcinku rzeki woda miała III klasę czystości.

Drugim ważnym uwarunkowaniem ochrony środowiska w gminie Zbójno jest zaliczenie prawie całej powierzchni gminy do Obszaru Chronionego Krajobrazu – Drumliny Zbójeńskie. Obszar ten utworzono na mocy uchwały Wojewódzkiej Rady Narodowej w Włocławku Nr XX/92/83 z 16 czerwca 1983 roku. Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje swym zasięgiem głównie Gminę Zbójno oraz częściowo gminy Kikół i Brzuze. Najpiękniejsze pole drumlinowe roztacza się na północny zachód od Zbójna.

Drumliny jest to zespół pagórków o owalnych poziomych zarysach i zaokrąglonych opływowych kształtach, wydłużonych zgodnie z kierunkiem ruchu lodowca. Utworzyły się one pod lodowcem w wyniku działalności erozyjnej zarówno samego lodowca jak i jego wód.

Cechą charakterystyczną gminy Zbójno są niskie opady roczne. W ostatnich latach nie przekraczają one poziomu 500 mm, a w okresie wegetacyjnym wynoszą one tylko 300 mm. Jest to ilość opadów zdecydowanie za mała, aby w pełni zaspokoić potrzeby wodne roślin uprawnych i tym samym maksymalnie wykorzystać możliwości produkcyjne gleby. Wg wstępnych szacunków brakuje około 100 mm opadu w okresie wegetacyjnym, by mogło to zaspokoić potrzeby wodne roślin uprawnych.

Ostatnim czynnikiem uwarunkowania ochrony środowiska jest przebieganie przez gminę i jej okolicę dwóch międzyregionalnych korytarzy ekologicznych związanych z dolinami rzek Ruziec i Lubianka.

Rzeka Ruziec jest lewobocznym dopływem Drwęcy. Jej długość wynosi 42,5 km, a powierzchnia jej zlewni zajmuje obszar 292,6 km kw. Przez teren gminy Zbójno przepływa tylko niewielki, kilkukilometrowy odcinek tej rzeki. Obszar, przez który rzeka przepływa na terenie gminy Zbójno charakteryzuje się występowaniem terenów nizinnych, na których znajdują się drumliny. Jak już pisano wcześniej obszary drumlinowe są formami pagórkowatymi, zlokalizowanymi na zapleczu moren, o wydłużonym kształcie i wysokości względnej do 10 m. Obszary drumlinowe rozdzielane są zagłębieniami rynnowymi, wykorzystywanymi przez dopływy Rużca i jeziora. Stan czystości wód rzeki znajduje się pomiędzy II a III klasą czystości. Niewielki odcinek rzeki w ogóle nie odpowiadał dopuszczalnym normom.

Druga rzeka Lubianka także jest dopływem Drwęcy. Jej długość wynosi 40 km. Jest to typowa rzeka pojeziorna. Jej zlewnia charakteryzuje się znacznym stopniem eutrofizacji, czyli wzrostem żyzności wód spowodowanym większym stężeniem fosforu i azotu, spowodowanym

bezsenną zlewnią, o typowo rolniczym charakterze. Koryto tej rzeki zlokalizowane jest poza obszarem gminy Zbójno.

2.6.2. Infrastruktura techniczna.

2.6.2.1. Komunikacja.

Podstawą do prawidłowego funkcjonowania transportu jest odpowiednia sieć dróg. Na terenie gminy Zbójno funkcjonuje jedynie transport kołowy. W skład sieci dróg na terenie gminy Zbójno wchodzi następujące rodzaje dróg:

- drogi wojewódzkie;
- drogi powiatowe;
- drogi gminne;

Na terenie gminy nie występują drogi krajowe.

Drogi wojewódzkie:

Drogi wojewódzkie znajdujące się na terenie gminy Zbójno mają długość 17,07 km. Są to następujące drogi:

Golub – Dobrzyń – Kikół – 12,45 km

Zbójno – Ostrowite – 4,62 km

Wyżej wymienione drogi posiadają nawierzchnię utwardzoną (asfaltobeton). Droga Kikół – Golub – Dobrzyń jest drogą IV klasy technicznej, natomiast droga Ostrowite – Zbójno jest drogą V klasy technicznej.

Stan dróg wojewódzkich na terenie Gminy Zbójno należy uznać za dobry. Jednak na wielu odcinkach drogi wojewódzkie wymagają pilnego remontu lub przebudowy.

Drogi powiatowe:

Drogi powiatowe znajdujące się na terenie gminy Zbójno mają długość 35,871 km i są to następujące drogi:

Drogi powiatowe w Gminie Zbójno.

Lp.	Nazwa drogi	Nr drogi	Lokalizacja		Długość drogi (km)	w tym o nawierz. twardej (km)	Lokalizacja	
			od km	do km			od km	do km
1.	Świętosław- Działyń	2126 C	2+805	5+873	3,068	1,797	4+076	5+873
2.	Dulsk - Sitno	2129 C	1+869	2+165	0,296	0,296	1+869	2+165
3.	Dulsk-Ruże-Obory- Stary Kobrzyniec	2130 C	2+417	7+593	5,176	5,176	2+417	7+576
	jw.	2130 C	8+774	10+402	1,628	1,628	8+768	10+419
4.	Sitno-Działyń- MazowszeCzernikowo	2132 C	0+000	6+330	6,33	6,33	0+000	6+330
5.	Sitno - Wielgie	2133 C	0+000	4+731	4,731	4,731	0+000	4+731

6.	Działyń- Klonowo	2134 C	0+000	5+804	5,804	5,804	0+000	5+804
7.	Ruże- Łukaszewo	2135 C	0+000	4+391	4,391	4,391	0+000	4+391
8.	Zbójno- ChrostkowoBlinno	2136 C	0+000	3+334	3,334	3,334	0+000	3+334
9.	Obory - Wildno	2137 C	0+000	0+270	0,27	0,27	0+000	0+270
10.	Ugoszcz - Obory	2213 C	4+310	5+153	0,843	0,843	4+310	5+153
Razem w gminie					35,871	34,6		

Źródło danych: <http://www.bip.golub-dobrzyn.com.pl/870,gmina-zbojno.html>.

Drogi powiatowe są drogami V klasy technicznej, posiadają nawierzchnię utwardzoną (asfaltobeton).

Drogi powiatowe na terenie Gminy Zbójno mają stan dobry lub średni. Wiele dróg powiatowych na terenie Gminy Zbójno wymaga pilnego remontu.

Drogi gminne: Drogi gminne mają długość 55,509 km i obejmują następujące drogi:

Drogi gminne w Gminie Zbójno.

Wykaz dróg gminnych Gminy Zbójno zgodnie z Uchwałą Nr 57/611/2003 Zarządu Województwa Kujawsko – Pomorskiego z dnia 15 października 2003 r. w sprawie nadania drogom publicznym zaliczonym do kategorii gminnych nowych numerów				
Lp.	Gmina/ Miasto	Numer drogi	Nazwa drogi	Długość drogi
1.	Zbójno	110501C	Zbójno - Rudusk - Podolina	5,626
2.	Zbójno	110502C	Zbójno - Adamki	2,625
3.	Zbójno	110503C	Klonowo - Ciepień	1,69
4.	Zbójno	110504C	Adamki - Wielgie	1,883
5.	Zbójno	110505C	Piórkowo - Ruże - Zbójenko	4,04
6.	Zbójno	110506C	Nowogród - Rembiocha - Kijaszkowo	3,305
7.	Zbójno	110507C	Babiak - Macikowo - Laskówiec - Działyń - Pustki	4,385
8.	Zbójno	110508C	Macikowo - Sitno	1,56
9.	Zbójno	110509C	Węgiersk - Działyń	1,43
10.	Zbójno	110510C	Ciechanówek - Działyń	1,85
11.	Zbójno	110511C	Działyń - Rudaw	2,178
12.	Zbójno	110512C	Zbójno - Ciepień	2,994
13.	Zbójno	110513C	Ciepień - Sikorki	1,61
14.	Zbójno	110514C	Ciepień - Zosin - Podolina	2,742
15.	Zbójno	110515C	Frankowo - Wojnowo	1,998
16.	Zbójno	110516C	Ciepień - Zajeziórze	1,394
17.	Zbójno	110517C	Klonowo - Liciszewy	1,25
18.	Zbójno	110518C	Rudusk - Kiełbżak	0,58
19.	Zbójno	110519C	Działyń - Rembiocha	1,325

20.	Zbójno	110520C	Działyń - Liciszewy	2,695
21.	Zbójno	110521C	Wielgie - Liciszewy	1,44
22.	Zbójno	110522C	Adamki - Zbójenko	2,625
23.	Zbójno	110523C	Ruże - Wojnowo	1,53
24.	Zbójno	110524C	Wojnowo - Kazimierzewo	2,51
25.	Zbójno	110525C	Ruże - Giżynek	0,244
Razem				55,509

Źródło danych: dane własne.

Ponadto na terenie gminy Zbójno istnieją liczne drogi dojazdowe, które nie posiadają nadanego numeru.

Drogi gminne w większości przypadków posiadają nawierzchnię gruntową, chociaż w ostatnich latach coraz więcej przybywa dróg z nawierzchnią bitumiczną oraz tłuczniową. Drogi dojazdowe posiadają tylko nawierzchnię gruntową lub tłuczniową. Mimo, że stan dróg gminnych uległ poprawie, to jednak wiele dróg gminnych wymaga pilnego remontu. Szczególnie wymagają remontu drogi dojazdowe.

Podsumowując należy stwierdzić, że istniejąca sieć dróg jest w zasadzie wystarczająca do obsługi ruchu komunikacyjnego na terenie Gminy Zbójno. Za korzystny należy uznać fakt, że dwie drogi wojewódzkie biegną niemalże przez centrum gminy. Może to w przyszłości ułatwić obsługę ruchu turystycznego czy też usprawnić dotarcie do różnych miejscowości na terenie gminy. Również gęsta sieć dróg powiatowych i gminnych zapewnia łatwość penetracji terenu gminy.

Minusem istniejącej sieci dróg jest ich nie najlepszy stan techniczny. Mimo wykonania wielu remontów dróg w ostatnich latach, to jednak remontu wymaga jeszcze wiele dróg gminnych, powiatowych oraz wojewódzkich. W szczególności złym stanie są drogi dojazdowe. Drogi wymagające remontu wymagają głównie utwardzenia, przebudowy nawierzchni, załatania dziur oraz poszerzenia.

2.6.2.2. Elektroenergetyka.

Gmina Zbójno zasilana jest w energię elektryczną z głównych punktów zasilania (GPZ 110/15kv) zlokalizowanych na terenie sąsiednich gmin:

- GPZ 110/15 kv Lipno o mocy 28 MW – podstawowe źródło zasilania gminy w energię elektryczną;
- GPZ 110/15 kv Kawęczyn;

Obecna sieć zasilająca i rozdzielcza średniego napięcia pracuje na napięciu 15 kv.

Przez teren gminy przebiegają linie terenowe, magistrale, napowietrzne 15 kv o przekroju AFL – 35 i AFL – 50 (w niewielkich fragmentach AFL – 25). Wszystkie linie magistralne mają możliwość dwustronnego zasilania, stacje transformatorowe 15/0,4 kv zasilane są jednostronnie.

Optymalny obszar zasilania z GPZ – ów 110/15 kv nie pokrywa całego terenu gminy. Istnieje konieczność modernizacji linii energetycznych średniego napięcia oraz rozbudowa związana z rozwojem gminy.

2.6.2.3. Sieć wodno – ściekowa.

Długość czynnej rozdzielczej sieci wodociągowej w gminie Zbójno na dzień 31.12.2014 r. wynosiła 164,11 km, natomiast liczba przyłączy sieci wodociągowej do budynków 1025 szt. Gmina posiada najniższy odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej w powiecie, który wynosi 76,6%. Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej w Gminie Zbójno jest także niższy od średniej wartości ww. wskaźnika dla powiatu.

W roku 2014 pobrano z ujęcia wody w Zbójnie 325,5 tys. metrów sześciennych wody, natomiast ilość wody dostarczonej wynosiła 190,5 tys. metrów sześciennych. Na różnicę między wodą pobraną a dostarczoną składa się woda zużyta na cele technologiczne oraz straty wody. W przeliczeniu na jednego mieszkańca ilość dostarczonej wody wynosiła 46 metrów sześciennych na jednego mieszkańca.

Pobór wody wg sołectw w roku 2014.

Nazwa sołectwa	Ilość wody dostarczonej w tys. metrów sześciennych
Adamki	4,9
Ciepień	8,2
Działyń	56,5
Klonowo	9,6
Łukaszewo	5,4
Obory	4,2
Podolina	5,7
Rembiocha	12,1
Rudusk	2,7
Ruże	12,7
Sitno	13,5
Wielgie	13,0
Wojnowo	7,0
Zbójenko	4,7
Zbójno	26,6
Zosin	3,7

Źródło danych: dane własne.

Z powyższych danych wynika, że najwyższy pobór wody był w sołectwach Działyń i Zbójno, natomiast najniższy w sołectwach Rudusk i Zosin.

Długość sieci kanalizacyjnej w naszej gminie wynosi 18,9 km. Na koniec 2014 r. liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej wynosiła 263 szt. Kanalizacja w 2014 roku odprowadziła 46 tys. metrów sześciennych ścieków. Gmina Zbójno posiada jeden z najniższych w powiecie odsetek ludności korzystających z sieci kanalizacyjnej. Odsetek ludności korzystających z sieci kanalizacyjnej w Gminie Zbójno jest także znacząco niższy niż średnio dla powiatu. Także liczba indywidualnych systemów oczyszczania ścieków w Gminie Zbójno jest bardzo niska z porównaniu z innymi gminami z terenu powiatu. Ze względu na duże odległości oraz nierówny teren w najbliższych latach na terenie Gminy Zbójno planowana jest budowa indywidualnych

systemów oczyszczania ścieków (przydomowe oczyszczalnie ścieków). Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków wynika z przyczyn ekonomicznych oraz technicznych, gdyż budowa sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Zbójno jest zbyt kosztowa oraz trudna do wykonania ze względu na nierówny teren. W chwili obecnej w Gminie Zbójno istnieje ok. 20 przydomowych oczyszczalni ścieków, które zostały założone przez osoby prywatne we własnym zakresie.

Opisując sieć kanalizacyjną należy zaznaczyć, że Gmina Zbójno posiada aglomerację ujętą w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Powyższa aglomeracja to aglomeracja Zbójno licząca 2015 RLM (Równoważna Liczba Mieszkańców – to liczba wyrażająca wielokrotność ładunku zanieczyszczeń w ściekach odprowadzanych z obiektów przemysłowych i usługowych w stosunku do jednostkowego ładunku zanieczyszczeń w ściekach z gospodarstw domowych, odprowadzanych od jednego mieszkańca w ciągu doby). Aglomeracja Zbójno została ustalona w 2007 roku rozporządzeniem nr 5/2007 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 5 lipca 2007 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Zbójno. Poziom skanalizowania Aglomeracji Zbójno wynosi 65%, tzn., że na 100 osób 65 osób posiada przyłączy do sieci kanalizacyjnej. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych jest podstawowym instrumentem wdrożenia postanowień dyrektywy 91/271/EWG. Celem Programu, przez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami. KPOŚK jest dokumentem strategicznym, w którym oszacowano potrzeby i określono działania na rzecz wyposażenia aglomeracji miejskich i wiejskich, o RLM większej od 2 000, w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych. Program koordynuje działania gmin i przedsiębiorstw wodociągów kanalizacyjnych w realizacji infrastruktury sanitacji na ich terenach.

Na terenie gminy Zbójno funkcjonuje jedna oczyszczalnia ścieków położona w miejscowości Zbójno. Jest to oczyszczalnia ścieków mechaniczno – biologiczna o maksymalnej przepustowości 200 metrów sześciennych na dobę, która wymaga pilnej modernizacji. Ponadto na terenie Gminy Zbójno wg stanu na 2013 rok znajduje się ok. 20 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Infrastruktura komunalna Gminy Zbójno w 2013r.

Wyszczególnienie	Ilość
długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej	163,1 km
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania z siecią wodociągową	1003 szt.
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	3418 osób
odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej	76,6%
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	18,9 km
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania odprowadzające ścieki	260 szt.
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	1 168 osób
odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	26,2%

Źródło danych: www.stat.gov.pl.

Na terenie Gminy Zbójno nie występuje sieć gazowa. Mieszkańcy zaopatrują się w

gaz do użytku domowego w punktach dystrybucji butli gazowych.

2.6.2.4. Gospodarka odpadami.

Od 01 lipca 2013 r. zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach obowiązuje nowy system gospodarowania odpadami. Podmiotem odpowiedzialnym za organizację i funkcjonowanie nowego systemu stała się Gmina Zbójno. W związku z tym zorganizowano przetarg na odbiór odpadów komunalnych i ich zagospodarowanie od właścicieli nieruchomości zamieszkałych, w wyniku którego na okres od 01.07.2013 r. do 30.06.2016 r. została podpisana umowa z Przedsiębiorstwem Usług Komunalnych Sp. z o.o., ul. Wyszynskiego 47, 87 – 600 Lipno. Na terenie Gminy Zbójno utworzony został również Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. PSZOK przyjmuje od właścicieli nieruchomości następujące rodzaje odpadów: surowce, szkło, odpady biodegradowalne, gruz, odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny pochodzący z gospodarstw domowych, opony, zużyte baterie i akumulatory, tekstylia i odzież. Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych prowadzi również Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o. o. z Lipna w ramach umowy zawartej na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu Gminy Zbójno. Właściciele nieruchomości zamieszkałych, którzy zdecydowali się gromadzić odpady komunalne w sposób selektywny, zobowiązani są do uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w preferencyjnej, obniżonej wysokości. Właściciele nieruchomości oddający zmieszane odpady komunalne pozbywają się ich z częstotliwością 1 raz na 4 tygodnie.

Uchwałą Nr XXXII.144.2013 r. z dnia 28 października 2013 w sprawie metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz wysokości tej opłaty Rada Gminy Zbójno ustaliła opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi, która wynosi teraz 9 zł za 1 osobę w przypadku segregacji odpadów oraz 15 zł za 1 osobę dla właścicieli nie segregujących odpadów. Ponadto 2 razy w roku następuje odbiór odpadów wielkogabarytowych, RTV, AGD, zużytych opon oraz raz do roku, po sezonie grzewczym, popiołu i żużla, na indywidualne zgłoszenie mieszkańców.

Na dzień 31.12.2014 r. odpady komunalne były odbierane od 1079 właścicieli nieruchomości.

Odpady zmieszane były odbierane w pojemnikach 120 l i 240 l oraz 1100 l w zabudowie jednorodzinnej oraz 1100 l i KP7. Odpady segregowane odbierane są w zabudowie jednorodzinnej w systemie workowym, natomiast w zabudowie wielolokalowej ustawione są pojemniki 1100 l oraz mieszkańcy korzystają również z systemu workowego.

W 2014 r. na terenie Gminy Zbójno odpady komunalne zostały zebrane w następujących ilościach:

Rodzaj i ilość śmieci	
Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg]
Zużyte opony	6,1
Odpady wielkogabarytowe	9,4

Odpady wielkogabarytowe	1,6
Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	2,3
Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	399,6
Zmieszane odpady opakowaniowe	69,5
Opakowania z tworzyw sztucznych	6,4
Opakowania ze szkła	2,6

Źródło danych: dane własne.

Wszystkie wskazane powyżej odpady zostały przekazane na Składowisko Odpadów Komunalnych w Lipnie (zużyte opony, odpady wielkogabarytowe w ilości 1,6 Mg oraz odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów), do stacji demontażu odpadów wielkogabarytowych w Lipnie (odpady wielkogabarytowe w ilości 7,8 Mg), do sortowni odpadów w Lipnie (niesegregowane odpady komunalne, zmieszane odpady opakowaniowe, opakowania z tworzyw sztucznych, opakowania ze szkła) oraz do kopca bioenergetycznego w Lipnie (odpady ulegające biodegradacji).

2.6.2.5. Infrastruktura telekomunikacyjno-informatyczna

System telekomunikacji w gminie jest rozwinięty w stopniu wystarczającym. Wszystkie miejscowości posiadają dostęp do telefonii przewodowej. Ze względu na rosnącą dostępność do sieci telefonii komórkowej następuje stopniowy spadek zainteresowania telefonią stacjonarną. Dostęp mieszkańców do telefonii bezprzewodowej istnieje na terenie całej gminy. Poziom telefonizacji gminy uzależniony jest od popytu, tj. zamożności ludności.

Dostęp do Internetu z zasięgiem sieci kablowych lub bezprzewodowych (w tym radiowych, komórkowych) posiadają wszystkie miejscowości na terenie gminy. Prędkości internetu oferowane przez operatorów działających na terenie gminy nie przekraczają 15 Mb/s.

Z powyższych danych wynika, że w Gminie Zbójno zapewniony jest dobry dostęp do internetu, chociaż wskazane by było zapewnienia mieszkańcom gminy dostępu do szerokopasmowego internetu.

2.7. Gospodarka.

2.7.1. Rolnictwo.

Rolnictwo jest podstawową gałęzią gospodarki na terenie Gminy Zbójno. Wg danych z roku 2005 na ogólną powierzchnię Gminy Zbójno wynoszącą 8 438 ha użytki rolne zajmowały 7 146 ha, co stanowiło 84,7% ogólnej powierzchni gminy. Dla powiatu i województwa ten wskaźnik wynosił na koniec 2002 roku odpowiednio 71,1% i 64,4%. Świadczy to o bardzo dużym udziale użytków rolnych w ogólnej powierzchni Gminy Zbójno zarówno na tle powiatu

jak i województwa. Poniżej przedstawiono szczegółową tabelę wykorzystania gruntów w poszczególnych sołectwach Gminy Zbójno.

Struktura wykorzystania gruntów w poszczególnych sołectwach w ha.

Sołectwo	Grunty orne	Łąki trwałe	Pastwiska trwałe	Lasy	Grunty zadrzewione i zakrzewione
Adamki	231,9938	24,4403	7,5800	1,6800	0,1000
Cierpień	411,5044	26,0400	7,3300	3,9600	0,1600
Działyń	1114,3203	9,0500	24,4040	1,5100	0,1400
Klonowo	395,7636	7,4900	15,8500	0,0600	
Łukaszewo	424,4759	20,5500	4,9400	6,5859	0,1900
Obory	265,0676	22,5600	9,2000	10,8300	
Podolina	158,2200	8,3900	1,4800	6,6400	
Rembiocha	402,0442	12,5100	20,1986	35,9600	0,5000
Rudusk	266,6056	36,3400	6,9829	13,4100	0,2900
Ruże	389,6142	36,1116	15,4160	7,7300	
Sitno	568,1870	66,2600	42,1100	13,4200	0,3400
Wielgie	541,5845	4,7100	13,8200	18,6800	2,7500
Wojnowo	323,1974	18,6000	17,1049	19,1700	0,1423
Zbójenko	261,3400	14,3400	2,3000	1,8900	
Zbójno	516,8409	23,4100	20,5756	15,7600	3,6100
Zosin	159,4100	1,7000	2,9000		
Razem	6430,1694	332,502	212,192	157,286	8,2223

Źródło danych: dane własne.

Struktura wykorzystania gruntów w poszczególnych sołectwach w ha c.d.

Sołectwo	Sady	Nieużytki	Drogi	Tereny mieszkaniowe	Rowy	Grunty rolne o najniższej klasie
Adamki	2,4500	21,6267	7,0205	5,5303	2,5500	
Cierpień	7,9200	18,8118	8,5100	6,8604	4,0000	1,4000
Działyń	42,1191	66,0138	30,8125	26,7981	4,5400	
Klonowo	9,9400	16,2118	11,9855	7,5944	1,5800	
Łukaszewo	6,6897	31,0797	10,7367	9,0093	1,8900	0,6000
Obory	14,2300	20,5167	9,6900	6,8890	1,2600	
Podolina	4,7400	13,3000	2,9300	2,6735	0,9800	
Rembiocha	14,6636	39,4610	10,9316	6,7571	0,9800	0,5700
Rudusk	8,9400	18,1700	10,5900	3,8500	3,1200	
Ruże	10,6649	16,0392	12,5661	9,1971	4,5300	3,2205
Sitno	17,1500	46,1600	28,3540	16,0417	7,1400	1,3000
Wielgie	7,6700	24,9800	12,2589	12,6705	1,6500	
Wojnowo	13,7494	25,2900	11,5417	5,0269	1,5800	

Zbójnenko	8,8700	24,8500	8,2100	4,3300	0,9200	
Zbójno	19,0441	37,8957	23,3419	20,3920	6,4212	
Zosin	3,1200	5,6500	3,6488	2,6205	1,5200	
Razem	191,961	426,056	203,128	146,241	44,6612	7,0905

Źródło danych: dane własne.

Struktura wykorzystania gruntów w poszczególnych sołectwach w ha c.d.

Sołectwo	Wody stojące	Tereny różne	Tereny przemysłowe	Zurbanizowane tereny niezabudowane	Tereny rekreacyjnowypoczynkowe
Adamki					
Cierpień	13,1500				
Działyń		0,0004	0,0883	0,0274	1,6700
Klonowo		0,0002			
Łukaszewo					
Obory					1,5500
Podolina					
Rembiocha		0,0002			
Rudusk					1,4700
Ruże					1,0800
Sitno		0,0200			
Wielgie				1,3077	
Wojnowo					8,6400
Zbójnenko				0,0121	0,2000
Zbójno					
Zosin					
Razem	13,15	0,0208	0,0883	1,3472	14,61

Źródło danych: dane własne.

Struktura wykorzystania gruntów w poszczególnych sołectwach w ha c.d.

Sołectwo	Wody płynące	Pastwiska trwałe o najniższej klasie	Inne tereny komunikacyjne	Tereny kolejowe	Inne tereny zabudowane	Pozostałe
Adamki						
Cierpień						
Działyń	34,9100					
Klonowo	10,3300					
Łukaszewo						

Obory	0,2500					
Podolina						
Rembiocha	0,4200	0,6200				
Rudusk	25,4800					
Ruże	1,8600	0,7840	0,3500			
Sitno	27,8500					
Wielgie	78,3300					
Wojnowo	0,5300	0,8500		1,8000		
Zbójenko						
Zbójno	38,9100				4,4917	0,3599
Zosin						
Razem	218,87	2,254	0,35	1,8	4,4917	0,3599

Zródło danych: dane własne.

Ogólna struktura gruntów w Gminie Zbójno.

Rodzaj gruntu	Powierzchnia w ha	Udział procentowy
Grunty orne	6430,1694	76,40
Łąki trwałe	332,502	3,95
Pastwiska trwałe	212,192	2,52
Lasy	157,286	1,87
Grunty zadrzewione i zakrzewione	8,2223	0,10
Sady	191,961	2,28
Nieużytki	426,056	5,06
Drogi	203,128	2,41
Tereny mieszkaniowe	146,241	1,74
Rowy	44,6612	0,53
Grunty rolne o najniższej klasie	7,0905	0,08
Wody stojące	13,15	0,16
Tereny różne	0,0208	0,00
Tereny przemysłowe	0,0883	0,00
Zurbanizowane tereny niezabudowane	1,3472	0,02
Tereny rekreacyjnowypoczynkowe	14,61	0,17
Wody płynące	218,87	2,60
Pastwiska trwałe o najniższej klasie	2,254	0,03
Inne tereny komunikacyjne	0,35	0,00
Tereny kolejowe	1,8	0,02
Inne tereny zabudowane	4,4917	0,05

Pozostale	0,3599	0,00
------------------	--------	------

Źródło danych: dane własne.

Jak widać z powyższej tabeli największy udział w ogólnej powierzchni gminy zajmują grunty rolne, dalej są nieużytki oraz łąki trwałe. Jednak mimo tak dużego udziału gruntów rolnych w ogólnej powierzchni gminy są to przede wszystkim grunty o średnich i niskich klasach. Ziemie takie są trudniejsze w uprawie i wymagają większych nakładów finansowych, a plony nie zawsze są zadowalające dla rolników. Dlatego wielu rolników szuka dodatkowych dochodów poza rolnictwem. Dokładną strukturę gleb wg klas bonitacyjnych w gminie Zbójno przedstawia poniższa tabela.

Struktura gruntów ornych i sadów wg klas bonitacyjnych gleby.

Klasa gleby	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	Rz.VI
Powierzchnia w ha	0,00	8,71	219,70	1454,96	3066,23	1197,76	514,71	175,68	0,00
Udział procentowy w ogólnej powierzchni gruntów ornych i sadów	0	0,13	3,31	21,92	46,19	18,04	7,75	2,65	0

Źródło danych: dane własne.

Z powyższych danych wynika, że w Gminie Zbójno przeważają gleby klasy IVa, która nie daje zbyt dużych plonów oraz jest trudna w uprawie. Mniejszy odsetek stanowią gleby klasy IIIb i IVb.

Aktualnie w prawie polskim funkcjonuje kilka definicji gospodarstwa rolnego, różniących się w zależności od problematyki danego aktu prawnego.

Zgodnie z ustawą z dnia 4 lipca 1996 r. o zmianie ustaw o podatku rolnym, o lasach, o podatkach i opłatach lokalnych oraz o ochronie przyrody wprowadzono następującą definicję gospodarstwa rolnego do przepisów ustawy o podatku rolnym:

„Za gospodarstwo rolne dla celów podatku rolnego uważa się obszar użytków rolnych, gruntów pod stawami oraz sklasyfikowanych w operatach ewidencyjnych jako użytki rolne gruntów pod zabudowaniami związanymi z prowadzeniem tego gospodarstwa o łącznej powierzchni przekraczającej 1 ha lub o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 1 ha przeliczeniowy, stanowiących własność lub znajdujących się w posiadaniu osoby fizycznej lub osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej nie mającej osobowości prawnej”.

Wg powyższej definicji w połowie roku 2015 na terenie gminy Zbójno istniało 1 311 gospodarstw rolnych oraz gruntów rolnych należących do rolników z innych gmin. Ich ilość w poszczególnych sołectwach kształtowała się następująco:

Adamki – 54

Cierpień – 57

Działyń – 211

Klonowo – 75 Łukaszewo
– 59
Obory – 71
Podolina – 27
Rembiocha – 78
Rudusk – 55
Ruże – 56
Sitno – 140
Wielgie – 89
Wojnowo – 64
Zbójenko – 37
Zbójno – 220
Zosin – 18
Razem: 1 311

Jak wynika z powyższych danych najwięcej gospodarstw rolnych i gruntów rolnych będących w posiadaniu rolników z innych gmin jest w sołectwach Zbójno i Działyń. Ich liczba w każdym z tych dwóch sołectw znacznie przewyższa liczbę gospodarstw rolnych i gruntów rolnych należących do rolników z innych gmin w pozostałych sołectwach. Najmniej gospodarstw rolnych i gruntów rolnych należących do rolników z innych gmin jest w sołectwach Zosin i Podolina.

Ważnym wskaźnikiem poziomu rolnictwa jest wielkość gospodarstwa rolnego. Im większe gospodarstwo rolne tym zazwyczaj jest bardziej zmechanizowane i bardziej nastawione na rozwój. W naszej gminie struktura powierzchniowa gospodarstw rolnych i gruntów rolnych będących w posiadaniu rolników z innych gmin przedstawia się w następujący sposób.

Struktura gospodarstw rolnych wg powierzchni.

Wielkość gospodarstwa	Ilość gospodarstw	Udział %
<2 ha	704	53,70
2 – 5 ha	156	11,90
5 – 7 ha	93	7,09
7 – 10 ha	99	7,55
10 – 15 ha	124	9,46
>15 ha	135	10,30
Razem	1 311	100,00

Źródło danych: dane własne.

Jak wynika z powyższych danych w Gminie Zbójno przeważają gospodarstwa rolne o powierzchni do 2 ha, które stanowią prawie 54% ogólnej liczby gospodarstw rolnych. Znacznie mniej jest gospodarstw o powierzchni powyżej 2 ha. Najmniej jest gospodarstw o powierzchni od 5 do 7 ha i od 7 do 10 ha. Dla zapewnienia prawidłowego rozwoju rolnictwa konieczne jest powiększanie powierzchni gospodarstw rolnych, ze względu na większą efektywność takich gospodarstw. Jest to jeden z głównych celów polityki rolnej naszego państwa.

Kolejną definicję gospodarstwa rolnego zdefiniował Główny Urząd Statystyczny. Zgodnie z Głównym Urzędem Statystycznym dla potrzeb statystyki rolnej przyjęto na podstawie ustawy z dnia 2 lutego 1996 r. o powszechnym spisie rolnym, że gospodarstwo rolne oznacza grunty rolne wraz z gruntami leśnymi, budynkami lub ich częściami, urządzeniami i inwentarzem, jeżeli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą, oraz prawami i obowiązkami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, w tym indywidualne gospodarstwa rolne i działki rolne. Na podstawie powyższej definicji gospodarstwa rolnego wg danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r. na terenie Gminy Zbójno było 550 gospodarstw rolnych. Wielkość gospodarstw rolnych kształtowała się w następujący sposób:

Liczba gospodarstw wg powierzchni.

Powierzchnia gospodarstwa	Liczba gospodarstw
do 1ha włącznie	47
powyżej 1ha	503
1 – 5ha	114
5 – 10ha	163
10 – 15ha	97
15ha i więcej	129
Gospodarstwa rolne ogółem	550

Źródło danych: dane własne.

Łącznie na terenie Gminy Zbójno w 2010 r. było ok. 550 gospodarstw rolnych.

Struktura użytkowania ziemi wg własności w gminie Zbójno.

Forma własności	Powierzchnia w ha	Udział % w ogólnej powierzchni
Gospodarstwa prywatne	7 507,47	89,35
Gospodarstwa uspołecznione AWRSP	230,46	2,74
Spółdzielnie Kółek Rolniczych	2,70	0,03
Lasy państwowe	0,00	0,00
Grunty komunalne	32,82	0,39
PFZ AWRSP	113,39	1,35
Grunty kościelne	19,42	0,23
Inne	495,74	5,90
Ogółem	8 402	100

Źródło danych: dane własne.

Jak widzimy dominującą formą własności gruntów w naszej gminie jest własność prywatna. Grunty prywatne stanowią prawie 90% ogólnej powierzchni naszej gminy. Pozostałe formy własności stanowią niewielki odsetek ogólnej powierzchni gminy. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest głównie fakt, że na terenie gminy nie istniały duże Państwowe Gospodarstwa Rolne, za wyjątkiem jednego, w miejscowości Wielgie. Ułatwiło to znacznie przekształcenia własnościowe w rolnictwie na terenie gminy i sprawiło, że rolnicy byli lepiej przygotowani do gospodarki rynkowej.

Na terenie naszej gminy dominującą formą działalności rolniczej jest uprawa zbóż, rzepaku, buraka cukrowego i pastewnego, ziemniaków oraz hodowla trzody chlewnej, bydła i drobiu. Występują też i inne uprawy oraz hodowle, ale mają one znikomy udział w ogólnej produkcji rolniczej.

Mimo, że rolnictwo jest podstawową gałęzią gospodarki Gminy Zbójno, to na terenie gminy nie ma praktycznie żadnego zakładu, który by przerabiał te produkty. Istnieją tylko punkty skupu i magazynowania produktów rolnych. Cała produkcja rolna przeznaczona na sprzedaż trafia zazwyczaj do zakładów przetwórczych zlokalizowanych poza terenem gminy. Są to głównie zakłady w Golubiu – Dobrzyniu, Lipnie, Rypinie i Kowalewie Pomorskim.

Duży wpływ na możliwości i kierunki rozwoju Gminy Zbójno ma obowiązujący plan zagospodarowania przestrzennego gminy. Jego zapisy decydują o możliwościach oraz skali realizacji przedsięwzięć na terenie gminy. Szczególnie ma to znaczenie dla podmiotów gospodarczych i osób fizycznych pragnących rozpocząć lub rozszerzyć działalność gospodarczą. Niestety nasza gmina nie posiada planu zagospodarowania przestrzennego terenu całej gminy, co utrudnia określenie przeznaczenia poszczególnych terenów gminy na dane cele. W Gminie Zbójno występują tylko fragmentaryczne plany zagospodarowania przestrzennego obejmujące teren wokół jeziora Wojnowskiego oraz Działyńskiego.

2.7.2. Działalność gospodarcza.

W 2014 r. w Gminie Zbójno funkcjonowały 263 podmioty gospodarcze, w tym: w sektorze publicznym 19 instytucji, a w sektorze prywatnym 244 firmy. Firmy prywatne stanowiły w 2014 roku 92,8% przedsiębiorstw funkcjonujących w Gminie Zbójno, a podmioty sektora publicznego 7,2%.

Wybrane dane statystyczne dotyczące sfery gospodarczej Gminy Zbójno w 2014 r. w liczbach:

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 197,
Spółki prawa handlowego – 5,
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne – 19,
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym – 7,3, podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności – 596.

Zarejestrowane podmioty zajmowały się głównie handlem i usługami, rzadziej produkcją. Ze względu na rolniczy charakter gminy dużo podmiotów zajmuje się obsługą rolnictwa. Powyższe podmioty między innymi prowadzą sprzedaż artykułów rolniczych jak nawozy czy

środki ochrony roślin. Spora część podmiotów zajmuje się też usługami dla ludności oraz handlem detalicznym. Niewiele jest podmiotów zajmujących się produkcją.

Największy zakład zlokalizowany na terenie gminy to ABM FORMTEC w miejscowości Sitno, który zajmuje się przede wszystkim instalacjami przemysłowymi, konstrukcjami stalowymi i formami tworzyw sztucznych.

2.8. Sfera społeczna.

2.8.1. Bezrobocie.

Bezrobocie jest jednym z największych problemów społecznych na terenie Gminy Zbójno. Wg danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu stopa bezrobocia w powiecie golubsko-dobrzyńskim kształtowała się w ostatnich latach na następującym poziomie:

Stopa bezrobocia w powiecie golubsko-dobrzyńskim

Rok	Stopa bezrobocia w powiecie golubsko-dobrzyńskim
2007	18,0
2008	15,8
2009	19,6
2010	21,2
2011	22,3
2012	23,4
2013	23,6
2014	20,9

Źródło danych: WUP w Toruniu

Z powyższych danych ewidentnie wynika, że stopa bezrobocia w powiecie golubskodobrzyńskim po roku 2009 zaczęła rosnąć, po czym spadła dopiero w roku 2014. Stopa bezrobocia w powiecie golubsko-dobrzyńskim jest wyższa niż średnio w województwie oraz w Polsce. Należy przy tym dodać, że stopa bezrobocia w województwie kujawskopomorskim jest jedną z najwyższych w Polsce.

Wg danych Powiatowego Urzędu Pracy w Golubiu – Dobrzyniu na dzień 31.12.2014 roku na terenie Gminy Zbójno zarejestrowanych było 445 bezrobotnych, z czego 242 osoby stanowiły kobiety. Liczba bezrobotnych znacząco wzrosła w roku 2011 i do chwili obecnej utrzymuje się na podwyższonym poziomie w porównaniu do okresu sprzed 2011 r. Poniżej przedstawiono dane o liczbie bezrobotnych na koniec każdego roku.

Liczba bezrobotnych w Gminie Zbójno.

Rok	Liczba bezrobotnych na koniec roku	
	Ogółem	W tym kobiety
2007	326	182

2008	298	174
2009	369	192
2010	282	152
2011	441	235
2012	458	237
2013	505	274
2014	445	242

Źródło danych: PUP w Golubiu-Dobrzyniu.

Pod względem wykształcenia najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym oraz z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Wg danych na koniec 2014 roku stanowili oni łącznie ponad 64% ogółu bezrobotnych. Najmniej liczną grupą osób bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem wyższym, które stanowiły niewiele ponad 3% ogólnej liczby bezrobotnych. Szczegółowe dane o bezrobociu z uwzględnieniem wykształcenia w poszczególnych latach przedstawia poniższa tabela.

Bezrobotni wg wykształcenia.

Wykształcenie	Liczba bezrobotnych wg wykształcenia w poszczególnych latach							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Wyższe	10	11	13	14	11	12	20	14
Policealne i średnie zawodowe	57	46	56	48	80	84	92	101
Średnie ogólnokształcące	35	37	49	34	52	49	51	44
Zasadnicze zawodowe	102	95	127	115	157	160	176	146
Gimnazjalne i poniżej	122	109	124	71	141	153	166	140

Źródło danych: PUP w Golubiu-Dobrzyniu.

Biorąc pod uwagę wiek bezrobotnych należy zauważyć, że bezrobocie najbardziej dotyka ludzi młodych w wieku 18 – 34 lat. Na koniec 2014 r. stanowili oni 57% ogółu bezrobotnych. Znacznie lepsza sytuacja występuje wśród ludzi w przedziale wiekowym 35 – 64 lata. Dokładne dane na temat bezrobocia w poszczególnych kategoriach wiekowych prezentuje poniższa tabela.

Bezrobocie wg wieku.

Przedział wiekowy	Liczba bezrobotnych w poszczególnych latach							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
18 – 24	108	93	115	73	133	141	130	126
25 – 34	97	106	129	80	139	145	157	128
35 – 44	52	40	53	47	79	77	104	92

45 – 54	54	46	60	61	56	65	80	66
55 – 59	14	13	12	20	27	23	24	28
60 – 64	1	0	0	1	7	7	10	5

Źródło danych: PUP w Golubiu-Dobrzyniu.

Najbardziej niepokojącym zjawiskiem wśród osób bezrobotnych jest bardzo duża liczba osób długotrwale pozostających bez pracy. Zgodnie z definicją zawartą w art. 49 Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy osoba długotrwale bezrobotna to osoba pozostająca w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych. Osoby długotrwale bezrobotne stanowią ponad 54% ogółu bezrobotnych w Gminie Zbójno. Tak długi okres bez pracy może powodować ich powolne wykluczenie z życia społecznego oraz wpędzać w ubóstwo. Brak pracy staje się dla nich czymś normalnym, z czym nawet nie chcą walczyć. Dodatkowo niepokojącym zjawiskiem dot. osób długotrwale bezrobotnych jest znaczący wzrost ich liczby po 2010 roku. Mniej jest osób szukających pracy krócej niż 12 miesięcy. Stanowią oni niespełna 46% wszystkich bezrobotnych. Poniżej prezentuję dane o liczbie bezrobotnych w poszczególnych latach wg okresu pozostawania bez pracy.

Bezrobocie wg okresu pozostawania bez pracy.

Okres pozostawania bez pracy	Ogółem bezrobotni							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Do 1 miesiąca	19	37	24	42	16	27	24	25
1 – 3 miesięcy	68	50	69	85	79	62	63	58
3 – 6 miesięcy	56	31	63	50	69	58	80	63
6 – 12 miesięcy	49	48	80	46	69	71	79	57
12 – 24 miesięcy	50	63	48	33	100	106	95	78
Powyżej 24 miesięcy	84	69	85	26	108	134	164	164

Źródło danych: PUP w Golubiu-Dobrzyniu.

Na dzień 31.12.2014 z liczby 445 osób bezrobotnych, tylko 58 posiadało prawo do zasiłku.

Stopa bezrobocia w Polsce, województwie i powiecie

Rok	Stopa bezrobocia w Polsce w %	Stopa bezrobocia w województwie w %	Stopa bezrobocia w powiecie w %
2007	11,2	14,9	18,0
2008	9,5	13,3	15,8
2009	12,1	16,2	19,6
2010	12,3	16,6	20,5
2011	12,5	16,9	22,2
2012	13,4	17,9	23,7
2013	13,4	18,1	24,3
2014	11,5	15,7	20,9

Źródło danych: WUP w Toruniu

Na podstawie powyższych danych należy stwierdzić, że stopa bezrobocia w powiecie golubsko-dobrzyńskim, do którego należy Gmina Zbójno, jest znacznie wyższa od stopy bezrobocia w województwie kujawsko-pomorskim oraz w Polsce. Niniejsza tendencja występuje od wielu lat, a różnica pomiędzy stopą bezrobocia w Polsce, w województwie a w powiecie wynosi kilka punktów procentowych. Niniejsze dane świadczą o złej sytuacji na rynku pracy zarówno w województwie kujawsko-pomorskim jak i w samym powiecie golubsko-dobrzyńskim.

Osoby bezrobotne z terenu Gminy Zbójno mogą korzystać z różnego rodzaju form aktywizacji osób bezrobotnych. Poniższa tabela prezentuje liczbę osób z Gminy Zbójno korzystających z form aktywizacji bezrobotnych organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Golubiu-Dobrzyniu.

Liczba osób z Gminy Zbójno korzystająca z form aktywizacji za pośrednictwem PUP Golub-Dobrzyń w 2014 r.

Rodzaj działania	Liczba osób
Szkolenia z zakresu umiejętności poszukiwania pracy	5
Szkolenia i przekwalifikowania	4
Prace interwencyjne	15
Roboty publiczne	3
Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	5
Prace społecznie użyteczne	7
Staże	53

Źródło danych: PUP w Golubiu-Dobrzyniu.

2.8.2. Opieka społeczna.

Opieką społeczną na terenie Gminy Zbójno zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS) stanowiący jednostkę organizacyjną Gminy Zbójno. W GOPS zatrudnionych jest 5 pracowników. Pomoc społeczna, którą zajmuje się GOPS w Zbójnie polega w szczególności na:

1. przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
2. pracy socjalnej;

3. prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
4. analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
5. realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
6. rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

GOPS w Zbójnie realizuje zarówno zadania własne jak i zlecone.

Do zadań własnych GOPS w Zbójnie o charakterze obowiązkowym należą:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grupy szczególnego ryzyka,
- 2) sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej,
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- 8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem, 10) praca socjalna,
- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych,
- 13) tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną,
- 14) dożywianie dzieci,
- 15) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- 16) kierowanie do domu pomocy społecznej i podnoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- 17) sporządzanie sprawozdawczości,
- 18) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych.

Ponadto do zadań własnych GOPS w Zbójnie należy:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- 2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- 3) prowadzenie i zapewnianie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu lokalnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- 4) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez GOPS w Zbójnie należy:

- 1) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- 2) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 3) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- 4) prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 5) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

W roku 2013 na terenie Gminy Zbójno było 275 gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. W powyższych gospodarstwach domowych z pomocy społecznej korzystało w sumie 952 osoby. W 2013 roku udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności wynosił w Gminie Zbójno 21,4% i był to najwyższy wskaźnik w powiecie. Należy też dodać, że udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w Gminie Zbójno jest wyższy niż średnio w powiecie, w województwie i w Polsce.

W Gminie Zbójno przyczyny korzystania z pomocy społecznej można podzielić na kilka następujących grup: ubóstwo, bezdomność, potrzebę ochrony macierzyństwa, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwałą chorobę oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Liczba rodzin oraz osób w Gminie Zbójno korzystających z pomocy społecznej wg wymienionych przyczyn prezentuje poniższa tabela.

Przyczyny korzystania z pomocy społecznej w 2013 roku.

Przyczyna korzystania z pomocy społecznej	Liczba rodzin	Liczba osób
Ubóstwo	222	764
Bezdomność	5	7
Potrzeba ochrony macierzyństwa	14	81
Bezrobocie	173	602
Niepełnosprawność	55	184
Długotrwała choroba	21	69

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	48	256
---	----	-----

Źródło danych: dane własne.

2.9. Instytucje użyteczności publicznej.

2.9.1. Nauczanie przedszkolne, szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku na terenie Gminy Zbójno funkcjonowały następujące placówki szkolne:

- Zespół Szkół w Działyniu (przedszkole, szkoła podstawowa).
- Szkoła Podstawowa w Klonowie (punkt przedszkolny, szkoła podstawowa). ➤ Szkoła Podstawowa w Rużu (punkt przedszkolny, szkoła podstawowa).
- Zespół Szkół w Zbójnie (przedszkole, szkoła podstawowa),
- Gimnazjum Publiczne w Zbójnie.

Wymienione wyżej placówki szkolne podlegają pod władze Gminy Zbójno. Oprócz tego na terenie Gminy Zbójno funkcjonuje także Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Wielgiem, który stanowi jednostkę organizacyjną Starostwa Powiatowego w GolubiuDobrzyniu. Do szkół podlegających pod władze gminne uczęszczało w roku szkolnym 2014/2015 w sumie 632 przedszkolaków i uczniów.

Liczba uczniów w poszczególnych placówkach oświatowych na dzień 30.09.2014 kształtowała się następująco:

- Gimnazjum Publiczne w Zbójnie – 159 uczniów
- Zespół Szkół w Działyniu:
 - przedszkole – 20 dzieci
 - roczne przygotowanie przedszkolne – 23 dzieci
 - szkoła podstawowa – 97 uczniów
- Szkoła Podstawowa w Klonowie:
 - przedszkole – 10 dzieci
 - roczne przygotowanie przedszkolne – 17 dzieci
 - szkoła podstawowa - 73 uczniów
- Szkoła Podstawowa w Rużu:
 - przedszkole – 12 dzieci
 - roczne przygotowanie przedszkolne – 14 dzieci
 - szkoła podstawowa – 43 uczniów
- Zespół Szkół w Zbójnie:
 - przedszkole – 23 dzieci
 - roczne przygotowanie przedszkolne – 19 dzieci
 - szkoła podstawowa – 122 uczniów

Na dzień 30.09.2014 r. na terenie gminy Zbójno funkcjonowały 2 przedszkola zlokalizowane w Zbójnie i w Działyniu oraz 2 punkty przedszkolne zlokalizowane w Klonowie i Rużu. Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wynosił w Gminie Zbójno 57,8% i jest niższy niż średnio w powiecie oraz województwie oraz jest jednym z najniższych w powiecie. Szczegółowe dane o edukacji przedszkolnej w Gminie Zbójno prezentuje poniższa tabela:

Edukacja przedszkolna w Gminie Zbójno

Jednostka terytorialna	Placówki wychowania przedszkolnego		Liczba dzieci objętych	Odsetek dzieci w wieku 3-5	Liczba miejsc w	Liczba dzieci w
	ogółem	w tym przedszkola	wychowanie m przedszkolnym	lat objętych wychowaniem m przedszkolnym	przedszkolu	przedszkolu
Zbójno	4	2	135	57,8	124	108
Powiat golubsko-dobrzyński				60,2		
Województwo kujawsko - pomorskie				67,4		
Polska				74,1		

Źródło danych: dane własne.

W dniu 18 lipca 2013 r. została opublikowana ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw. (Dz. U. z dnia 18 lipca 2013 r., poz. 827) Ustawa weszła w życie z dniem 1 września 2013r., a niektóre przepisy będą obowiązywać od 1 stycznia 2014r., 1 września 2014r., 1 stycznia 2015r., 1 września 2015r., 1 września 2016r. oraz 1 września 2017r. Ustawa wprowadziła szereg istotnych zmian w ustawie o systemie oświaty, głównie w odniesieniu do wychowania przedszkolnego. Poniżej prezentujemy najważniejsze zmiany w ustawie o systemie oświaty oraz niektórych innych ustawach:

- Od 1 września 2013 r. opłaty za korzystanie z przedszkoli publicznych (samorządowych i prywatnych) nie mogą przekroczyć kwoty 1 zł za godzinę zajęć. W kolejnych latach kwota ta będzie podlegała waloryzacji. Gminy nie będą mogły pobierać dodatkowych opłat za zajęcia realizowane w czasie przekraczającym 5 godzinną podstawę - art.14 ust.5a ustawy o systemie oświaty (art.1 pkt 4h ustawy zmieniającej).
- Począwszy od września 2013 r. dyrektorzy publicznych przedszkoli i szkół podstawowych będą zobowiązani stosować nowe opłaty za przedszkola (i zwolnienia, jeżeli rada je wprowadzi) - art.14 ust.5 ustawy o systemie oświaty (art.1 pkt 4g ustawy zmieniającej).
- Na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego gmina otrzyma dotację celową z budżetu państwa. Kwota roczna w 2013r. wyniesie 414 zł w

przeliczeniu na 1 dziecko objęte wychowaniem przedszkolnym – art.14d ust.1-3 ustawy o systemie oświaty po zmianach, art. 1 pkt 7 i art. 11 ust.1 ustawy zmieniającej, który określa kwoty dotacji w latach 2013-2021.

- Ustawa nakłada na gminy obowiązek zapewnienia od dnia 1 września 2015r. każdemu dziecku czteroletniemu, a od dnia 1 września 2017r. także każdemu dziecku trzyletniemu, miejsca realizacji wychowania przedszkolnego. Oznacza to, że rodzice, którzy będą chcieli, aby ich dziecko uczęszczało do przedszkola odpowiednio w wieku 3 lub 4 lat, będą mieli gwarancję, że takie miejsce zostanie dla niego zapewnione. Nie oznacza to jednak obowiązku edukacji przedszkolnej dla dzieci w tym wieku. Decyzję czy takie dziecko rozpocznie edukację przedszkolną, będą podejmowali rodzice - art. 7 ustawy zmieniającej.
- Od 1 września 2014 r. organ prowadzący może połączyć w zespół prowadzoną przez siebie szkołę podstawową z prowadzonymi przez siebie przedszkolami mającymi siedzibę na obszarze objętym obwodem tej szkoły. Organ prowadzący może połączyć w zespół prowadzone przez siebie przedszkola mające siedzibę na obszarze objętym obwodem jednej szkoły podstawowej art.62 ust.1d (SP+P), art.62 ust.1e (P+P) ustawy o systemie oświaty po zmianach (art.1,pkt 14 ustawy zmieniającej).
- Rozszerza się uprawnienia gmin w zakresie dowożenia uczniów do szkół i przedszkoli. Gminy będą mogły organizować dowóz do publicznego przedszkola, publicznej innej formy wychowania przedszkolnego, niepublicznego przedszkola również w sytuacji, gdy odległość, jaką musi pokonać dziecko z domu do przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego lub szkoły jest mniejsza niż określona w ustawie (3km) – art. 14 ust.4a ustawy o systemie oświaty po zmianach, art. 10 ustawy zmieniającej.
- Gminy będą zobowiązane do przekształcenia oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych w przedszkola, działające w zespole ze szkołą – w okresie od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2016 r. Przekształcenie nastąpi z mocy prawa z dniem 1 września 2016 roku, dyrektorami zespołów będą dyrektorzy szkół podstawowych do końca okresu, na jaki powierzono im stanowisko dyrektora szkoły podstawowej - art. 5 ust. 1 ustawy zmieniającej.
- Od 1 września 2014 r. wprowadzony zostanie obowiązek zwrotu kosztów utrzymania ucznia w przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego, przez gminy właściwe według miejsca zamieszkania ucznia - art. 79a ustawy o systemie oświaty po zmianach (art. 1, pkt 16 ustawy zmieniającej).
- Wprowadzenie możliwości dotowania niepublicznych przedszkoli w wysokości 100% wydatków ponoszonych na jedno dziecko w przedszkolach publicznych – od 1 września 2015 r., a za zgodą rady gminy – od 1 września 2014 r. – art.13 ust.2 i 3 ustawy zmieniającej.
- Przedszkola niepubliczne, o których mowa w punkcie 9, będą musiały być wyłaniane w otwartym konkursie ofert, którego reguły ma obowiązek ustalić rada gminy – konkursy można przeprowadzić już po 1 września 2013 r. – art.13 ust, 1 ustawy zmieniającej.

Powyższe zmiany w ustawie o systemie oświaty oraz niektórych innych ustawach wpłynęły lub w najbliższym czasie wpłyną na system wychowania przedszkolnego na terenie Gminy Zbójno.

Na terenie Gminy Zbójno oprócz przedszkoli funkcjonują także 4 następujące szkoły podstawowe, w tym 2 zespoły szkół:

- Zespół Szkół w Działyniu,
- Szkoła Podstawowa w Klonowie, - Szkoła Podstawowa w Rużu,
- Zespół Szkół w Zbójnie.

Szczegółowe dane dot. szkół podstawowych w Gminie Zbójno prezentuje poniższa tabela:

Szkolnictwo podstawowe w Gminie Zbójno w roku szkolnym 2013/2014

Liczba szkół	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	W tym w oddziałach przedszkolnych	Liczba uczniów na jeden oddział
4	25	418	88	13,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Systemu Informacji Oświatowej

Na terenie gminy Zbójno funkcjonuje także 1 publiczne gimnazjum w miejscowości Zbójno. Szczegółowe dane nt. Publicznego Gimnazjum w Zbójnie prezentuje poniższa tabela:

Liczba uczniów i oddziałów w Publicznym Gimnazjum w Zbójnie w roku szkolnym 2013/2014

Gimnazjum	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba na uczniów jeden oddział
Gimnazjum w Zbójnie	7	164	23,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Systemu Informacji Oświatowej

Łącznie na dzień 30.09.2014 roku do przedszkoli (łącznie z rocznym przygotowaniem przedszkolnym), szkół podstawowych oraz gimnazjum uczęszczało na terenie Gminy Zbójno 632 dzieci.

Ze względu na występowanie na terenie Gminy Zbójno 4 szkół podstawowych występują 4 następujące obwody szkolne obejmujące wymienione poniżej miejscowości:

Szkoła Podstawowa Ruże:

- Wojnowo,
- Ruże,
- Łukaszewo,
- Imbirkowo,
- Obory,
- Kazimierzewo.

Zespół Szkół Zbójno:

- Adamki,
- Podolina, - Rudusk, - Zbójenko,
- Zbójno, - Zosin.

Zespół Szkół Działyń: -

- Rembiocha,
- Rembiesznica,
- Sitno,
- Działyń,
- Nowy Działyń,
- Ciechanówek,
- Przysań,
- Pustki Działyńskie.

Szkoła Podstawowa Klonowo:

- Ciepień,
- Klonowo, -Wielgie.

Do Publicznego Gimnazjum w Zbójnie uczęszcza młodzież z terenu całej Gminy Zbójno.

Wiedza uczniów nabyta w szkołach podstawowych oraz gimnazjum na terenie Gminy Zbójno jest weryfikowana na podstawie sprawdzianów w klasach VI szkół podstawowych oraz egzaminów gimnazjalnych. Poniżej prezentujemy wyniki zarówno sprawdzianów w klasach VI szkół podstawowych jak i egzaminów gimnazjalnych.

Wyniki sprawdzianu w klasach VI szkół podstawowych w Gminie Zbójno, powiecie golubsko-dobrzyńskim oraz w województwie kujawsko-pomorskim w latach 2008/2009 - 2013/2014.

Szkoła	Rok szkolny					
	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/2014
Gmina Zbójno	20,3	20,0	23,0	20,0	21,0	23,3
Powiat golubsko-dobrzyński	20,9	22,9	24,4	21,3	22,5	23,4
Województwo kujawsko-pomorskie	22,2	24,1	24,9	22,1	23,6	25,0
Polska	22,6	24,6	25,3	22,8	24,0	25,8

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku.

W latach 2008-2014 wyniki sprawdzianu w klasach VI szkół podstawowych z terenu Gminy Zbójno zawsze były poniżej średnich wyników dla powiatu, województwa czy też Polski. Dodatkowo należy zaznaczyć, że wyniki sprawdzianu w klasach VI szkół podstawowych z Gminy Zbójno w latach 2008-2014 były jednymi z najniższych w powiecie. W roku 2014 wyniki sprawdzianu w klasach VI szkół podstawowych Gminy Zbójno należały również do najniższych w województwie kujawsko-pomorskiego, gdyż Gmina Zbójno zajęła

trzeci miejsce od końca w województwie kujawsko-pomorskim pod względem wyników sprawdzianu w klasach VI szkół podstawowych.

Wyniki egzaminu gimnazjalnego w części humanistycznej w Gminie Zbójno, powiecie golubsko-dobrzyńskim oraz województwie kujawsko-pomorskim w latach 2011/2012 - 2013/2014 w procentach wyniku maksymalnego

Szkoła	Średni wynik egzaminu gimnazjalnego					
	Część humanistyczna					
	Język polski			Historia i wiedza o społeczeństwie		
	2011/12	2012/13	2013/14	2011/12	2012/13	2013/14
Gimnazjum w Zbójnie	54,3	45,8	54,0	54,1	48,1	49,9
Powiat golubsko-dobrzyński	61,32	56,74	62,8	57,9	53,7	55,5
Województwo kujawsko-pomorskie	64,2	61	64,6	59,3	56	57,9
Polska	65	62	68	61	58	59

Źródło. Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku

W ostatnich 3 latach średnia wyników na egzaminie gimnazjalnym w części humanistycznej w obydwu zakresach dla Gimnazjum w Zbójnie była gorsza niż średnia wyników dla powiatu, województwa oraz Polski. Ponadto Gmina Zbójno w ostatnich 3 latach uzyskiwała na egzaminie gimnazjalnym w części humanistycznej jedne z najniższych wyników w powiecie.

Wyniki egzaminu gimnazjalnego w części matematyczno - przyrodniczej w Gminie Zbójno, powiecie golubsko-dobrzyńskim oraz województwie kujawsko-pomorskim w latach 2011/2012 - 2013/2014 w procentach wyniku maksymalnego

Szkoła	Średni wynik egzaminu gimnazjalnego					
	Część matematyczno-przyrodnicza					
	Matematyka			Przedmioty przyrodnicze		
	2011/12	2012/13	2013/14	2011/12	2012/13	2013/14
Gimnazjum w Zbójnie	37,7	37,5	33,8	42,3	49,7	44,0
Powiat golubsko-dobrzyński	44,3	44,8	42,0	45,7	56,1	48,8
Województwo kujawsko-pomorskie	46,0	46	45,3	48,6	57	50,1
Polska	47	48	47	50	59	52

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku.

W ostatnich 3 latach średnia wyników na egzaminie gimnazjalnym w części matematyczno-przyrodniczej w obydwu zakresach dla Gimnazjum w Zbójnie była niższa niż średnia w powiecie, województwie oraz Polsce. Ponadto Gmina Zbójno w ostatnich 3 latach uzyskiwała jedne z najniższych wyników w powiecie na egzaminie gimnazjalnym w części matematyczno-przyrodniczej w obydwu zakresach.

W szkołach podlegających pod władze gminne naucza w sumie 51 nauczycieli. Ich dokładny podział przedstawia poniższe zestawienie.

Etatyżacja nauczycieli w poszczególnych szkołach:

- Gimnazjum Publiczne w Zbójnie – 16 etatów
- Zespół Szkół w Działyniu – 12 etatów
- Szkoła Podstawowa w Klonowie – 12 etatów
- Szkoła Podstawowa w Rużu – 11 etatów
- Zespół Szkół w Zbójnie – 14 etatów

Niepokojącym zjawiskiem na terenie Gminy Zbójno w ostatnich latach jest malejąca liczba narodzin dzieci, co wpływa na spadek liczby dzieci w przedszkolach oraz szkołach. Powyższa tendencja grozi także wyludnianiem się Gminy Zbójno. Ponadto malejąca liczba narodzin dzieci wpływa na spadek liczby uczniów w poszczególnych szkołach. Poniżej zaprezentowano dane nt. liczby narodzin dzieci w poszczególnych latach:

Liczba narodzin dzieci.

Rok	Liczba narodzin dzieci
2007	44
2008	56
2009	55
2010	50
2011	57
2012	50
2013	53
2014	37

Źródło danych: dane własne

2.9.2. Ochrona zdrowia.

Na terenie Gminy Zbójno funkcjonują następujące zakłady opieki zdrowotnej:

1. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Mój Medyk”
Zbójno 149
87-645 Zbójno tel.
54 280 18 44
Kierownik – Danuta Brzowska
2. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Mężykowscy” s.c.
Działyn 10
87-645 Zbójno tel.
607 948 427
Kierownik – Beata Mężykowska

Ponadto na terenie Gminy Zbójno funkcjonują także apteki i punkty apteczne:

1. Apteka MANDRAGORA
Zbójno 149
87-645 Zbójno
2. Punkt Apteczny Na Rozdrożu
Działyń 8
87-645 Zbójno

Wymienione powyżej zakłady opieki zdrowotnej oraz apteki zapewniają prawidłową obsługę medyczną mieszkańców Gminy Zbójno.

2.9.3. Instytucja kultury.

Na terenie Gminy Zbójno funkcjonuje jedna instytucja kultury - Gminna Biblioteka Publiczna w Zbójnie. Siedzibą ww. Biblioteki jest miejscowość Zbójno, natomiast terenem działania jest Gmina Zbójno. Przedmiotem działalności Gminnej Biblioteki Publicznej w Zbójnie jest gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie, udostępnianie i ochrona materiałów bibliotecznych. Gminna Biblioteka Publiczna w Zbójnie jest samorządową instytucją kultury, podlegającą wpisowi do rejestru instytucji kultury prowadzonego przez Wójta Gminy Zbójno. Z chwilą wpisu do rejestru instytucji kultury Biblioteka uzyskała osobowość prawną. Biblioteka prowadzi także swoją filię w miejscowości Działyń.

2.9.4 Organizacje pozarządowe.

Na terenie Gminy Zbójno zarejestrowane są następujące stowarzyszenia:

1. **STOWARZYSZENIE „KOBIETY NA RZECZ DZIAŁYNIA”**
Działyń 27a
87-645 Zbójno
Prezes – Elżbieta Maćkiewicz
2. **TOWARZYSTWO ROZWOJU WSI WILEGIE I OKOLIC**
Wielgie 74a 87-645
Zbójno
Prezes- Jadwiga Stachowska
3. **STOWARZYSZENIE AKTYWNYCH NA RZECZ WSI OBORY I OKOLIC**
Obory 55
87-645 Zbójno
Prezes – Hanna Wesołowska
4. **STOWARZYSZENIE PRZYJACIÓŁ SOSW W WIELGIEM**
Wielgie 80a

87-645 Zbójno
Prezes - Małgorzata Miżwińska

5. STOWARZYSZENIE „CZAS DLA ZBÓJNA”

Zbójno 35 A
87-645 Zbójno
Prezes – Katarzyna Rumińska

6. STOWARZYSZENIE „MIESZKAŃCÓW SITNA”

Sitno 76 87-645
Zbójno
Prezes – Paulina Babyszeko

7. TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ RUŻA I OKOLIC

Ruże 9
87-645 Zbójno
Prezes – Małgorzata Grzywińska

8. ZBÓJEŃSKA OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA ZBÓJNO „ZOSP”

Zbójno 142
87-645 Zbójno
Prezes – Dariusz Mężykowski

**9. STOWARZYSZENIE NA RZECZ WSPARCIA ROZWOJU I EDUKACJI
UCZNIÓW PUBLICZNEGO GIMNAZJUM W ZBÓJNIE**

Publiczne Gimnazjum w Zbójnie
87-645 Zbójno
Prezes – Renata Gumińska

**10. STOWARZYSZENIE PRZYJACIÓŁ WSI DZIAŁYŃ I ZESPOŁU SZKÓŁ
„SZKOŁA Marzeń”**

Działyń 57
87-645 Zbójno
Prezes – Katarzyna Kukielska

Wykaz klubów sportowych na terenie Gminy Zbójno:

1. Klub Sportowy "POGROM"

87-645 Zbójno
Przewodniczący – Ryszard Betkier
/ KLUB NIE DZIAŁA /

2. Gminny Klub Sportowy „POGROM” Zbójno

178
87-645 Zbójno

Prezes – Andrzej Jachowski

Wykaz uczniowskich klubów sportowych na terenie Gminy Zbójno:

1. Uczniowski Klub Sportowy „BIEGANIE. PL” Działyn

57, Zespół Szkół im. Stefana Żeromskiego

87-645 Zbójno

Prezes – Rafał Łęgowski

2.9.5. Bezpieczeństwo publiczne

Usługi publiczne na terenie Gminy Zbójno z zakresu bezpieczeństwa publicznego realizuje Komenda Powiatowa Policji w Golubiu-Dobrzyniu. W jej ramach, kontakt z ludnością oraz bezpośredni nadzór nad stanem jej bezpieczeństwa sprawują dzielnicowi. Obsługują oni cały obszar Gminy, który został podzielony na dzielnice w których skład wchodzi wszystkie miejscowości położone na terenie Gminy. Zgodnie z informacjami Komendy Powiatowej Policji w Golubiu-Dobrzyniu, w I kwartale 2015 roku na terenie Gminy Zbójno doszło do popełnienia 5 przestępstw oraz 1 wykroczenia.

Usługi publiczne na terenie Gminy Zbójno z zakresu ochrony przeciwpożarowej realizują jako jednostki wiodące Ochotnicza Straż Pożarna w Zbójnie i Ochotnicza Straż Pożarna w Działyniu wchodzące w skład KSRG wraz z jednostkami Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie Gminy w miejscowościach: Ochotnicza Straż Pożarna w Klonowie, Ochotnicza Straż Pożarna w Rużu.

2.10. Podsumowanie

Przeprowadzona diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej Gminy Zbójno umożliwiła wyciągnięcie wniosków poprzez sformułowanie mocnych i słabych stron gminy oraz szans i zagrożeń. Dodatkowym źródłem informacji na temat rzeczywistej oceny sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy były przeprowadzone zebrania wiejskie, badania ankietowe wśród mieszkańców gminy, badania ankietowe wśród sołtysów oraz umieszczenie Strategii Rozwoju Gminy Zbójno na stronie internetowej Gminy Zbójno. Stanowiły one zbiór informacji o gminie z punktu widzenia mieszkańców poszczególnych sołectw oraz formę uspołecznienia opracowywanej Strategii.

III. Analiza SWOT.

Po przez analizę SWOT postarano się przeanalizować mocne i słabe strony gminy Zbójno oraz jej szans i zagrożeń stwarzane przez otoczenie. Jak już pisano na samym początku tej pracy Skrót SWOT pochodzi od pierwszych liter angielskich słów: strenghts (mocne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse), threats (zagrożenia).

Analiza ta pozwala na określenie jaka jest obecna sytuacja w gminie oraz jej możliwości rozwojowe.

Mocne strony gminy Zbójno to:

- walory krajoznawczo – turystyczne;
- rolnictwo;
- gęsta sieć dróg;
- centralne położenie dróg wojewódzkich na terenie gminy;
- brak uciążliwego przemysłu;
- zwodociągowanie gminy;
- nowoczesne zaplecze oświatowe; - nowoczesne zaplecze sportowe;
- własna oczyszczalnia ścieków;
- duża liczba jezior;
- czyste środowisko naturalne;
- aglomeracja Zbójno ujęta w KPOŚK;
- duża liczba ludzi młodych; - liczne zabytki;
- duża liczba stowarzyszeń;

Słabe strony gminy Zbójno:

- duże bezrobocie;
- bardzo duży odsetek osób korzystających z pomocy społecznej;
- niskie wyniki w nauce uczniów;
- mała liczba zakładów przemysłowych;
- mała aktywność społeczeństwa;
- niski poziom skanalizowania gminy;
- niska jakość dróg;
- brak odpowiedniej bazy turystycznej;
- niskie dochody mieszkańców;
- słabe wykształcenie mieszkańców;
- mała przedsiębiorczość mieszkańców;
- zaśmiecenie terenu gminy;
- zanieczyszczenie wód;
- odpływ ludności z gminy;
- niszczące zabytki;
- niskie dochody gminy;
- małe wykorzystanie walorów turystycznych;
- rozdrobnienie gospodarstw rolnych;

Szanse gminy Zbójno:

- przynależność Polski do Unii Europejskiej;
- rozwój turystyki;
- rozwój agroturystyki;
- możliwość korzystania z funduszy unijnych;
- ucieczka mieszkańców miast na wieś;
- rozwój inwestycji w województwie;
- rozwój inwestycji w Polsce;

- napływ kapitału zagranicznego do Polski;
- rozbudowana sieć wodociągowa;
- czyste środowisko naturalne;
- ujęcie aglomeracji Zbójno w KPOŚK;
- rozwój odnawialnych źródeł energii;
- większe możliwości współpracy między samorządami;
- pomoc finansowa Unii Europejskiej dla rolników;

Zagrożenia dla gminy Zbójno:

- narastające ubóstwo społeczeństwa; - bezrobocie;
- niszczące zabytki na terenie gminy;
- spadek liczby urodzeń dzieci;
- wyludnianie się gminy;
- demoralizacja młodzieży;
- narastająca apatia wśród społeczeństwa;
- niski poziom opadów;
- zmienność prawa;
- konkurencja ze strony rolnictwa Unii Europejskiej;
- ucieczka młodych ludzi do miast;
- starzenie się społeczeństwa gminy;
- zanieczyszczenie wód;
- konkurencja ze strony innych gmin;
- defeminizacja gminy;
- duży udział osób długotrwale pozostających bez pracy;
- marginalizacja części społeczeństwa;
- starzenie się infrastruktury technicznej;

IV. Analiza problemów gminy Zbójno.

4.1. Informacje ogólne.

Analiza problemów to pierwszy etap budowania Strategii Rozwoju Gminy Zbójno. Etap ten ma na celu identyfikację najważniejszych problemów w gminie. Problemy muszą dotyczyć całej gminy, winny więc posiadać charakter globalny, jedynie w ostateczności mogą dotyczyć tylko części społeczności gminy.

Analiza problemów polega na zrealizowaniu następującego ciągu zdarzeń:

- określenie problemów zaistniałych w danej sytuacji, na danym terenie – muszą to być problemy konkretne, istniejących w chwili obecnej – zapis nie może dotyczyć problemów przyszłych, takich które mogą się zdarzyć w przyszłości;
- dokonanie analizy problemów oraz ustalenie istniejących między nimi związków przyczynowo – skutkowych; - ustalenie problemów kluczowych;
- zobrazowanie powyższych związków przyczynowo – skutkowych przy pomocy schematu blokowego („drzewa problemu”);

4.2. Przeprowadzenie analizy problemów.

U podstaw sformułowania Strategii Rozwoju Gminy Zbójno leży diagnoza strategiczna sporządzona przy udziale lokalnych partnerów. Takimi partnerami lokalnymi w gminie Zbójno byli sołtysi z poszczególnych sołectw gminy Zbójno, radni gminy Zbójno oraz mieszkańcy poszczególnych miejscowości uczestniczący w zebraniach wiejskich.

Wymienione powyżej osoby wypełniały ankiety, na których m.in. prezentowały zauważone przez siebie problemy na terenie gminy oraz sposoby ich likwidacji. Tak przeprowadzone badania ankietowe dały w miarę pełny obraz problemów, które dręczą gminę Zbójno. Pozwoliło to na przeprowadzenie diagnozy, wynikiem której było wyłonienie najważniejszych problemów gminy Zbójno, którymi są:

- słaba i starzejąca się infrastruktura techniczna;
- słabe wyniki w nauce uczniów;
- niszczące zabytki;
- słaba infrastruktura turystyczna;
- niska aktywność społeczna; - bezrobocie;
- ubożenie części społeczeństwa;
- słaba oferta kulturalna;
- słaby rozwój gospodarczy;
- wyludnianie się gminy;

V. Wizja rozwoju gminy Zbójno.

Wizja rozwoju gminy – jest to obraz przyszłego stanu gminy, będący wyobrażeniem pożądanego przyszłości. Wizja zawiera syntetyczny opis dążeń i aspiracji społeczności lokalnej, opracowany przy współudziale mieszkańców oraz ich reprezentantów. Wizja rozwoju Gminy Zbójno brzmi następująco:

**GMINA ZBÓJNO JAKO CENTRUM TURYSTYCZNO – ROLNICZE
WYKORZYSTUJĄCE DO ROZWOJU SVOJE NATURALNE WALORY W SPOSÓB
ZRÓWNOWAŻONY I EFEKTYWNY.**

VI. Misja Gminy Zbójno.

Misja gminy – opisuje sposób realizacji wizji rozwoju oraz nadrzędne wartości (zasady), jakimi gmina będzie się kierować podejmując działania na rzecz realizacji wizji. Misja to syntetyczny opis sposobu postępowania w celu realizacji wizji gminy. Misja Gminy Zbójno brzmi następująco:

**ZACHOWANIE CZYSTEGO ŚRODOWISKA NATURALNEGO, ROZWÓJ
TURYSTYKI, NOWOCZESNE ROLNICTWO ORAZ POPRAWA WARUNKÓW
ŻYCIA I PRACY MIESZKAŃCÓW JAKO SPOSÓB NA PRAWDŁOWY ROZWÓJ
GMINY.**

VII. Cele strategiczne i operacyjne gminy Zbójno.

Zasadnicze cele strategiczne rozwoju – to cele wynikające z wizji rozwoju, będące jej konkretyzacją (rozwinięciem). Cele te wyznaczają kierunek działania podmiotów życia gospodarczego, w tym przypadku Gminy Zbójno. Są to cele długookresowe określające, co można obecnie poprawić, aby zwiększyć przyszłe możliwości i zapewnić konkurencyjność danego podmiotu w dłuższym horyzoncie czasowym.

Cele operacyjne (szczegółowe) - stanowią rozwinięcie celów strategicznych, a ich realizacja warunków osiągnięcia zasadniczych celów strategicznych, charakteryzują się także krótszym od tych ostatnich horyzontem czasowym. Powinny one zostać sprecyzowane w taki sposób, aby były osiągalne i mierzalne. Uporządkowanie tych celów daje możliwość wariantowania strategii rozwoju. Konkretyzacją celów strategicznych drugiego rzędu są programy i składające się na nie przedsięwzięcia (zadania do realizacji).

W wyniku prac grup eksperckich określono zarówno cele strategiczne jak i cele operacyjne.

Poniżej przedstawiono ich hierarchię:

- poprawa stanu infrastruktury technicznej gminy; - walka z bezrobociem i rozwój gospodarczy gminy;
- rozwój aktywności społecznej i edukacji;
- tworzenie warunków dla rozwoju turystyki jako alternatywnego źródła dochodów mieszkańców gminy;
- zwiększenie efektywności i różnorodności produkcji rolniczej;

CEL STRATEGICZNY NR 1

POPRAWA STANU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Poziom rozwoju infrastruktury technicznej stanowi niewątpliwie jedną z najsłabszych stron Gminy Zbójno. Rozwój infrastruktury – szczególnie w zakresie rozbudowy i poprawy jakości sieci drogowej oraz wodno-kanalizacyjnej - w dłuższym okresie czasu decydował będzie o możliwościach rozwojowych gminy oraz jakości życia mieszkańców. Koszty budowy tego typu infrastruktury znacznie przewyższając możliwości finansowe gminy powodując konieczność wykorzystania montażu finansowego łączącego środki własne z zewnętrznymi źródłami finansowania, spośród których niewątpliwie dominującą rolę odgrywać będą środki Unii Europejskiej.

Poprawy wymaga także pozostała część infrastruktury tzn. budowa chodników, poprawa oświetlenia niektórych wsi, budowa parkingów oraz kształtowanie centrów wsi. Działania te przyczynią się przede wszystkim do poprawy stanu bezpieczeństwa na terenie gminy, poprawy estetyki gminy oraz podniesienia poziomu życia mieszkańców, żeby w ten sposób zmniejszyć różnice między wsią a miastem.

Cele operacyjne (szczegółowe):

- poprawa infrastruktury komunikacyjnej gminy;
- modernizacja urządzeń systemu wodno-ściekowego;

- budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków (przydomowe oczyszczalnie ścieków);
- poprawa oświetlenia ulicznego gminy;
- rewitalizacja centrów wsi;

CEL STRATEGICZNY NR 2

WALKA Z BEZROBOCIEM I ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY

Bezrobocie jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych na terenie Gminy Zbójno i wszystko wskazuje na to, że sytuacja ta raczej szybko się nie zmieni, tym bardziej, że w rolnictwie istnieje jeszcze tzw. bezrobocie ukryte, które mimo zachodzących przemian w rolnictwie, nadal istnieje i stanowi ważny problem społeczny. Dlatego jednym z podstawowych celów gminy będzie walka z bezrobociem. Jednym ze sposobów walki z bezrobociem będzie aktywizacja osób bezrobotnych. Będzie to realizowane, tak jak i w chwili obecnej, poprzez organizowanie różnego typu praktyk i staży dla bezrobotnej młodzieży, gdyż to ona najbardziej dotknięta jest bezrobociem. Dla pozostałych osób organizowane będą roboty interwencyjne oraz różnego typu szkolenia i kursy mające na celu podniesienie ich kwalifikacji lub ich przekwalifikowanie i lepsze dostosowanie do wymogów rynku pracy. Gmina Zbójno zamierza także wspierać rozwój małych i średnich przedsiębiorstw oraz mikroprzedsiębiorstw, aby w ten promować samozatrudnienie oraz tworzyć nowe miejsca pracy. Szczególnie wspierane będzie tworzenie przedsiębiorstw związanych z obsługą ruchu turystycznego, aby w ten sposób wykorzystać walory turystyczne gminy.

Cele operacyjne (szczegółowe):

- aktywizacja bezrobotnych z terenu gminy;
- wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz mikroprzedsiębiorstw; -
podnoszenie kwalifikacji i przekwalifikowywanie bezrobotnych;

CEL STRATEGICZNY NR 3

ROZWÓJ AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ I EDUKACJI

Cel ten wynika z faktu, że w chwili obecnej społeczeństwo gminy Zbójno jest mało aktywne. Stwarza to pewne bariery hamujące rozwój całej gminy. Dlatego samorząd gminy chce rozbudzić w mieszkańcach inicjatywę do podejmowania różnych działań, które pozwolą na poprawę warunków ich życia oraz rozwój społeczny. Cel ten zamierza się osiągnąć m.in. poprzez organizowanie różnego typu centrów aktywności wiejskiej, tworzenie lokalnych grup działania oraz prowadzenie szerokiej akcji informacyjnej i promującej oddolne inicjatywy.

Dla gminy bardzo ważnym elementem jest także rozwój edukacji. Rozwój ten może się m.in. przyczynić do wzrostu aktywności lokalnej społeczności poprzez zmianę jej podejścia do otaczającego ją świata. Rozwój edukacji może się przyczynić także do zwiększenia konkurencyjności gminy z innymi regionami czy też do szybszego rozwoju gminy. Głównymi sposobami na rozwój edukacji w gminie będzie zachęcanie dzieci i młodzieży do nauki m.in. poprzez różnego rodzaju systemy stypendialne, promowanie edukacji oraz inwestowanie w lokalną bazę oświatową i sportową.

Cele operacyjne (szczegółowe):

- pobudzanie aktywności społeczności wiejskiej;
- wspieranie rozwoju edukacji; - promocja edukacji;
- rozwój własnej bazy edukacyjnej;

CEL STRATEGICZNY NR 4

TWORZENIE WARUNKÓW DLA ROZWOJU TURYSTYKI JAKO ALTERNATYWNEGO ŹRÓDŁA DOCHODÓW MIESZKAŃCÓW GMINY

Rozwój działalności turystycznej, szczególnie w oparciu o rozwój agroturystyki może stanowić ważny czynnik przyczyniający się do zwiększenia dochodów ludności gminy. Istniejące na obszarze gminy indywidualne gospodarstwa rolne powinny stanowić potencjał dla zaistnienia w gminie tej formy działalności pozarolniczej. Jednakże warunkiem koniecznym dla rozwoju turystyki jest zarówno rozwój infrastruktury i bazy turystycznej jak i zdefiniowanie, stworzenie i promocja produktu turystycznego gminy, spójnego i komplementarnego wobec ofert okolicznych jednostek. Rolą władz lokalnych, oprócz działań koncepcyjnych, będzie zarówno tworzenie sprzyjających warunków dla planowanych inwestycji turystycznych jak i działania na rzecz pozyskania takich inwestycji. Nie bez znaczenia będą także działania o charakterze szkoleniowym i informacyjnym dla osób zainteresowanych działalnością agroturystyczną. Istotne znaczenie dla zachęcenia do przyjazdu i dłuższego pobytu na terenie gminy będą miały działania nakierowane na poprawę wizerunku (estetyzacja) poszczególnych miejscowości oraz działania promocyjne.

Cele operacyjne (szczegółowe):

- wspieranie rozwoju bazy turystycznej;
- promocja gminy;
- szkolenia związane z rozwojem turystyki i agroturystyki;
- inwestycje wspierające rozwój turystyki;
- poprawa estetyki gminy;

CEL STRATEGICZNY NR 5

ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI I RÓŻNORODNOŚCI PRODUKCJI ROLNEJ

Gmina Zbójno jest gminą typowo rolniczą, w której dochody z tej działalności stanowią i stanowić będą istotne źródło utrzymania mieszkańców. Stąd też niezwykle istotne stają się optymalizowanie – w ramach istniejących możliwości – warunków w jakich funkcjonują lokalni rolnicy. Działania z tego zakresu powinny koncentrować się na tworzeniu warunków dla wspierania produkcji rolniczej oraz jej późniejszego zbytu poprzez poprawienie dostępności usług oferowanych przez instytucje wspomagające rolnictwo. Szczególny nacisk powinien zostać skierowany na edukację i pomoc techniczną w zakresie możliwie pełnego i efektywnego wykorzystania przez rolników możliwości oferowanych przez programy i fundusze Unii Europejskiej. Istnieje duże prawdopodobieństwo, iż brak kompleksowej pomocy np. w zakresie procedur, technik wypełniania wniosków, dokumentowania i rozliczania projektów finansowanych ze środków unijnych ograniczy poziom wykorzystania pojawiających się możliwości restrukturyzacji i modernizacji gospodarstw. Kolejną barierą będą niewątpliwie

trudności w pozyskaniu zabezpieczenia przez indywidualne gospodarstwa środków na finansowanie inwestycji – mając na uwadze nawet bardzo ograniczone możliwości samorządu w tym zakresie, władze lokalne nie powinny pozostać bierne. Potencjalnymi obszarami aktywności w tym zakresie mogą być działania zmierzające do rozwoju instytucji otoczenia rolnictwa czy też pozyskiwanie i upowszechnianie informacji o możliwościach kredytowania inwestycji.

Cele operacyjne (szczegółowe):

- wspieranie produkcji rolniczej na terenie gminy Zbójno;
- poprawa otoczenia instytucjonalnego rolnictwa;
- upowszechnianie doradztwa dla rolników;
- pomoc przy korzystaniu z programów unijnych dla rolnictwa;

VIII. Przewidziane do realizacji przedsięwzięcia w ramach Strategii Rozwoju Gminy Zbójno w latach 2015 - 2020.

8.1 Planowane przedsięwzięcia

Jak już wspomniano wcześniej, selekcja najważniejszych kierunków działań możliwa była dzięki określeniu kierunków i celów rozwoju Gminy Zbójno. Najkorzystniej traktować je jako swego rodzaju propozycję – listę przedsięwzięć potrzebnych i planowanych do realizacji w latach 2015-2020, która jednak wciąż pozostaje otwarta, dając pewien zakres swobody działania. Zarówno niniejsza lista, jak również ta będąca wynikiem identyfikacji kolejnych przedsięwzięć poddane zostaną ewaluacji w celu określenia stopnia realizacji ustaleń zawartych w niniejszym dokumencie. Sam proces ewaluacji wymaga włączenia ich do systemu sprawozdawczości i monitorowania jako kolejnych elementów realizacji ustaleń strategii.

Planując realizację działań, zarówno o charakterze inwestycyjnym, jak i społecznym, należy wziąć pod uwagę realne możliwości ich wdrożenia. Wiąże się to z koniecznością oszacowania wydatków na rozwój poszczególnych sfer gminy oraz określenia potencjalnych źródeł finansowania.

W okresie wdrażania strategii można wykorzystać środki pochodzące z następujących źródeł:

- ☐ Środki własne beneficjentów,
 - środki samorządowe (gminne, powiatowe, wojewódzkie),
 - środki prywatne innych podmiotów, np. organizacji pozarządowych,
- ☐ Środki zewnętrzne, w tym m. in.:
 - kredyty i pożyczki bankowe,
 - dotacje i pożyczki krajowe, np. z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Budżet Państwa,
 - fundusze strukturalne Unii Europejskiej,
 - dochody z emisji obligacji,
- ☐ Środki mieszane – hybrydowe instrumenty finansowe, w tym m.in.:

- partnerstwo publiczno-prywatne, ▪
kombinacja pożyczki z dotacją.

Oprócz wykorzystania środków własnych oraz powszechnie znanych zewnętrznych źródeł finansowania, istnieje możliwość współfinansowania projektów ze środków Unii Europejskiej. W okresie programowania 2014-2020 rząd polski planuje w ramach polityki spójności środki finansowe przeznaczyć na następujące obszary:

- ☐ rozwój i badania naukowe oraz ich komercjalizacja,
- ☐ innowacje,
- ☐ kluczowe połączenia drogowe,
- ☐ rozwój przedsiębiorczości,
- ☐ zielona energia,
- ☐ transport przyjazny środowisku (kolej, transport publiczny),
- ☐ rozwój społeczeństwa informacyjnego i cyfryzację kraju (szerokopasmowy dostęp do Internetu, e-usługi administracji), ☐ włączenie społeczne, edukację i aktywizację zawodową.

Szczególne znacznie odgrywać będą środki finansowe przewidziane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, który w obecnej perspektywie jest programem finansowanym z EFRR i z EFS. Znaczące środki dla gmin wiejskich będą także dostępne z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020, który jest podstawowym instrumentem finansowym do przeprowadzania zmian strukturalnych i inwestycyjnych na terenach wiejskich.

Dlatego w związku z nową perspektywą funduszy unijnych poniżej zaprezentowano zadania planowane do realizacji w Gminie Zbójno w okresie programowania 2015-2020. Niniejsze zestawienie zadań powstało w wyniku szerokich konsultacji z mieszkańcami Gminy Zbójno. Poszczególne zadania zostały podzielone wg właściwości sołectw. Jeżeli zadanie jest realizowane na terenie kilku sołectw, wówczas zostało ono przypisane do tego sołectwa, w którym znajduje się większa część zadania. W przypadku zadań realizowanych na terenie całej Gminy Zbójno zostały ono przypisane do całej Gminy Zbójno.

Sołectwo Adamki

Nazwa projektu	Przebudowa drogi gminnej nr 110522C Adamki-Zbójno w miejscowości Adamki
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	2 000 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	2 000 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Materiał na remont dróg będących własnością gminy
----------------	---

Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	13 226,09 zł
Koszty kwalifikowane	13 226,09 zł 0,00
Koszty niekwalifikowane	zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2016

Sołectwo Ciepień

Nazwa projektu	Materiał na remont dróg będących własnością gminy
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	14 203,22 zł
Koszty kwalifikowane	14 203,22 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2016

Nazwa projektu	Oznakowanie dróg w Ciepieniu
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	1 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	1 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Sołectwo Działyń

Nazwa projektu	Budowa przedszkola przy Zespole Szkół w Działyńcu w Gminie Zbójno.
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	1 250 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	1 250 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	07.2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	12.2018

Nazwa projektu	Termomodernizacja budynku Ośrodka Zdrowia i filii Biblioteki w Działyniu
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	250 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	250 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Przebudowa drogi gminnej w centrum wsi Działyn
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	200 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	200 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Przebudowa drogi gminnej nr 110510C Ciechanówek-Działyn w miejscowości Działyn
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	2 500 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	2 000 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Modernizacja budynku szkoły w Działyniu
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	500 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	500 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Przebudowa drogi gminnej nr 110519C Działyn-Rembiocha w miejscowości Działyn
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	1 000 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	1 000 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Rewitalizacja centrum wsi Działyn
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	300 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	300 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Oczyszczenie stawu w centrum miejscowości Działyn wraz z zagospodarowaniem terenu wokół stawu
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	50 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	50 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Remont drogi Działyn-Nowogród w miejscowości Działyn
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	25 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	25 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Remont drogi Pustki Działyńskie-Wielgie w miejscowości Działyń
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	35 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	35 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Remont drogi Działyń-Macikowo w miejscowości Działyń
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	45 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	45 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Budowa przystanków autobusowych
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	10 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	10 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Modernizacja sieci wodociągowej w miejscowości Działyń
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	250 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	250 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Wymiana oświetlenia na energooszczędne w miejscowości Działyń
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	200 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	200 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Budowa chodników w miejscowości Działyń
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	200 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	200 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Ustawienie lustra drogowego na skrzyżowaniu dróg Działyń-Rembiocha
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	1 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	1 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Materiał na remont dróg będących własnością gminy
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	34 897,35 zł
Koszty kwalifikowane	34 897,35 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2016

Nazwa projektu	Utworzenie przejścia dla pieszych w miejscowości Działyń
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	2 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	2 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Budowa oświetlenia energooszczędnego w miejscowości Działyń
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	100 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	100 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Sołectwo Klonowo

Nazwa projektu	Modernizacja budynku świetlicy wiejskiej w miejscowości Klonowo
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	500 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	500 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Termomodernizacja budynku nauczyciela w miejscowości Klonowo
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	500 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	500 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2018

Nazwa projektu	Modernizacja budynku szkoły w miejscowości Klonowo
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	500 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	500 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Utworzenie plaży nad jeziorem w miejscowości Klonowo
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	3 506,44 zł
Koszty kwalifikowane	3 506,44 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2016

Nazwa projektu	Materiał na remont dróg będących własnością gminy
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	13 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	13 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2016

Nazwa projektu	Budowa boiska do piłki plażowej w miejscowości Klonowo
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	25 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	25 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016

Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020
---	------

Nazwa projektu	Budowa siłowni zewnętrznej w miejscowości Klonowo
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	20 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	20 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Wymiana oświetlenia na energooszczędne w miejscowości Klonowo
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	100 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	100 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w miejscowości Klonowo
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	500 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	500 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Budowa przystanku autobusowego w miejscowości Klonowo
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	5 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	5 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016

Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020
---	------

Nazwa projektu	Rewitalizacja centrum wsi Klonowo
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	300 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	300 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Termomodernizacja świetlicy wiejskiej w miejscowości Klonowo
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	250 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	250 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Sołectwo Łukaszewo

Nazwa projektu	Wykup gruntów i budowa świetlicy wiejskiej w Łukaszewie
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	500 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	500 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Materiał na remont dróg będących własnością gminy
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	13 086,50 zł
Koszty kwalifikowane	13 086,50 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016

Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2016
---	------

Sołectwo Obory

Nazwa projektu	Modernizacja budynku świetlicy wiejskiej w miejscowości Obory
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	250 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	250 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Budowa placu zabaw w miejscowości Obory
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	50 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	50 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Budowa ogrodzenia boiska w miejscowości Obory
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	25 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	25 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Modernizacja budynku poszkolnego w miejscowości Obory
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	250 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	250 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016

Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020
---	------

Nazwa projektu	Modernizacja ogrzewania w świetlicy wiejskiej w Oborach
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	15 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	15 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Modernizacja oświetlenia w miejscowości Obory
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	25 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	25 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Budowa oświetlenia przy boisku w miejscowości Obory
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	25 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	25 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Modernizacja boiska w miejscowości Obory
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	25 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	25 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016

Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020
---	------

Nazwa projektu	Modernizacja przepustu i budowa parkingu w miejscowości Obory
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	100 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	100 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Budowa odwiertu studni głębinowej w Oborach
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	200 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	200 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Budowa indywidualnej oczyszczalni ścieków przy świetlicy wiejskiej w miejscowości Obory
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	20 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	20 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Budowa tablicy informacyjnej w miejscowości Obory
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	1 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	1 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł

Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Rewitalizacja centrum wsi Obory
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	100 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	100 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Termomodernizacja świetlicy wiejskich w miejscowości Obory
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	250 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	250 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Materiał na remont dróg będących własnością gminy
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	50 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	50 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Sołectwo Podolina

Nazwa projektu	Przebudowa drogi gminnej nr 110501C Zbójno-Rudusk-Podolina na odcinku od Podoliny do granic Gminy Zbójno w miejscowości Podolina
Beneficjent	Gmina Zbójno

Koszt całkowity projektu w zł	1 000 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	1 000 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Dokumentacja na przebudowę drogi gminnej nr 110501C Zbójno-Rudusk-Podolina na odcinku od Podoliny do granic Gminy Zbójno w miejscowości Podolina
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	10 434,31 zł
Koszty kwalifikowane	10 434,31 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2016

Nazwa projektu	Materiał na remont dróg będących własnością gminy
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	50 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	50 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Sołectwo Rembiocha

Nazwa projektu	Budowa chodników i drogi gminnej nr 110506C w centrum wsi Rembiocha
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	1 000 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	1 000 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016

Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020
---	------

Nazwa projektu	Budowa chodników w centrum wsi Rembiocha
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	100 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	100 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Przebudowa drogi gminnej w centrum wsi Rembiocha
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	300 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	300 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Modernizacja budynku świetlicy wiejskiej w miejscowości Rembiocha
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	500 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	500 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Budowa placu zabaw w miejscowości Rembiocha
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	11 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	11 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016

Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2016
---	------

Nazwa projektu	Budowa oświetlenia ulicznego w miejscowości Rembiocha
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	50 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	50 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Ustawienie tablicy informacyjnej z nazwą miejscowości w Rembiosze
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	500,00 zł
Koszty kwalifikowane	500,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Ustawienie lustra drogowego na skrzyżowaniu dróg miejscowości Rembiocha
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	1 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	1 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Poprawa estetyki stawu w miejscowości Rembiocha
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	20 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	20 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł

Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Budowa boiska sportowego wraz z oświetleniem w miejscowości Rembiocha
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	100 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	100 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Budowa kanalizacji deszczowej przy drodze 110506C w miejscowości Rembiocha
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	100 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	100 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Materiał na remont dróg będących własnością gminy
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	4 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	4 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2016

Nazwa projektu	Budowa parkingu w miejscowości Rembiocha
Beneficjent	Gmina Zbójno

Koszt całkowity projektu w zł	50 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	50 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Posadzenie drzew i trawy w miejscowości Rembiocha
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	319,94 zł
Koszty kwalifikowane	319,94 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2016

Nazwa projektu	Rewitalizacja centrum wsi Rembiocha
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	400 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	400 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Termomodernizacja świetlicy wiejskiej w miejscowości Rembiocha
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	250 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	250 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Sołectwo Rudusk

Nazwa projektu	Rozbudowa placu zabaw w Rudusku
Beneficjent	Gmina Zbójno

Koszt całkowity projektu w zł	10 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	10 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Budowa lamp w miejscowości Rudusk
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	10 853,07 zł
Koszty kwalifikowane	10 853,07 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2016

Nazwa projektu	Wykup/użyczenie/wynajem terenu pod plac zabaw w Rudusku
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	5 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	5 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Materiał na remont dróg będących własnością gminy
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	50 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	50 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Sołectwo Ruże

Nazwa projektu	Modernizacja budynku świetlicy wiejskiej w miejscowości Ruże
Beneficjent	Gmina Zbójno

Koszt całkowity projektu w zł	500 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	500 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Termomodernizacja budynku świetlicy wiejskiej w miejscowości Ruże
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	250 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	250 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Modernizacja budynku szkoły w Rużu
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	250 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	250 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Rużu
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	250 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	250 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Materiał na remont dróg będących własnością gminy
Beneficjent	Gmina Zbójno

Koszt całkowity projektu w zł	50 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	50 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Budowa sanitariatów przy świetlicy wiejskiej w miejscowości Ruże
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	25 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	25 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Dokumentacja techniczna na modernizację świetlicy wiejskiej w miejscowości Ruże
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	13 295,89 zł
Koszty kwalifikowane	13 295,89 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2016

Nazwa projektu	Modernizacja boiska szkolnego w Rużu
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	25 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	25 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Rewitalizacja centrum wsi Ruże
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	300 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	300 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł

Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Sołectwo Sitno

Nazwa projektu	Przebudowa drogi gminnej nr 110508C w miejscowości Sitno gm. Zbójno
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	750 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	750 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2016

Nazwa projektu	Remont budynku poszkolnego w miejscowości Sitno
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	500 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	500 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Modernizacja budynku świetlicy wiejskiej w miejscowości Sitno
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	500 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	500 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Zakup wyposażenia do świetlicy wiejskiej w miejscowości Sitno
Beneficjent	Gmina Zbójno

Koszt całkowity projektu w zł	20 833,72 zł
Koszty kwalifikowane	20 833,72 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywany termin zakończenia realizacji projektu	2016

Nazwa projektu	Zagospodarowanie terenu wokół świetlicy wiejskiej w miejscowości Sitno
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	560 000,00 zł
Koszty kwalifikowalne	560 000,00 zł
Koszty niekwalifikowalne	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2018
Przewidywany termin zakończenia realizacji projektu	2019

Nazwa projektu	Budowa placu zabaw w miejscowości Sitno
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	50 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	50 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywany termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Budowa oświetlenia ulicznego w miejscowości Sitno
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	50 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	50 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywany termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Budowa siłowni zewnętrznej w miejscowości Sitno
Beneficjent	Gmina Zbójno

Koszt całkowity projektu w zł	10 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	10 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Budowa chodników w miejscowości Sitno
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	100 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	100 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Rewitalizacja centrum wsi Sitno
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	300 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	300 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Termomodernizacja świetlicy wiejskich w miejscowości Sitno
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	250 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	250 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Materiał na remont dróg będących własnością gminy
Beneficjent	Gmina Zbójno

Koszt całkowity projektu w zł	50 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	50 000,00 zł 0,00
Koszty niekwalifikowane	zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Sołectwo Wielgie

Nazwa projektu	Przebudowa budynku poszkolnego na cele mieszkalne w miejscowości Wielgie
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	750 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	750 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Przebudowa drogi gminnej nr 110521C Wielgie-Liciszewy w miejscowości Wielgie
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	1 500 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	1 500 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Rewitalizacja centrum wsi Wielgie
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	300 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	300 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Wymiana ogrzewania świetlicy wiejskiej w miejscowości Wielgie
Beneficjent	Gmina Zbójno

Koszt całkowity projektu w zł	50 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	50 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Zakup koszy na śmieci
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	2 500,00 zł
Koszty kwalifikowane	2 500,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Modernizacja świetlicy wiejskiej w miejscowości Wielgie
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	200 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	200 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Utworzenie plaży nad jeziorem w miejscowości Wielgie
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	20 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	20 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Materiał na remont dróg będących własnością gminy
Beneficjent	Gmina Zbójno

Koszt całkowity projektu w zł	22 264,51 zł
Koszty kwalifikowane	22 264,51 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2016

Nazwa projektu	Doposażenie klubu sportowego w miejscowości Wielgie
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	10 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	10 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Termomodernizacja świetlicy wiejskich w miejscowości Wielgie
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	250 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	250 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Sołectwo Wojnowo

Nazwa projektu	Materiał na remont dróg będących własnością gminy
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	12 098,53 zł
Koszty kwalifikowane	12 098,53 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2016

Nazwa projektu	Zakup paliwa do sprzętu odśnieżającego drogi
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	2 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	2 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2016

Nazwa projektu	Remont przepustów i dróg w miejscowości Wojnowo
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	50 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	50 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Budowa oświetlenia ulicznego w miejscowości Wojnowie
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	50 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	50 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Sołectwo Zbójno

Nazwa projektu	Materiał na remont dróg będących własnością gminy
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	12 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	12 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016

Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2016
---	------

Nazwa projektu	Tablica informacyjna z nazwą miejscowości
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	388,56 zł
Koszty kwalifikowane	388,56 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2016

Sołectwo Zbójno

Nazwa projektu	Modernizacja oczyszczalni ścieków i sieci wodociągowej w Gminie Zbójno.
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	1 230 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	1 000 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	230 000,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	07.2015
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	12.2018

Nazwa projektu	Termomodernizacja budynku wielorodzinnego Wspólnoty Mieszkaniowej w Zbójnie
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	500 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	500 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Termomodernizacja budynku nauczyciela w Zbójnie
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	500 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	500 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł

Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej oraz zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w produkcji energii w Gminie Zbójno.
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	950 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	950 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	07.2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	12.2018

Nazwa projektu	Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy w Zbójnie
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	500 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	500 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	07.2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	12.2018

Nazwa projektu	Rewitalizacja zespołu pałacowo-parkowego w miejscowości Zbójno.
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	8 000 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	8 000 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2017
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2018

Nazwa projektu	Budowa sali gimnastycznej przy Zespole Szkół w Zbójnie
Beneficjent	Gmina Zbójno

Koszt całkowity projektu w zł	2 000 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	2 000 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Przebudowa drogi gminnej nr 110512C Zbójno-Ciepień
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	3 000 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	3 000 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Zakup wyposażenia i sprzętu komputerowego do Biblioteki Gminnej w Zbójnie
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	25 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	
Koszty niekwalifikowane	
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Rewitalizacja centrum wsi Zbójno
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	100 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	100 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Zagospodarowanie zbiornika wodnego wraz z terenem wokół na działce o nr geodezyjnym 147/2 w miejscowości Zbójno
----------------	---

Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	34 897,35 zł
Koszty kwalifikowane	34 897,35 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2016

Nazwa projektu	Budowa Strażnicy OSP w miejscowości Zbójno
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	1 000 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	1 000 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Przebudowa sieci kanalizacyjnej w Zbójnie
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	200 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	200 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Materiał na remont dróg będących własnością gminy
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	100 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	100 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Sołectwo Zosin

Nazwa projektu	Budowa przystanku autobusowego w Zosinie
Beneficjent	Gmina Zbójno

Koszt całkowity projektu w zł	5 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	5 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Materiał na remont dróg będących własnością gminy
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	8 852,49 zł
Koszty kwalifikowane	8 852,49 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2016

Nazwa projektu	Budowa lampy ulicznej w Zosinie
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	10 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	10 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Zakup kierunkowskazu z nazwą miejscowości
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	500,00 zł
Koszty kwalifikowane	500,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2016

Zadania realizowane na terenie całej Gminy Zbójno

Nazwa projektu	Materiał na remont dróg będących własnością gminy w Gminie Zbójno
Beneficjent	Gmina Zbójno

Koszt całkowity projektu w zł	500 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	500 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Integracja – podstawowa komórka zawodowa.
Beneficjent	Gmina Zbójno.
Koszt całkowity projektu w zł	600 000,00 zł.
Koszty kwalifikowane	600 000,00 zł.
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł.
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	01.2016.
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	12.2018.

Nazwa projektu	Wsparcie procesu głębokiej termomodernizacji budynków jednorodzinnych na terenie gminy Zbójno. Modernizacja kotłowni w gospodarstwach rolniczych w zakresie opalania słomą z własnego gospodarstwa.
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	500 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	500 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Wsparcie procesów głębokiej termomodernizacji budynków jednorodzinnych na terenie gminy Zbójno. Modernizacja kotłowni domowych na opalanie biomasą celem ogrzewania budynków.
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	500 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	500 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł

Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Wsparcie procesu głębokiej termomodernizacji budynków jednorodzinnych na terenie gminy Zbójno. Budowa instalacji słonecznych do ogrzewania wody w indywidualnych budynkach mieszkalnych.
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	500 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	500 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Wsparcie głębokiej termomodernizacji budynków jednorodzinnych na terenie gminy Zbójno. Wdrożenie instrumentu wsparcia finansowego gminy, 1000 zł do ocieplenia ścian i stropu budynku jednorodzinnego warstwą styropianu o grubości min. 15 cm.
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	250 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	250 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów oraz podniesienie kompetencji nauczycieli w Powiecie Golubsko – Dobrzyńskim
Beneficjent	Powiat Golubsko – Dobrzyński Gmina Miasto Golub – Dobrzyń Gmina Golub – Dobrzyń Gmina Ciechocin Miasto i Gmina Kowalewo Pomorskie Gmina Radomin Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	4.705.882,30 zł

Koszty kwalifikowane	4.705.882,30 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2018

Nazwa projektu	Wsparcie istniejących placówek wychowania przedszkolnego na terenie Powiatu Golubsko – Dobrzyńskiego.
Beneficjent	Gmina Miasto Golub – Dobrzyń Gmina Golub – Dobrzyń Gmina Ciechocin Miasto i Gmina Kowalewo Pomorskie Gmina Radomin Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	1.176.470,59 zł
Koszty kwalifikowane	1.176.470,59 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	01.09.2016 r.
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	31.12.2018 r.

Nazwa projektu	Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków w Gminie Zbójno.
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	1 034 705,88 zł
Koszty kwalifikowane	1 034 705,88 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	07.2015
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	12.2018

Nazwa projektu	Modernizacja nawierzchni gruntowych będących własnością gminy na nawierzchnie tłuczniowo-kamienne dróg gminnych na długości 10 km
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	200 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	200 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2015
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Budowa instalacji Odnawialnych Źródeł Energii w Gminie Zbójno
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	1 000 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	1 000 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Budowa ścieżek rowerowych na terenie Gminy Zbójno.
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	1 000 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	1 000 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	07.2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	12.2018

Nazwa projektu	Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne na terenie Gminy Zbójno.
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	400 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	400 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	07.2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	12.2018

Nazwa projektu	Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej obejmujących budynki szkolne i remizy oraz zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w produkcji energii w Gminie Zbójno.
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	1 500 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	1 500 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł

Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2018

Nazwa projektu	Modernizacja stacji uzdatniania wody oraz budowa nowego odwiertu i studni wodociągowej na terenie Gminy Zbójno.
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	500 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	500 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2018

Nazwa projektu	Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków na terenie Gminy Zbójno
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	2 500 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	2 500 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Doposażenie bazy sportowej w Gminie Zbójno
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	500 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	500 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Modernizacja sieci wodociągowej w Gminie Zbójno
Beneficjent	Gmina Zbójno

Koszt całkowity projektu w zł	500 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	500 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Organizacja szkoleń dot. zakładania działalności gospodarczej, pozyskiwania funduszy unijnych, agroturystyki, obsługi komputera i internetu
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	80 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	80 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Organizacja corocznych wydarzeń promujących LGD Dolina Drwęcy oraz Gminę Zbójno (przez 5 lat)
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	100 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	100 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Szkolenia przekwalifikowujące dla bezrobotnych
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	100 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	100 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Organizacja szkoleń zawodowych dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	100 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	100 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Płatne staże zawodowe po ukończeniu szkoleń zawodowych dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	100 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	100 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Trening umiejętności społecznych dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	20 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	20 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Warsztaty aktywnego poszukiwania pracy dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	20 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	20 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016

Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020
---	------

Nazwa projektu	Warsztaty planowania domowego budżetu dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	20 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	20 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Warsztaty kulinarne (zdrowego i taniego żywienia) dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	20 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	20 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Uczestnicy zorganizują za pomocą animatora kultury imprezę integracyjną w plenerze dla mieszkańców Gminy Zbójno. (Plan budżetu, zakupów, żywienia, atrakcji i obsługa)
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	20 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	20 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Organizacja usług wzajemnościowych polegających na wolontariacie na rzecz seniorów (pomoc w robieniu zakupów, załatwianiu spraw urzędowych, obsłudze komputera, internetu, a dokładnie
----------------	--

	asystowanie w tych czynnościach
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	10 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	10 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Szkolenie dla wolontariuszy dot. aktywizacji i potrzeb seniorów
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	10 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	10 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Organizacja wyjazdów integracyjnych dla seniorów
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	10 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	10 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Organizacja rajdów pieszych, rowerowych, nordic walking'owych (zakup odpowiedniego sprzętu do organizacji zajęć w ramach cross-financingu)
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	10 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	10 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł

Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Organizacja spotkań grupowych, kół zainteresowań dla seniorów
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	10 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	10 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

Nazwa projektu	Modernizacja systemów melioracyjnych w Gminie Zbójno
Beneficjent	Gmina Zbójno
Koszt całkowity projektu w zł	500 000,00 zł
Koszty kwalifikowane	500 000,00 zł
Koszty niekwalifikowane	0,00 zł
Przewidywany termin rozpoczęcia realizacji projektu	2016
Przewidywane termin zakończenia realizacji projektu	2020

IX. Zgodność strategii rozwoju z innymi dokumentami planowania strategicznego.

Strategia Rozwoju Gminy Zbójno nie jest opracowaniem zawieszonym w próżni. Strategia musi być powiązana i zgodna z innymi dokumentami mającymi wpływ na rozwój gminy. Dlatego też Strategia Rozwoju Gminy Zbójno na Lata 2015-2020 nawiązuje do dokumentów strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym. Priorytety, cele strategiczne i działania zidentyfikowane w dokumencie są komplementarne w stosunku do m.in. następujących dokumentów strategicznych:

- EUROPA 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
- Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa strategia rozwoju kraju. □ Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do roku 2030. □ Strategia Rozwoju Kraju 2020.
- Strategia Zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa.

- Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+.
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Dokument strategiczny EUROPA 2020.

Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu uznaje za priorytety: (1) rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach; (2) promocję gospodarki oszczędzającej zasoby, zielonej i konkurencyjnej oraz (3) sprzyjanie gospodarce o wysokim zatrudnieniu, zapewniającej wysoką spójność społeczną i terytorialną. Strategia Rozwoju Gminy Zbójno poprzez wizję, cele strategiczne, cele horyzontalne, cele operacyjne i kierunki interwencji zorientowana jest na wdrażanie w województwie trzech priorytetów strategii Europa 2020. Założenia Strategii realizują cele wyznaczone do osiągnięcia na poziomie całej Unii Europejskiej. Poniżej przedstawiono analizę spójności celów wyznaczonych w dokumentach.

Zakres komplementarności.

Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu	Strategia Rozwoju Gminy Zbójno na lata 2015-2020
Cele:	Cele strategiczne:
Stopa zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat powinna wzrosnąć z obecnych 69% do co najmniej 75%, między innymi wskutek zwiększenia liczby pracujących kobiet i osób starszych oraz lepszej integracji migrantów na rynku pracy.	Cel strategiczny nr 2 Walka z bezrobociem i rozwój gospodarczy gminy
Emisję dwutlenku węgla należy ograniczyć co najmniej o 20% w porównaniu z poziomem z 1990 r. lub, jeśli pozwolą na to warunki, nawet o 30%; należy zwiększyć udział odnawialnych źródeł energii w naszym całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zwiększyć efektywność wykorzystania energii o 20%.	Cel strategiczny nr 1 Poprawa stanu infrastruktury technicznej
Cel związany z edukacją, dotyczący problemu osób przedwcześnie kończących naukę szkolną, obejmuje ograniczenie wskaźnika przerywania nauki do 10% w porównaniu z obecnym poziomem 15% oraz zwiększenie do 2020 r. odsetka osób w wieku 30-34 lat posiadających wyższe wykształcenie z 31% do co najmniej 40%	Cel strategiczny nr 3 Rozwój aktywności społecznej i edukacji

Źródło: opracowanie własne

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030.

Trzecia fala nowoczesności jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej. Dokument został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 5 lutego 2013 r. Celem głównym przedstawionym w niniejszym dokumencie jest poprawa jakości życia Polaków. Poniżej przedstawiono zakres komplementarności dokumentów na poziomie celów strategicznych.

Zakres komplementarności.

Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności	Strategia Rozwoju Gminy Zbójno na lata 2015-2020
Cele strategiczne:	Cele strategiczne:
Cel 3 - Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki	Cel strategiczny nr 3 Rozwój aktywności społecznej i edukacji
Cel 4 - Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki	Cel strategiczny nr 2 Walka z bezrobociem i rozwój gospodarczy gminy
Cel 6 - Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”	Cel strategiczny nr 2 Walka z bezrobociem i rozwój gospodarczy gminy
Cel 7 – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska	Cel strategiczny nr 1 Poprawa stanu infrastruktury technicznej
Cel 8 - Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych	Cel strategiczny nr 4 Tworzenie warunków dla rozwoju turystyki jako alternatywnego źródła dochodów mieszkańców gminy
Cel 9 - Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego	Cel strategiczny nr 1 Poprawa stanu infrastruktury technicznej

Źródło: opracowanie własne

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do roku 2030.

Obowiązującym dokumentem krajowym, o długookresowym horyzoncie czasowym, sięgającym roku 2030, jest Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do roku 2030, przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 13 grudnia 2011 roku. Jednym z celów zagospodarowania przestrzennego kraju jest, zgodnie z dokumentem, Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów. Powyższy cel obejmuje wszystkie wyznaczone w Strategii Rozwoju Gminy Zbójno na lata 2015-2025 priorytety, cele strategiczne i działania, gdyż powyższe mają

prowadzić do poprawy spójności i wielofunkcyjnego rozwoju Gminy Zbójno. Ponadto, stwierdzono następujący zakres komplementarności pomiędzy dokumentami:

Zakres komplementarności.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do roku 2030	Strategia Rozwoju Gminy Zbójno na lata 2015-2020
Cele:	Cele strategiczne:
3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.	Cel strategiczny nr 1 Poprawa stanu infrastruktury technicznej

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwoju Kraju 2020.

Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo (SRK 2020) to dokument stanowiący aktualizację Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015, przyjęty 25 września 2012 r. przez Radę Ministrów. Strategia stanowi dobre odwzorowanie obszarów strategicznych interwencji, celów oraz kierunków interwencji proponowanych w średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Uwzględniając krajową i regionalną specyfikę programowania rozwoju społeczno-gospodarczego w szczególności pokrywają się zapisy dotyczące obszaru strategicznego II. Konkurencyjna gospodarka oraz obszaru strategicznego III. Spójność społeczna i terytorialna. Poniżej przedstawiono zakres komplementarności niniejszego dokumentu oraz Strategii Rozwoju Gminy Zbójno.

Zakres komplementarności.

Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo	Strategia Rozwoju Gminy Zbójno na lata 2015-2020
Cele:	Cele strategiczne:
Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki	Cel strategiczny nr 2 Walka z bezrobociem i rozwój gospodarczy gminy
Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego	Cel strategiczny nr 3 Rozwój aktywności społecznej i edukacji
Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko	Cel strategiczny nr 1 Poprawa stanu infrastruktury technicznej
Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu	Cel strategiczny nr 1 Poprawa stanu infrastruktury technicznej
Cel III.1. Integracja społeczna	Cel strategiczny nr 3 Rozwój aktywności społecznej i edukacji

Źródło: opracowanie własne

Strategia Zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa.

Strategia Zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa jest jedną z dziewięciu strategii zintegrowanych służącej realizacji celów rozwojowych SRK 2020, przyjętą przez Radę

Ministrów w dniu 25 kwietnia 2012 r. Głównym celem opracowania SZRWRIr jest określenie kluczowych kierunków rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa w perspektywie do 2020 r., a tym samym właściwe adresowanie zakresu interwencji publicznych finansowanych ze środków krajowych i wspólnotowych. Poniżej przedstawiono zakres komplementarności niniejszego dokumentu oraz Strategii Rozwoju Gminy Zbójno.

Zakres komplementarności.

Strategia Zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa	Strategia Rozwoju Gminy Zbójno na lata 2015-2020
Cele:	Cele strategiczne:
Cel 1. Wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	Cel strategiczny nr 2 Walka z bezrobociem i rozwój gospodarczy gminy
Cel 2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej	Cel strategiczny nr 1 Poprawa stanu infrastruktury technicznej
Cel 4. Wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego	Cel strategiczny nr 5 Zwiększenie efektywności i różnorodności produkcji rolnej
Cel 5. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich	Cel strategiczny nr 1 Poprawa stanu infrastruktury technicznej

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+.

Strategia Rozwoju Gminy Zbójno na lata 2015-2020 wykazuje komplementarność ze Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+. Analizowane dokumenty są komplementarne pod względem struktury, opierającej się na priorytetach, celach strategicznych, kierunkach działaniach oraz kluczowych przedsięwzięciach. Spójność założeń analizowanych dokumentów na poziomie merytorycznym występuje w ramach wyznaczonych w strategii rozwoju województwa priorytetów, w tym: Konkurencyjna gospodarka, Modernizacja przestrzeni wsi i miast, Nowoczesne społeczeństwo. Poniżej przedstawiono zakres komplementarności niniejszego dokumentu oraz Strategii Rozwoju Gminy Zbójno.

Zakres komplementarności.

Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+	Strategia Rozwoju Gminy Zbójno na lata 2015-2020
Cele strategiczne:	Cele strategiczne:
Gospodarka i miejsca pracy	Cel strategiczny nr 2 Walka z bezrobociem i rozwój gospodarczy gminy
Dostępność i spójność	Cel strategiczny nr 1 Poprawa stanu infrastruktury technicznej

Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi	Cel strategiczny nr 3 Rozwój aktywności społecznej i edukacji
Nowoczesny sektor rolno-spożywczy	Cel strategiczny nr 5 Zwiększenie efektywności i różnorodności produkcji rolnej

Zródło: opracowanie własne

Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.

W Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, stanowiącego Załącznik do Uchwały Nr 1/1/14 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 8 grudnia 2014 r. (projekt 7.0) określono 12 osi priorytetowych. W tabeli wskazano zakres komplementarności Strategii z zapisami RPO WKP na lata 2014-2020.

Zakres komplementarności.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Strategia Rozwoju Gminy Zbójno na lata 2015-2020
Cele strategiczne:	Cele strategiczne:
1 – Wzmocnienie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu	Cel strategiczny nr 5 Zwiększenie efektywności i różnorodności produkcji rolnej
3 – Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w regionie	Cel strategiczny nr 1 Poprawa stanu infrastruktury technicznej
4 – Region przyjazny środowisku	Cel strategiczny nr 1 Poprawa stanu infrastruktury technicznej
5 – Spójność wewnętrzna i dostępność zewnętrzna regionu	Cel strategiczny nr 1 Poprawa stanu infrastruktury technicznej
6 – Solidarne społeczeństwo i konkurencyjne kadry	Cel strategiczny nr 3 Rozwój aktywności społecznej i edukacji
7 – Rozwój lokalny kierowany przez społeczność	Cel strategiczny nr 3 Rozwój aktywności społecznej i edukacji
8 – Aktywni na rynku pracy	Cel strategiczny nr 2 Walka z bezrobociem i rozwój gospodarczy gminy
9 – Solidarne społeczeństwo	Cel strategiczny nr 3 Rozwój aktywności społecznej i edukacji

10 – Innowacyjna edukacja	Cel strategiczny nr 3 Rozwój aktywności społecznej i edukacji
11 – Rozwój lokalny kierowany przez społeczność	Cel strategiczny nr 3 Rozwój aktywności społecznej i edukacji

Źródło: opracowanie własne

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Najważniejszym zadaniem Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, który jest podstawowym instrumentem finansowym do przeprowadzania zmian strukturalnych i inwestycyjnych na terenach wiejskich, jest w obecnej perspektywie zwiększenie konkurencyjności i rentowności gospodarstw rolnych. W tabeli wskazano zakres komplementarności Strategii z zapisami PROW 2014-2020.

Zakres komplementarności.

PROW 2014-2020	Strategia Rozwoju Gminy Zbójno na lata 2015-2020
Cele strategiczne:	Cele strategiczne:
5.2.2. P2: Zwiększenie rentowności gospodarstw i konkurencyjności wszystkich rodzajów rolnictwa we wszystkich regionach oraz promowanie innowacyjnych technologii w gospodarstwach i zrównoważonego zarządzania lasami	Cel strategiczny nr 5 Zwiększenie efektywności i różnorodności produkcji rolnej
5.2.3. P3: Wspieranie organizacji łańcucha żywnościowego, w tym przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, dobrostanu zwierząt oraz zarządzania ryzykiem w rolnictwie	Cel strategiczny nr 5 Zwiększenie efektywności i różnorodności produkcji rolnej
5.2.6. P6: Promowanie włączenia społecznego, zmniejszania ubóstwa oraz rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich	Cel strategiczny nr 4 Tworzenie warunków dla rozwoju turystyki jako alternatywnego źródła dochodów mieszkańców gminy
7. Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich	Cel strategiczny nr 1 Poprawa stanu infrastruktury technicznej

Źródło: opracowanie własne

Ponadto Strategia rozwoju Gminy Zbójno na Lata 2015-2020 jest zgodna z dokumentem o znaczeniu lokalnym jakim jest „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Zbójno”. Studium to prezentuje jakie uwarunkowania występują na terenie naszej gminy w takich dziedzinach jak: gospodarka, społeczeństwo, kultura, środowisko naturalne, rolnictwo itp. oraz wyznacza kierunki rozwoju gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Zbójno jest także zgodna ze Strategią Rozwoju Gminy Zbójno na lata 2005-2013. Powyższa zgodność wynika przede wszystkim z kontynuacji przez

Strategię na lata 2015-2020 kierunków rozwoju przedstawionych w Strategii na lata 2005-2013. Ponadto obie strategie opisują zbliżone problemy, które dotyczą Gminy Zbójno oraz proponują podobne sposoby ich rozwiązywania. Także struktura obydwu dokumentów jest podobna. Obydwa dokumenty prezentują także zbliżony kierunek rozwoju Gminy Zbójno.

X. System wdrażania, sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej.

10.1. System wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Zbójno.

Organem odpowiedzialnym za realizację polityki gminy na poziomie operacyjnym jest Wójt Gminy, na którym spoczywa bezpośrednie zarządzanie bieżącymi sprawami gminy. Nie może być inaczej w przypadku wdrożenia niniejszej Strategii. Dlatego właśnie w gestii Wójta Gminy spoczywa inicjatywa i właściwe kompetencje w zakresie realizacji i nadzoru nad wprowadzaniem poszczególnych strategicznych programów gospodarczych, ponieważ to właśnie poprzez ich wdrożenie osiągnięte mają zostać poszczególne - zidentyfikowane w poprzedniej części tego opracowania - cele strategiczne rozwoju gminy, którym przyporządkowano opracowane programy.

Główne kompetencje Wójta Gminy w zakresie ogólnej koordynacji wdrożenia zapisów niniejszej Strategii muszą być wsparte czynnym udziałem Rady Gminy, w ramach przygotowywania i uchwalania kolejnych budżetów rocznych. To właśnie przewidziane w budżecie nakłady na finansowanie poszczególnych przedsięwzięć decydują o realizacji zapisów przyjętych programów operacyjnych. Na etapie planowania przyszłych wydatków inwestycyjnych będzie dokonywał się wybór konkretnych inwestycji oraz bezpośrednia hierarchizacja i czasowa harmonizacja poszczególnych działań.

Narzędziem pomocnym Wójta Gminy w tym procesie będzie opracowywanie i wdrażanie - zamykających się w jednym roku budżetowym – planów operacyjnych. Plany te powinny swoją budową nawiązywać do konstrukcji strategicznych programów gospodarczych, ponieważ będą służyły ich realizacji. Ich struktura zawierać będzie dokładne ramy czasowe oraz harmonogram działań, kompetencje wykonawcze, wielkość budżetu oraz strukturę źródeł ich finansowania, jak również różnego typu wskaźniki osiągnięć i oddziaływania.

Wójt Gminy działa w oparciu o aparat administracyjny Urzędu Gminy. Należy dołożyć starań, aby poprzez budowanie świadomości oraz przygotowanie personelu wytworzyć pozytywne postawy pracowników wobec przeprowadzenia koniecznych dla wdrożenia Strategii Gminy zmian. Działalność każdej z jednostek organizacyjnych Urzędu będzie musiała być prowadzona pod kątem realizacji konkretnych – powiązanych z jej zakresem obowiązków – zapisów strategii i efekty jej prac powinny być, między innymi, oceniane w kontekście realizacji niniejszej Strategii Rozwoju.

10.2. Sposoby monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Zbójno.

10.2.1. Zasady monitoringu.

Zasada ciągłości procesu planowania działań wymusza ustanowienie mechanizmu, który pozwoli na bieżącą ocenę postępu prac wdrożeniowych oraz okresową weryfikację realizowanego planu.

10.2.2. Cele monitoringu.

Monitoring jest to stała i ciągła obserwacja ilościowych i jakościowych zmian wybranych wielkości, mająca na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i wydajności systemu, a także jego kontrolę i zmianę (tam gdzie to jest konieczne).

Monitoring służy badaniu i ocenie sposobu oraz efektywności dochodzenia do wyznaczonych celów, a także poziomu ich osiągnięcia.

- Monitoring służyć ma ściśle określonymu celowi, jakim jest ocena efektywności działań i wspomaganie zarządzania.
- Monitoring ma służyć ściśle określonym odbiorcom, jakimi w przypadku gminy będą Rada i Wójt oraz pracownicy kierowniczego szczebla struktur gminnych.
- Wyniki monitoringu mogą, a wręcz powinny zostać wykorzystane w procesie komunikacji społecznej – dzięki nim społeczność lokalna, rozumiana jako mieszkańcy gminy, uzyska bieżącą informację o sytuacji gminy.

10.2.3. Organizacja monitoringu.

Dla właściwego przebiegu monitoringu, konieczne jest wyłonienie sprawnej struktury organizacyjnej i określenie reguł jej funkcjonowania tj. przypisania określonych zadań.

Podstawową jednostką odpowiedzialną za realizację Strategii jest Wójt Gminy.

W tym kontekście do jego zadań będzie należało:

1. Zarządzanie realizacją Strategii.
2. Przygotowanie rocznych projektów realizacyjnych zadań i planowanych budżetów oraz przedstawienie ich do zatwierdzenia Radzie Gminy.
3. Koordynacja i kontrola prawidłowości realizacji zadań.
4. Zarządzanie środkami finansowymi przeznaczonymi w budżecie gminy na realizację Strategii oraz środków pozyskanych na ten cel ze źródeł zewnętrznych (w tym pomocowych).
5. Przedstawianie Radzie Gminy, co najmniej raz w roku do 31 grudnia, raportu z realizacji Strategii i poszczególnych zadań przyjętych w rocznych projektach realizacyjnych.
6. Prowadzenie działań promocyjnych i informacyjnych związanych z realizacją zadań. W realizację Strategii zostaną włączone wszystkie jednostki organizacyjne Urzędu Gminy.

Podstawową rolę spełniać jednak będzie Wydział Inwestycji, Planowania i Rozwoju w Urzędzie Gminy Zbójno.

Prowadzenie monitoringu powinno polegać na:

- zbieraniu danych i informacji (Wydział Inwestycji, Planowania i Rozwoju)
- analizie danych (Wydział Inwestycji, Planowania i Rozwoju) - przygotowaniu raportów (Wydział Inwestycji, Planowania i Rozwoju)
- ocenie wyników polegającej na porównaniu rezultatów z założeniami (Wójt).

W przypadku oceny pozytywnej proces jest kontynuowany, w przypadku oceny negatywnej należy:

- zidentyfikować odchylenia (Wydział Inwestycji, Planowania i Rozwoju)
- zanalizować przyczyny odchyleń (Wydział Inwestycji, Planowania i Rozwoju)
- zaplanować korekty (Wójt z odpowiednimi komórkami Urzędu Gminy) - przyjąć korekty (Wójt lub Rada Gminy) - wdrożyć korekty (Wójt).

Strategia Rozwoju jako element planowania rozwoju lokalnego powinna mieć charakter dynamiczny.

Przyjęcie takiego założenia spowoduje, że strategia będzie dokumentem przystającym do otaczającej i zmieniającej się rzeczywistości oraz efektywnym narzędziem planowania rozwoju.

XI. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Strategii Rozwoju Gminy Zbójno.

W ramach realizacji zadań zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Zbójno planuje się, że zostaną osiągnięte następujące cele:

- wzrost atrakcyjności turystycznej gminy;
- wzrost atrakcyjności gminy dla potencjalnych inwestorów;
- poprawa warunków do edukacji dzieci i młodzieży;
- poprawa warunków życia mieszkańców gminy;
- poprawa jakości infrastruktury drogowej;
- poprawa jakości infrastruktury wodno-kanalizacyjnej gminy;
- poprawa estetyki w gminie;
- rozwój gospodarczy gminy;
- promowanie gminy w regionie;
- wzrost aktywności społecznej;
- obniżenie poziomu bezrobocia w gminie;
- poprawa stanu zabytków;
- rozwój kultury w gminie;
- wzrost przedsiębiorczości w gminie;
- zagospodarowanie terenów zielonych w gminie;
- rozwój rolnictwa w gminie;
- powstrzymanie wyludniania się gminy.

XII. Sposoby oceny Strategii Rozwoju Gminy Zbójno.

Ocena Strategii Rozwoju Gminy Zbójno będzie prowadzona zarówno przed jej realizacją, w trakcie jej realizacji, a także po jej zrealizowaniu. Ocena będzie prowadzona na podstawie oceny:

- określonych wskaźników rzeczowych; - sytuacji społeczno – ekonomicznej;
- poszczególnych zrealizowanych zadań;
- wpływu na wskaźniki społeczno – ekonomiczne poszczególnych zadań.

Co roku wyznaczona osoba z gminy będzie tworzyć sprawozdanie z przebiegu realizacji Strategii Rozwoju Gminy Zbójno. Sprawozdanie to będzie prezentowało określone wskaźniki wraz z opisem.

XIII. Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi.

Współpraca pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi odbywać się będzie poprzez:

- lokalną prasę; - ogłoszenia i plakaty;
- zebrania mieszkańców;
- internet; - ankiety;
- tablice ogłoszeń.

XIV. System wdrażania zmian w Strategii Rozwoju Gminy Zbójno.

Strategia Rozwoju Gminy Zbójno na Lata 2015-2020 zostanie przyjęty w formie uchwały Rady Gminy Zbójno. Wszelkie zmiany w Strategii Rozwoju Gminy Zbójno na Lata 2015-2020 mogą być przyjęte tylko w formie uchwały Rady Gminy Zbójno.

Uzasadnienie

do uchwały w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Zbójno na lata 2015-2020

1. Wyjaśnienie celu przyjęcia uchwały, w tym przedstawienie istniejącego stanu faktycznego w dziedzinie, która ma być unormowana oraz wykazanie różnic między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym:

Uchwała w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Zbójno na lata 2015-2020 została przyjęta w dniu 16 kwietnia 2015 r. Zostały w niej określone m.in. przedsięwzięcia planowane do realizacji w Ramach Strategii Rozwoju Gminy Zbójno na lata 2015-2020 w poszczególnych miejscowościach Gminy Zbójno. Pojawiła się jednak konieczność ujęcia w zestawieniu przedsięwzięć planowanych do realizacji w miejscowości Sitno zadania pn. „Zagospodarowanie terenu wokół świetlicy wiejskiej w miejscowości Sitno”. Jest to konieczne w związku z ubieganiem się przez Gminę Zbójno o dofinansowanie przedmiotowego zadania ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

2. Charakterystyka przewidywanych skutków związanych z wejściem uchwały w życie, w tym w szczególności skutków finansowych:

Wejście w życie uchwały stanowić będzie podstawę do ubiegania się o środki finansowe w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

3. Omówienie wyników konsultacji społecznych bądź wydanych opinii i/lub dokonanych uzgodnień, jeżeli obowiązek taki wynika z przepisów prawa:

Nie dotyczy.